

འབྲུག་གི་ཚུའི་སྒྲིག་གཞི།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཅན་མ།

The Water Regulation of Bhutan

2014

དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གཞུང་།

Royal Government of Bhutan

PRIME MINISTER

སྔན་བཙམས།

༣ དེལང་ སྤྱིལོ་ ༢༠༡༡ སྤྱི་ཟླ་ ༥ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༣༡ ལུ་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་འབྲུག་གི་ཚུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱིལོ་ ༢༠༡༡ ཅན་མ་ནང་ དབང་ཆ་དང་ འགན་ཁུར་སྤོང་ཡོད་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ཐེངས་ ༣༤ པ་ སྤྱིལོ་ ༢༠༡༢ སྤྱི་ཟླ་ ༤ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༢༢ ལུ་འཚོགས་མིའི་ནང་ ཚུའི་སྤྱི་གཞི་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་འཛོགས་མཛད་ཡོད།

སྤྱི་གཞི་འདི་ནང་ ལགས་ལ་འབད་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་དོན་ཚན་འདི་ ལུ་བའི་གནད་སྤོང་ཚུ་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་ཚུ་ དོན་སྤོང་ཅན་འབད་ལག་ལེན་དང་ བསྟར་སྤོང་མཛད་ཅིའི་ཕན་ཐབས་ལུ་དམིགས་ཏེ་ཡིན། སྤྱི་གཞི་འདི་ནང་ཡོད་པའི་ལེན་དང་ དོན་ཚན་ཚུ་གི་གོ་བ་ལེན་པའི་སྐབས་ སྤྱིལོ་ ༢༠༡༡ ཅན་མའི་ ཚུའི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་གོ་བ་ལེན་དགོ་པ་ཡིན།

སྤྱི་གཞི་འདི་དེ་དོན་ཚན་ཚུ་ མཐོལ་ཕྱིན་འབད་ལག་ལེན་ཐབས་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཚུའི་འཕྲོད་ཁུངས་ཚུ་ གཅིག་སྤྱི་ལ་འཛིན་སྤོང་གི་སྐོལ་ས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་འབྲུག་ཅི་དང་ ཚུའི་འཕྲོད་ཁུངས་ཚུ་ དཔལ་འབྱོར་ལུ་ཕན་ཅུས་དང་ མི་སྡེ་ལུ་འབྲེལ་ཕན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་བརྟན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ རྒྱུང་སྤོང་དང་ ཉམས་སྲུང་ངེས་པར་འབྲུག་དགོ།

སྤྱི་གཞི་འདི་དེ་དོན་ཚན་ཚུ་ མི་མང་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་བད་བརྒྱུད་ཚུ་ནང་ ཟླ་ ༢ གི་རིང་ལུ་ གོ་བ་བད་སྤོང་ཕྱིན་ཞིན་མ་ལས་ སྤྱིལོ་ ༢༠༡༥ སྤྱི་ཟླ་ ༡ པའི་སྤྱི་ཚེས་ ༡ ལས་འགོ་བཙུག་ ལག་ལེན་དང་ བསྟར་སྤོང་མཛད་དགོ། རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ཤིང་ལོ་རྒྱལ་ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ལུ་འཇམ་ སྤྱི་ཚེས་ ༢༥/༩/༢༠༡༢ ལུ།

(ཚེ་རིང་སྟོབས་རྒྱལ་)

ཡི་འཛིན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

Table of Contents

TITLE	PAGE
CHAPTER I	
Preliminary Provisions	
Adoption and Title	1
Purpose	1
Scope	1
Commencement	1
CHAPTER II	
Authorities and Functions	
National Environment Commission	2
National Environment Commission Secretariat	2
Competent Authorities	3
Ministry of Works and Human Settlement (MoWHS)	4
Ministry of Health (MoH)	5
Ministry of Agriculture and Forests (MoAF)	6
Ministry of Home and Cultural Affairs (MoHCA)	8
Ministry of Economic Affairs (MoEA)	9
Ministry of Education (MoE)	10
Bhutan Electricity Authority (BEA)	10
Dzongkhag Tshogdu	10
Gewog Tshogde	11
Civil Society Organizations (CSO)	13
Dzongkhag Water Management Committee (DWMC)	13
Other Competent Authorities	14
Reporting	14
CHAPTER III	
Water Users' Association	
Formation of WUA	14
Chairperson, Office Bearers and Tenure	15

༼ དཀར་ཆག༽

གནད་དོན།

ཤོག་གྲངས།

ལེའུ་དང་པ། སྡོན་བརྗོད་དགོངས་དོན།

ཆ་འཛིག་དང་ མཚན་གནས།	༡
དགོས་དོན།	༡
ལྷན་ཚད།	༡
འགོ་འཇུག་ཆེས་གྲངས།	༡

ལེའུ་གཉིས་པ། དབང་འཛིན་ཚུ་དང་ ལཱ་འགན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།	༢
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་།	༢
ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན།	༣
ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག།	༤
གསོ་བའི་ལྷན་ཁག།	༥
སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚེལ་ལྷན་ཁག།	༦
ནང་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ཁག།	༧
བསྟན་རྒྱལ་ལྷན་ཁག།	༩
ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག།	༡༠
འབྲུག་གློག་མེ་དབང་འཛིན།	༡༠
ཚོང་ལག་ཚོགས་འདུ།	༡༠
གྲོད་འོག་ཚོགས་སྡེ།	༡༡
ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས།	༡༣
ཚོང་ལག་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཚུང་།	༡༣
ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གཞན།	༡༤
སྟན་ལྷ་འབད་ཐངས།	༡༤

ལེའུ་གསུམ་པ། ཚུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ།

ཚུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་གཞི་བཙུགས།	༡༤
མི་འཛིན་དང་ ཤོ་གནས་བཟུང་མིའི་གནས་ཡུན།	༡༥

Quorum, Decision Making Process and Meeting	15
Registration	15
Powers and Functions of the WUA	16
Formation and Functions of the Federation of Water Users' Association (FWUA)	18

CHAPTER IV

General Provisions

Delegation of Commission's Powers	19
Water User Rights	19
Right to Water Facility of a Land and House	19
Permit Requirements	20
Permit Issuing Authorities	20
Exemption from Permit Requirement	21
Effluent Discharge, Property Damage and Compensation	21
Water Pollution Control	22
Periodic Water Tank Cleanups	22
Integrated Water Use Management Plans	22
Water Harvesting	23
Drinking Water Source	23
Registration of Water Sources	23
Groundwater Abstraction	23
Minimum Environmental Flow	23
Maintenance of Natural Courses of Rivers and Streams	23
Buffer Zones	24
Measurement of Buffer Zones	24
Existing Infrastructures	24
Facilitate Movement of Fish	24
Concrete Tank Constructions	25
Laying of Water Conduits	25
Change in Water Use	25
Avoidance of Pipe Cluttering	25

ཞལ་འཛོམས་ཀྱི་གྲངས་ཐོ་དང་ རྩོམ་ཐབས་བཅད་ནི་གི་རིམ་པ།	༡༥
ཐོ་བཀོད་འབད་ཐངས།	༡༥
རྩམ་ཚུགས་པའི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།	༡༦
རྩམ་ཚུགས་པའི་འབྲེལ་ཚུགས་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཐངས་དང་ ལཱ་འགན།	༡༮
ལེན་བཞི་པ།	
སྤྱི་བཏང་གི་དགོངས་དོན།	
ལྷན་ཚུགས་ཀྱི་དབང་ཚད་འགན་སྲོད།	༡༯
རྩམ་ཚུགས་པའི་ཐོབ་དབང།	༡༯
ས་དང་ཁྱིམ་ལུ་རྩམ་ཚུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང།	༡༯
རྩམ་ཚུགས་ཐམ་དགོས་མཁོ།	༢༠
ཚུགས་ཐམ་སྲོད་ནི་གི་དབང་འཛིན།	༢༠
ཚུགས་ཐམ་གྱི་དགོས་མཁོ་ལས་ཡངས་ཆག།	༢༡
བཙོག་རྩམ་བཏོན་ རྩམ་དོས་གཞོན་སྲོད་དང་རྩམ་འབྲེལ།	༢༡
རྩམ་བཙོག་གི་དབང་འཛིན།	༢༢
དུས་རིམ་བཞིན་དུ་ རྩམ་ཚུགས་ཐོབ་པ།	༢༢
རྩམ་ཚུགས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་དབང་འཛིན་སྲོད་འཆར་གཞི།	༢༢
རྩམ་བཙོག་སྲོད།	༢༣
འབྲེལ་རྩམ་ཀྱི་མཁོ།	༢༣
རྩམ་ཚུགས་ཐོ་བཀོད་འབད་ཐངས།	༢༣
ས་འོག་གི་རྩམ་ཐོན་ཐངས།	༢༣
མཐའ་འཁོར་གྱི་རྩམ་ཚུགས་ལུ་མཐའ་འཁོར་གཞི།	༢༣
གཙོ་བོ་རྩམ་ཚུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྩམ་ཚུགས་སྲོད།	༢༣
བར་བཟུང་ས་འོངས།	༢༤
བར་བཟུང་ས་འོངས་ཚད་གཞི་འཇལ་ཐངས།	༢༤
དཔེ་སྟོན་ལོ་ལོ་ལོ་གཞི་རྩམ་ཚུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང།	༢༤
ཉེ་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཐོན་ཐངས།	༢༤
ཚུགས་ཚུགས་ཀྱི་རྩམ་ཚུགས་ཐོབ་དབང།	༢༥
རྩམ་ཚུགས་ལུ་བཅུགས་ཐངས།	༢༥
རྩམ་ཚུགས་ལུ་ཐོན་ཐངས།	༢༥
གྲིབ་དུང་དང་རོང་སྲེ་བཞག་ནི་མེད་པ།	༢༥

CHAPTER V

Rural Drinking Water

Water Source and Infrastructure Falling within Registered Land	26
New Users from an Existing System	27
Application to Abstract New Drinking Water	27
Issuance of Decision	28
Temporary Water Users	28
Routine Maintenance	28

CHAPTER VI

Thromde Drinking Water

Competent Authority	28
Functions of Thromde Administraton	29
Thromde Water Supply System	29
Pipe-Work and Water Meter	30
Water Tariffs	30
Water Pricing Committee	30
Allocation of Strategic Fire Hydrants	30

CHAPTER VII

Irrigation Water

Authority and Tasks of Agencies	31
Existing Right to Irrigation Waterways	31
Laying of Irrigation Water Facilities	31
Relocation of Irrigation Water Facilities	31
Application to Abstract New Irrigation Water	32
Routine Maintenance of Irrigation Facilities	32
Unused Irrigation Channel	33
Sharing of Water	33
Runoff Drainage	33

ལེའུ་ལྷ་པ།
གྲོང་གསེབ་གྱི་འཕུང་ཚུ།

ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་གྱི་རྒྱུ་དང་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས།	༢༦
སྲར་ཡོད་རིམ་ལུགས་ཐོག་ལས་རྒྱ་སྐྱོད་གསར་པ།	༢༧
འཕུང་ཚུ་གསར་པ་བཏོན་ནི་གི་ལྷ་ཡིག།	༢༧
གོས་ཐག་གཅད་རིམ།	༢༨
སྐབས་ཐོག་ཅིག་གི་རྒྱ་སྐྱོད་མི།	༢༨
དུས་རྒྱུན་ཉམས་བཅོས།	༢༨

ལེའུ་ལྷ་པ།
ཁོ་མ་སྤེའི་འཕུང་ཚུ།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན།	༢༩
ཁོ་མ་སྤེའི་བདག་སྐྱོད་གི་ལྷ་འགན།	༢༩
ཁོ་མ་སྤེའི་རྒྱ་བཀའ་སྤེའི་རིམ་ལུགས།	༢༩
རྒྱ་དུང་རྒྱ་དང་རྒྱའི་ཚད་འཛིན་མི་ཀར།	༣༠
རྒྱ་ལ།	༣༠
རྒྱ་ལ་གཏན་འབེབས་ཚོགས་རྒྱུང་།	༣༠
མི་གསལ་དུང་གི་ཐབས་ལམ་བཏོན་ཐངས།	༣༠

ལེའུ་ལྷ་པ།
ཞིང་ཚུ།

ལས་སྤེའི་རྒྱ་གི་དབང་ཚད་དང་ལྷ་འགན།	༣༡
ད་རིམ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཚུའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༣༡
ཞིང་ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་སྐྱོད་ཐངས།	༣༡
ཞིང་ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་སྐྱོད་བཤུད།	༣༡
ཞིང་རྒྱ་གསར་པ་བཏོན་ནི་གི་ལྷ་ཡིག།	༣༢
ཞིང་ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དུས་རྒྱུན་རྒྱུན་སྐྱོད།	༣༢
མ་སྐྱོད་པར་བཞག་པའི་ཞིང་ཚུའི་གཡུང་བ།	༣༣
རྒྱའི་བཤོ་བཤུ།	༣༣
བཅོག་རྒྱ་བཏོན་ནིའི་གཡུང་བ།	༣༣

CHAPTER VIII

Planning and Management of Water Resources

National Integrated Water Resources Management Plan (NIWRMP)	33
River Basin Management Plan (RBMP)	34
Meetings	35
Functions of River Basin Committee	35
Elements for RBMP Preparation	36
Review and Revision of RBMPs	37
Participation in RBMPs	38
Monitoring Program	38

CHAPTER IX

Watersheds and their Management

Classification of Watersheds	38
Timber Extraction from a Watershed Area	38
Awareness Raising Programs	39
Community Settlement within Watershed Area	39
Watershed Management	39

CHAPTER X

Dispute Resolution

Dispute Settlement	40
Dispute among Communities of Different Gewogs under the Same Dzongkhag	41
Dispute among Communities of Different Dzongkhags	41
Appeal to the Commission	41

CHAPTER XI

Offences and Penalties

Offences	42
Administrative Sanctions	42
Enforcement of Administrative Sanctions	43
Penalty Assessment	43
Offence of Felony	43

ལེའུ་བརྒྱུད་པ།
 རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་འཆར་གཞི་དང་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།	༣༣
གཙང་རྒྱའི་རྒྱགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།	༣༤
འཛེམས་འདུ།	༣༥
གཙང་རྒྱའི་རྒྱགཞོང་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ལུ་འགན།	༣༥
གཙང་རྒྱའི་རྒྱགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞིའི་བཟམ་གཞི་རྒྱ།	༣༦
གཙང་རྒྱའི་རྒྱགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞིའི་བསྐྱར་ཞིབ་དང་བསྐྱར་བཅོས།	༣༧
གཙང་རྒྱའི་རྒྱགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ནང་གྲུལ་གཏོགས།	༣༨
ལུ་རྟོག་ལས་རིམ།	༣༩

ལེའུ་དགུ་པ།
 རྒྱའཛོན་ས་ཁོངས་དང་དེའི་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱའཛོན་ས་ཁོངས་དབྱེ་ལག།	༤༤
རྒྱའཛོན་ས་ཁོངས་ལས་ཤིང་བཏོན་ཐབས།	༤༤
གོ་བ་བདེ་སྤྱོད་ལས་རིམ།	༤༥
རྒྱའཛོན་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་མི་སྡེ་གཞིས་ཆགས།	༤༥
རྒྱའཛོན་ས་ཁོངས་འཛིན་སྐྱོང་།	༤༥

ལེའུ་བརྒྱུ་པ།
 རྟོག་འཛིང་སེལ་ཐབས།

རྟོག་འཛིང་འདུམ་འགྲིག།	༥༠
རྟོང་ལག་གཅིག་ནང་རྟོད་འོག་སོ་སོའི་མི་སྡེའི་བར་ནའི་རྟོག་འཛིང་།	༥༡
རྟོང་ལག་སོ་སོའི་མི་སྡེའི་བར་ནའི་རྟོག་འཛིང་།	༥༡
ལྷན་ཚོགས་ལུ་མཐོ་གཏུགས།	༥༡

ལེའུ་བརྒྱ་གཅིག་པ།
 གཞོད་འགོལ་དང་ཉེས་ཆད།

གཞོད་འགོལ།	༥༢
བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ།	༥༢
བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་བསྐྱར་སྐྱོད།	༥༣
ཉེས་ཆད་བརྟག་ཞིབ།	༥༣
ཉེས་ཆེན་གྱི་གཞོད་འགོལ།	༥༣

Offence of misdemeanour	44
Offence of petty misdemeanour	45

CHAPTER XII

Miscellaneous Provision

Offence Reporting Procedure	45
Waste Disposal in Water Bodies	45
Revision	46
Interpretation	46
Definitions	46
List of abbreviations	50
Glossary	50

ཉེས་མཁའ་གནོད་འགོལ།	༥༥
ཉེས་པ་ཡང་མཁའ་གནོད་འགོལ།	༥༥
	ལེན་བཅུ་གཉིས་པ།
	སྒྲ་ཚོགས་དགོངས་དོན།
གནོད་འགོལ་སྒྲ་ཞུ་འཇམ་པ།	༥༥
ཚུགས་ཚུ་ནང་ སྤྱི་གཞི་བཀོ་ལོ་ཚུ།	༥༥
བསྐྱུར་བཅོས།	༥༦
དོན་འགྲེལ།	༥༦
ངེས་ཚིག།	༥༦
ཨིན་སྐད་ཀྱི་བསྐྱུ་ཡིག།	༥༠

CHAPTER I

Preliminary Provisions

Adoption and Title

1. The National Environment Commission does hereby adopt and promulgate this Water Regulation for the effective enforcement of the objectives and purposes of the Water Act of Bhutan 2011.
2. This Regulation will be called “The Water Regulation of Bhutan 2014”.

Purpose

3. This Regulation is promulgated to:
  - (a) enforce the objectives and purposes of the Water Act;
  - (b) effectively implement and enforce the Water Act by the Competent Authorities; and
  - (c) identify roles and responsibilities of designated Competent Authorities and other relevant organizations.

Scope

4. This Regulation shall apply to all the issues relating to water resources and their management under the Water Act.

Commencement

5. This Regulation shall come into force from January 1, 2015.

ལེན་དང་པ།
སྡོན་བརྗོད་དགོངས་དོན།

ཆ་འཛིག་དང་མཚན་གནས།

2. རྒྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ 2017 ཅན་མ་དེའི་ དམིགས་ཡུལ་དང་དགོས་དོན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅན་སྡོན་ཅན་སྡོན་
འགྲུབ་ཐབས་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་འབྲུབ་བསྐྲུགས་ཐོག་ལུ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཆ་འཛིག་
མཛོད་གྲུབ།
3. རྒྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ 2018 ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།

དགོས་དོན།

3. རྒྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་འབད་བ་འདི་ཡང་།
  - ཀ) རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་དེའི་ དམིགས་ཡུལ་དང་དགོས་དོན་རྒྱུ་རྒྱུ་འགྲུབ་ཐབས་དང་།
  - ཁ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱུ་གིས་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་དེ་ དོན་སྡོན་ཅན་སྡོན་ལག་ལེན་དང་བསྐྲུན་སྡོན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་
དང་།
  - ག) རོས་འཛིན་འབད་བའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱུ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཚོགས་གཞན་རྒྱུ་གི་ལུ་འགན་དང་ འག་འགན་
རྒྱུ་རོས་འཛིན་འབད་ནི་རྒྱུ་ཨིན།

འབྲུབ་ཚད།

4. རྒྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་གིས་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་ལྟར་གྱི་རྒྱུ་ཐོན་འབྲུང་དང་ དོན་སྡོན་འཛིན་སྡོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་
དོན་ཆམ་ཉམ་ལུ་འབྲུབ་དགོ།

འགོ་འཛུགས་ཚེས་གྲངས།

5. རྒྱུག་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་ 2018 ཟླ་ 7 པའི་ཚེས་ 7 ལས་འགོ་བཟུང་སྡོན་བསྐྲུན་སྡོན་འབད་དགོ།

CHAPTER II

Authorities and Functions

National Environment Commission

6. The Commission is the apex independent authority of the Royal Government for the purpose of developing policies, plans, programs and monitoring water resource management in the Kingdom and, in addition to its functions under the Water Act, the Commission shall:
  - (a) ensure effective enforcement of this Regulation by Competent Authorities;
  - (b) review and adopt the National Integrated Water Resource Management Plan (NIWRMP) for its incorporation into national policies, plans and programs;
  - (c) review and adopt guidelines for water resource management plans including River Basin Management Plans;
  - (d) form River Basin Committees for preparation of the River Basin Management Plans; and
  - (e) review and adopt the Water Regulation.

National Environment Commission Secretariat

7. In addition to its functions under the Water Act, the Secretariat shall:
  - (a) prepare National Integrated Water Resource Management Plan (NIWRMP) for the conservation, development and sustainable management of water resources;
  - (b) review and adopt River Basin Management Plans and forward them to the Gross National Happiness Commission for mainstreaming into national plans;
  - (c) in coordination with Competent Authorities, review and revise the Water Regulation;

ལེན་གཉིས་པ།

དབང་འཛིན་ཚུ་དང་ ལཱ་འགན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

6. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་འདི་ནང་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱུས་དང་
འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ བརྩམ་ནི་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་གི་རང་དབང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་མཐོ་ཤོས་
ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་གིས་མ་ཚད་པར་ ལྷན་ཚོགས་ཁ་བྱུག་ལས་ གཤམ་གསལ་
གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་སྐབ་དགོཔ་འདི་ཡང་།

- ཀ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སློབ་གཞི་འདི་ བསྟར་སྤྱོད་དོན་སློབ་ཅན་སྐབ་ཐབས་བཟོ་ནི་དང་།
- ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་བཅུགས་ཐབས་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱལ་ཐོན་
ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཆ་འཛོག་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།
- ག) གཙང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཚུ་བརྩམ་པའི་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཚུ་གི་ལས་སྟོན་ཚུ་
བསྐྱར་ཞིབ་དང་ཆ་འཛོག་འབད་ནི།
- ང) གཙང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཚུ་བརྩམ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཙང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་འཛོགས་རྒྱུ་ཚུ་གཞི་བཅུགས་
འབད་ནི།
- ཅ) རྒྱལ་སློབ་གཞི་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ཆ་འཛོག་འབད་ནི།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་།

ཇ. རྒྱལ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་གྱི་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་གིས་མ་ཚད་པར་ ཡིག་ཚང་ཁ་བྱུག་ལས་ གཤམ་
གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་སྐབ་དགོཔ་འདི་ཡང་།

- ཀ) རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ ཉམས་སུང་འབད་ནི་དང་ གོང་འཕེལ་བཏང་ནི་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལུ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་
རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ བསྐྱེལ་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) གཙང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ཆ་འཛོག་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་
བཅུགས་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གཏང་ནི།
- ག) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་སློབ་གཞི་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི།

- (d) coordinate among Competent Authorities to develop inventories on water resources, both on quality and quantity baseline data;
- (e) initiate and support research works on water related areas;
- (f) develop a reporting format to be used by Competent Authorities as general guidelines for reporting under this Regulation;
- (g) develop and maintain a National Registry on both drinking and irrigation water resources and river basin management; and
- (h) in collaboration with the Ministry of Agriculture and Forests, the Ministry of Economic Affairs and the River Basin Committees, develop and maintain inventories on river hydrology, aquatic habitat, river ecology and morphology to enable scientific determination of minimum environmental flow to be maintained by hydropower projects.

Competent Authorities

8. The following are the Competent Authorities for the purpose of enforcing respective provisions of this Regulation:
- (a) Ministry of Works and Human Settlement;
  - (b) Ministry of Health;
  - (c) Ministry of Agriculture and Forests;
  - (d) Ministry of Home and Cultural Affairs;
  - (e) Ministry of Economic Affairs;
  - (f) Ministry of Education;
  - (g) Bhutan Electricity Authority;
  - (h) Local Governments;
  - (i) Civil Society Organizations; and
  - (j) Dzongkhag Water Management Committees.

- ང) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཚད་དང་ འབོར་ཚད་གཉིས་ཆ་རའི་ འགོ་བཙུག་སྤྲུལ་མཚམས་ཀྱི་གནས་སྡུད་ཐོ་ཡིག་བཞག་ནི།
- ཅ) ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་ལས་རིགས་ཚུ་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི།
- ཆ) སྤྲིག་གཞི་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་སྤྲུལ་ལུ་ལྷན་ཉེ་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ལམ་སྟོན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་སྤྲུལ་ལུ་འབྲི་ཤོག་ཅིག་བཟོ་ནི།
- ཇ) འབྲུག་ཚུ་དང་ ཞིང་ཚུ་གཉིས་ཆ་རའི་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་དང་ གཅེང་ཚུའི་ཚུ་གཞོང་འཛིན་སྐྱོང་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་མཛོད་བཞག་སྟེ་ རྒྱན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ཉ) སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ བསྐྱར་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ གཅེང་ཚུའི་ཚུ་གཞོང་ཚོགས་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ གཅེང་ཚུའི་ཚུ་དབྱེད་རིག་པ་ ཚུའི་སྲོག་ཆགས་འབྲུམས་ས་ གཅེང་ཚུའི་སྤྱི་ལྷན་དང་ སྲོག་ཆགས་རིག་པ་ཚུ་གི་དངོས་ཆས་ཐོ་ཡིག་རྒྱན་སྐྱོང་དང་ བོང་འཕེལ་བཏང་སྟེ་ རྒྱ་སྐོག་ལས་འགུལ་ཚུ་གིས་ ཚན་རིག་ཐོག་ལས་ཚུ་ཚད་ཉུང་མཐའི་ཞིབ་འཚུག་འབད་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་འདི་ཨིན།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན།

- ༡. སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན་ཅེ་
  - ༡) ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག།
  - ༢) གསོ་བའི་ལྷན་ཁག།
  - ༣) སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།
  - ༤) རང་སྲིད་དང་ སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ཁག།
  - ༥) བསྐྱར་རྒྱས་ལྷན་ཁག།
  - ༦) ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག།
  - ༧) འབྲུག་སྐོག་མེ་དབང་འཛིན།
  - ༨) ས་གནས་གཞུང།
  - ༩) ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས།
  - ༡༠) རྫོང་ཁག་ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཚུ་ཚུ།

Ministry of Works and Human Settlement (MoWHS)

9. The MoWHS is the Competent Authority for the overall planning, implementation and management of infrastructure for drinking water supply and wastewater for the Thromde in collaboration with local governments and its functions include the following:
- (a) Review the existing status of drinking water supply systems in Thromde and determine its strengths and shortfalls for their maintenance and remedial measures;
  - (b) Develop a master plan for the national drinking water and waste water management system for Thromde in consultation with local governments;
  - (c) Mainstream water resources management into its policies, plans and programs;
  - (d) Explore alternative drinking water resources like rain water harvesting and possible linkage to hydropower reservoirs;
  - (e) Conduct studies on, and encourage the use of, environment friendly, cost effective and water efficient technologies for more efficient use of water;
  - (f) Where appropriate, identify and provide incentives or subsidies for water saving schemes or better wastewater management;
  - (g) Develop, issue and revise guidelines and training materials on water safety plans and eco-efficient water infrastructures for their implementation;
  - (h) Ensure proper implementation of Water Safety Plans through regular monitoring and evaluation; and
  - (i) Adopt such measures or actions necessary to ensure reliable and efficient drinking water infrastructure and systems.

Ministry of Health (MoH)

10. The MoH is the Competent Authority for the overall planning, implementation and management of infrastructure for drinking water supply and sewage for the rural areas in collaboration with the local governments, monitoring quality of drinking water in the country and shall perform the following functions:
- (a) Review the existing status of drinking water supply systems in rural areas and determine its strengths and shortfalls for their maintenance and remedial measures;
  - (b) Develop a master plan for the national rural drinking water and waste water management plans in consultation with local governments;
  - (c) Mainstream water resource management into its policies, plans and programs;
  - (d) Explore alternative drinking water resources like rain water harvesting and possible linkage to hydropower reservoirs;
  - (e) Assist the Secretariat in developing and revising drinking water quality standards and imparting necessary trainings;
  - (f) Where appropriate, identify and provide incentives or subsidies for water saving schemes or better wastewater management for rural areas;
  - (g) Develop, issue and revise guidelines and training materials on water safety plans and eco-efficient water infrastructures for their implementation in rural areas;
  - (h) Maintain and periodically update records of physical, chemical and biological findings with respect to drinking water at the consumer level;

གསོ་བའི་ལྷན་ཁག།

20. གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་འདི་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ གོང་གསེབ་ཚུ་ནང་འབྲུང་ཚུ་བཀའ་སྲིད་དང་ བཅོམ་ཚུ་འདི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་འདི་དོན་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་འཆར་གཞི་བཟུམ་ནི་དང་ དེ་ཚུ་འི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ འབྲུང་ཚུ་འི་སྤྱི་ཚད་ལྷན་ཉོག་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ ལཱ་འགན་སྐྱབ་དགོཔ་གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན།

༡) གོང་གསེབ་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ འབྲུང་ཚུ་བཀའ་སྲིད་ཀྱི་རིམ་ལུགས་ཚུ་གི་གནས་སྡེ་དང་སྐྱུར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ དེ་འི་རྒྱུན་སྐྱོང་དང་ ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་བསྐྱིག་ནི་དོན་ལུ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་གི་ཉུས་ཤུགས་དང་ ཉུང་སྐྱོན་ཚུ་ གཏན་འབེབས་འབད་ནི།

༢) རྒྱལ་ཡོངས་གོང་གསེབ་ཀྱི་འབྲུང་ཚུ་དང་ བཅོམ་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་སྐོར་ ས་གནས་གཞུང་དང་ཅིག་ཁར་གོས་བསྐྱུན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ འཆར་གཞི་འཇམ་བཟོ་ནི།

༣) ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་ཚུ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དང་འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ དམིགས་གཏང་གི་གཙོ་བོར་བསྐྱུང་ནི།

༤) ཆར་ཚུ་བསྐྱུ་སྤྱོད་དང་ རློག་མེའི་ཚུ་མཛོད་ཁང་ཚུ་ལས་མཐུན་ཆས་བསྐྱིག་ནི་བཟུམ་གྱི་ འབྲུང་ཚུ་འི་ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་ འཚོལ་ཞིབ་འབད་ནི།

༥) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ འབྲུང་ཚུ་འི་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་བཟོ་ནི་དང་ བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་ གཤམ་ཆེ་བའི་སྤོང་བཟུང་ཚུ་བྱིན་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི།

༦) གོང་གསེབ་ཀྱི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ ཚུའི་གསོག་འཛོག་ལས་འཆར་ ཡང་ན་ བཅོམ་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱུར་ཁེ་འབྲས་སྤྱོད་ནི་ ཡང་ན་ ཐབ་ཆག་བྱིན་ནི་ཚུ་འོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

༧) གོང་གསེབ་ཀྱི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ ཚུའི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི་དང་ སྤོད་བཅུད་ཀྱི་ཕན་ཉུས་ཅན་གྱི་ཚུའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་སྟོན་དང་སྤོང་བཟུང་མཁོ་ཆས་ཚུ་བསྐྱིག་ཉེ་ སྤོད་དགོཔ་མ་ཚད་བསྐྱུར་ཞིབ་འབད་ནི།

༨) འབྲུང་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ནང་ དངོས་གཞུགས་དང་ རྩིས་སྤྱོར་ རྒྱུ་ལྷན་སྲོག་ཆགས་ཡོད་མེད་བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ འཛིན་སྐྱོང་བཞག་ནི་དང་ དུས་མཚམས་ལུ་དུས་མཐུན་བཟོ་ནི།

- (i) Raise awareness of disinfectant mechanisms and on water borne diseases among water users;
- (j) Wherever available and feasible, spring sources will be given preference as a drinking water source; and
- (k) Designate focal persons to monitor water quality standards in Thromde and rural areas.

Ministry of Agriculture and Forests (MoAF)

11. The MoAF is the Competent Authority on irrigation system, watershed and wetland management and its functions include the following:

- (a) Develop and implement a comprehensive National Irrigation Policy (NIP) and review periodically ;
- (b) Ensure the protection, conservation and management of watersheds to sustain water supply and other environmental services;
- (c) Develop and implement watershed and wetland management plans;
- (d) Promote payment for environmental services mechanism to support watershed management programs;
- (e) Ensure that water abstraction for irrigation is in line with the NIWRMP;
- (f) Identify watershed areas that require protection, conservation and management for sustainable supply of water;
- (g) Develop irrigation water conveyance infrastructure designs and implement to optimize water use efficiency;
- (h) Identify cost effective irrigation technologies and encourage their implementation;

- (i) Ensure a reliable and efficient water supply system for the intensification and diversification of irrigated crop production;
- (j) Develop materials and conduct seminars or training for members of the irrigation WUA on efficient management of water at the channel, on-farm and discharges thereafter;
- (k) Promote cropping patterns and land use management suitable to water availability in respective locality;
- (l) In consultation with the Secretariat, develop and issue quality standards for irrigation water discharge for dissemination and compliance;
- (m) Explore alternative water resources like rain water harvesting and possible linkage to hydropower reservoirs;
- (n) Facilitate the formation and registration of an irrigation WUA and monitor its functions and status;
- (o) Based on socio-economic benefits, conduct feasibility studies on new irrigation water systems;
- (p) Involve Civil Society Organizations to educate, inform and train farmers on the advantages of the NIWRMP in relation to watershed and wetland protection and management practices;
- (q) Institute an irrigation water management unit under its existing Research and Development Centers (RDC) to facilitate and support irrigation development;
- (r) In collaboration with the Royal University of Bhutan, RDCs will conduct research on water management and quality suitability for agriculture and best practice results will be disseminated and adopted for farming practices;

- ད) ཞིང་ཁར་བཏབ་པའི་ལོ་ཐོག་གི་ཐོན་ལུགས་དང་ ལྷ་ཚོགས་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལུགས་སྲེལ་གྱི་རིམ་ ལུགས་ཚུ་ ལུངས་ལུབ་དང་ བཅུ་ཅུ་ཅན་ཡོད་པ་དེས་བཏྱན་བཟོ་ནི།
- ཉ) ཡུར་བ་ནང་གི་ཚུད་དང་ ཞིང་ཁར་སྲོད་པའི་ཚུ འདི་ལས་གཏང་བའི་ཚུ་ཚུ་ བཅུ་ཅུ་ཅན་སྲེལ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ཐབས་གི་ དོན་ལུ་ ཞིང་ཚུའི་ཚུ་སྲོད་ཚོགས་པའི་འབྲུག་མི་ཚུ་ལུ་ མཁོ་ཆས་བསྐྱིག་ནི་དང་ གྲོས་འཛུགས་ ཡང་ན་ སྐྱོང་བཅར་ཚུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།
- ཏ) ལོ་ཐོག་བཏབ་ཐངས་གི་དཔེ་སྟོན་དང་ ས་ཞིང་སྲོད་ཐངས་གི་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ རང་སོའི་ས་གནས་ཁག་ལུ་ ཚུའི་འབོར་ ཚད་དང་བསྟུན་ཏེ་ཡར་དྲག་གཏང་ནི།
- ཐ) ལྷ་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དང་གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ལུ་ ཞིང་ལུ་ལས་འཐོན་པའི་བཅོག་ཚུའི་སྲུས་ཚད་གི་གནས་ཚད་བཟོ་ནི་ དང་ འདི་ལུ་གནས་ཐབས་གི་དོན་ལུ་ གོ་བཅུ་སྲེལ་ནི།
- ཕ) ཆར་ཚུབ་སྲུ་སྲོད་དང་ སློག་མའི་ཚུ་མཛོད་ཁང་ཚུ་ལས་མཐུན་ཆས་བསྐྱིག་ནི་བཟུམས་གི་ ཚུ་འཐོན་ནིའི་ཐབས་ལམ་ གཞན་ཚུ་ འཚོལ་ཞིབ་འབད་ནི།
- ཆ) ཞིང་ཚུའི་ཚུ་སྲོད་ཚོགས་པ་གཞི་བཅུགས་དང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ལུ་ བཅུ་གྲོགས་འབད་ནི་དང་ དེའི་གནས་རིམ་དང་ ལུ་འགན་གི་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
- ཇ) མི་སྲེལ་དཔལ་འབྱོར་གི་ཁེ་ཕན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཞིང་ཚུའི་རིམ་ལུགས་གསར་པའི་དོན་ལུ་འོས་འབབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཞིབ་ འཇུག་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།
- མ) རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ནང་ ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་དང་ རྒྱལ་འདམ་རྒྱུ་ཚུ་ གི་ རྒྱུ་སྐྱོབ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ཚུ་དང་ འབྲེལ་བའི་ཁེ་ཕན་སྐོར་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ བེས་ཡོན་གི་གོ་བ་བཅ་ སྲོད་ནི་དང་སྐྱོང་བཅར་ཚུ་བྱིན་ནི་གི་དོན་ལུ་ མི་སྲེལ་ལས་ཚོགས་ཚུ་བཅའ་མར་གཏོགས་བཅུག་ནི།
- ཉ) ཞིང་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ བཅུ་གྲོགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གི་དོན་ལུ་ ད་རེས་ཡོད་པའི་ཞིབ་འཚོལ་དང་གོང་འཕེལ་ ལྷེ་བའི་འོག་ལུ་ ཞིང་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཚན་བཅུགས་ནི།
- ཏ) འབྲུག་རྒྱལ་འཛིན་གཙུག་ལག་སློབ་སྲེ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་དང་གོང་འཕེལ་ལྷེ་བ་ཚུ་གིས་ སོ་ བཅུ་ཅུ་ཅན་ཞིང་ལུ་འདི་དོན་ལུ་ ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་ དེའི་སྲུས་ཚད་འོས་འབབ་གི་ཞིབ་འཚོལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ སོ་ བཅུ་ཅུ་ཅན་ཞིང་ལུ་འཕག་ལེན་དྲག་ཤོས་གི་རྒྱབ་འབྲས་ཚུ་ ཞིང་ལུ་འགོ་མས་འདྲིས་གི་དོན་ལུ་ གོ་བཅུ་སྲེལ་ནི།

- (s) Develop a comprehensive inventory on irrigation systems in the country and update annually;
- (t) Promote resource allocations for the training and distribution of human resources with irrigation knowledge and skills, to be fielded adequately to Regional, Dzongkhag, Dungkhag and Gewog levels of administration;
- (u) Develop and implement an effective monitoring and reporting system for irrigation systems and evaluate the effectiveness of the irrigation systems ; and
- (v) Ensure that the concept of eco-efficient water infrastructure is followed while developing irrigation systems in the country.

Ministry of Home and Cultural Affairs (MoHCA)

12. As the custodian of nation's spiritual and cultural properties, the functions of MoHCA shall include the following:
  - (a) Make local governments accountable for the protection and promotion of local cultural practices that are environment friendly and augments water resource management and protection of certain water bodies traditionally known as abodes of deities;
  - (b) Identify and maintain local and national registries on well known therapeutically valued water bodies such as *Menchhu*, *Drupchhu*, *Tshachhu* and *Neychhu* and ensure their sustainable management and use;
  - (c) Develop and maintain an efficient information dissemination system to inform the public in times of water related natural disasters and coordinate on preparedness and mitigation measures to be taken during such events; and
  - (d) Encourage local governments and religious bodies to take socially acceptable measures to discourage polluting water bodies by disposing religious effigies, ritual cakes, cremation remnants, immersing infant or

- ང) རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ཞིང་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུགས་ཚུ་འོ་སྐོར་ ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུགས་ལའི་དངོས་ཆས་ཐོ་ཡིག་བཞག་ནི་དང་ ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་ནི།
- ཅ) ལུང་ཕྱོགས་དང་ རྫོང་ཁབ་ རྩུང་ཁབ་དང་གཞི་ལོག་གནས་ལོ་ལྱི་བདག་སྐོར་ཚུ་ནང་ སྤྱོད་བཟར་དང་ཞིང་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ ཡོན་དང་རིག་ཕུལ་ཡོད་པའི་མི་སྟོབས་ཚུ་ བཀའ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཐོན་ཁུངས་བྱིན་ནི་ཚུ་ཡར་དྲག་བཏང་ནི།
- ཆ) དོན་སྤོན་ཅན་གྱི་ལྷ་རྟོག་དང་ ལྷན་ལྷ་ལུ་ཐངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་བཟོ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ ཞིང་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ ལུགས་ཚུ་ལོ་ལོ་ལུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི།
- ཇ) རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ ཞིང་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུགས་ཡར་རྒྱས་གཏང་བའི་སྐབས་ སྤོད་བཏུད་མན་ལུ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ རྟོན་མཁོ་ཆས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་དུས་བརྟན་བཟོ་ནི།

ནང་སྤྱོད་དང་སྤོལ་འཛིན་ལྷན་ཁབ།

༡༢. རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོས་དང་ལམ་སྤོལ་གྱི་རྒྱ་ལོ་ལོ་བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ ནང་སྤྱོད་དང་སྤོལ་འཛིན་ལྷན་ཁབ་གི་ལུ་འགན་གངས་ སུ་རྒྱུད་པ་གཤམ་གསལ་ལེ།

- ༡) མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་ས་གནས་ཀྱི་ལམ་སྤོལ་ཚུ་གིས་མ་ཚད་པར་ རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐོར་ཡར་དྲག་ གཏང་བའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་དང་ ཚོས་སུང་གི་ཕོ་བྱང་ཟེར་སྤྱོད་ལས་སྐབས་སྤོལ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ ཡར་འཕེལ་གཏང་བའི་སྤོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཉམས་སུང་འབད་ནི་དང་ ཡར་དྲག་གཏང་ནིའི་ལུ་འགན་དེ་ ས་གནས་གཞུང་སྐོར་ཚུ་ལུ་བཀའ་ནི།
- ༢) ནད་གཞི་དྲགས་ནི་ལུ་ཕན་ཐོགས་ཅན་དང་ བཟེ་མཐོང་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ ལྷན་ཚུ་ ལྷན་ཚུ་ ཚོ་ཚུ་ གནས་ཚུ་ལུ་ སོགས་པ་ཚུ་དོས་འཛིན་འབད་དེ་ ས་གནས་དང་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་དེབ་བཞག་ནི་དང་ དེ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་འཛིན་སྐོར་དང་ལག་ ལེན་ ཡུན་བརྟན་སྟེ་བཞག་ཡོད་པའི་དུས་བརྟན་བཟོ་ནི།
- ༣) རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་ལའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་ཚོང་ཚུ་ལུ་འབྲུང་བའི་སྐབས་ལུ་ མི་མང་ལུ་ གནས་ཚུ་ལུ་བྱིན་ནིའི་ ཕན་ ལུ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་ཁབ་སྤོལ་གྱི་ལམ་ལུགས་བཟུམ་ནི་དང་ རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་འཐབ་ནི་ དེ་ལས་ འདི་བཟུམ་མའི་རྒྱུ་ ངན་སྐབས་ལུ་ ཉེན་སྲུང་གཞི་གི་དང་ རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་འཕོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།
- ༤) རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་བཙོག་གི་བ་ཤོར་ནི་ལས་སྤོན་འགོག་དང་ གཅོང་བ་སྤོལ་བཞག་ཐབས་ དེ་བཟུམ་མའི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལུ་སྤོད་ མི་ མི་དང་སོམས་ཅན་ཚུ་ལུ་འབྲུ་ནི་གི་ཉེན་ལ་ཡོད་པའི་ནད་གཞི་བཀག་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ས་གནས་གཞུང་དང་ ཚོས་སྤོལ་ཚུ་གིས་ ལོ་ལོ་ལུ་འཛིན་སྐོར་གྱི་གཏོར་མ་ རོ་བཟུག་འབད་བའི་ལྷན་ལུ་དང་ ལྷན་

adult corpse in the water bodies for astrological reasons or disposing off in pieces or animal carcasses into water bodies to prevent water pollution, maintain religious sanctity and to prevent the transmission of contagious diseases to other persons and animals through use of water from such water sources.

Ministry of Economic Affairs (MoEA)

13. The functions of the MoEA shall include the following:

- (a) For the purpose of the NIWRMP, monitor water flows and sediments in river courses to control and mitigate adverse environmental impacts from the dam constructions, river diversions, mining and industrial activities;
- (b) Assist in developing the NIWRMP and take measures to implement it in relation to hydropower activities and river ecology;
- (c) Collect, analyze and disseminate data on water resources pertaining to planning and implementation of infrastructures for electricity generations;
- (d) Ensure the effective implementation of guidelines on safety measures to be taken while planning, designing and implementing hydropower dam constructions;
- (e) Where feasible, consider making hydropower projects for multiple uses such as drinking water, irrigation and recreational purposes;
- (f) Coordinate river related activities in collaboration with the RBC;
- (g) Ensure minimum environmental flow to be maintained in rivers while planning hydropower projects; and
- (h) Conduct a study on glacial dynamics for events like Glacial Lake Outburst Flood.

Ministry of Education (MoE)

14. In relation to water resource management and educational values, the functions of the MoE shall include the following:
  - (a) Collect information on water resources from other concerned Competent Authorities and incorporate these information into various levels of programs; and
  - (b) Conduct educational activities to sensitize and create awareness among the general public on the importance of water resources, water quality and efficient water management and conservation.

Bhutan Electricity Authority (BEA)

15. The BEA shall perform the following functions in collaboration with the Commission and relevant agencies:
  - (a) Develop guidelines on safety measures for incorporation into planning, designing and implementing hydropower dam constructions; and
  - (b) Set necessary safety criteria for hydropower dam constructions and regulate the compliance of these criteria.

Dzongkhag Tshogdu

16. In collaboration with concerned Competent Authorities and under the guidance of Dzongkhag Tshogdu, the Dzongkhag Administration shall perform the following functions:
  - (a) Plan and implement drinking and irrigation water facilities in collaboration with the Dzongkhag Water Management Committee;
  - (b) Establish an effective monitoring and evaluation system for irrigation and drinking water supply system and report to concerned Competent Authorities;

ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག།

༡༥. རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ ཤེས་ཡོན་བརྩེ་མཐོང་གི་ཐང་ལས་ གཤམ་གསལ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་གི་ལཱ་འགན་གངས་སུ་ཚུད་པ་ཨིན།

- ༡) འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གཞན་ཚུ་ལས་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱོར་ལས་ བརྒྱུ་ཐོན་གནས་ཚུལ་བསྟུ་ལེན་འབད་ནི་དང་ བརྒྱུ་ཐོན་གནས་ཚུལ་འདི་ཚུ་ ལས་རིམ་སོ་སོ་ལེན་དང་ བརྟམས་ཐབས་བསྐྱིག་ནི་དང་།
- ༢) མི་མང་ཡོངས་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཁག་ཆེ་བའི་སྐྱོར་དང་ རྒྱུ་སྐྱུས་ཚད་དང་ཕན་ཅུས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ ཉམས་སུང་གི་སྐྱོར་ལས་གོ་བརྒྱུ་ཐོན་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཤེས་ཡོན་གི་ལས་སྐྱུ་ཚུ་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི།

འབྲུག་སློབ་མེ་དབང་འཛིན།

༡༦. འབྲུག་སློབ་མེ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷན་ཚོགས་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ལཱ་འགན་སྐྱབ་དགོས་ཚུ་གཤམ་ལྟར།

- ༡) རྒྱུ་ཐོན་གི་ཚུམ་ཚོད་བཟོ་སྐྱུན་གྱི་འཆར་གཞི་བརྩམ་ནི་དང་ བཟོ་བཀོད་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ཐབས་ལམ་གྱི་ལམ་སྟོན་བརྩམ་ནི།
- ༢) རྒྱུ་ཐོན་ཚུམ་ཚོད་བཟོ་བསྐྱུན་དོན་ལུ་ གཤམ་ཆེ་བའི་ཉེན་སྲུང་གི་ཚད་གཞི་ཚུ་བཟོ་ནི་དང་ ཚད་གཞི་འདི་ལུ་གནས་ཐབས་ལུ་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི།

རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུ།

༡༧. རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་གིས་ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་ལམ་སྟོན་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་སྐྱབ་དགོས་འདི་ཡང་།

- ༡) རྫོང་ཁག་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ འབྲུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་མཐུན་ཀྱེན་ཚུ་གི་འཆར་གཞི་བརྩམས་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
- ༢) འབྲུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་བྱམ་སྟེལ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ལྷ་རྟོག་དང་བརྟམས་ཞིབ་ལམ་ལུགས་གཞི་བརྩམས་འབད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་སྐྱུན་ལུ་ལཱ་ལྷོད་ནི།

- (c) Incorporate the NIP into its water resources management activities;
- (d) Provide technical inputs during preliminary investigations and multi-disciplinary feasibility studies on drinking and irrigation water abstraction proposals;
- (e) Carry out detailed surveys, designs, drawings, estimates and bill of quantities of feasible irrigation and drinking water systems;
- (f) Plan, mobilize funds and implement drinking water and irrigation projects in accordance with the NIP and the Operation and Maintenance Manual;
- (g) Conduct tender and execute contract for the constructions of drinking water and irrigation projects;
- (h) Supervise construction works on drinking and irrigation water facilities;
- (i) Facilitate outsourcing of drinking water and irrigation engineering services to private sector in the Dzongkhag;
- (j) Submit reports on the progress status of water supply systems to concerned Competent Authority;
- (k) Ensure that Water Safety Plans are developed and implemented; and
- (l) Ensure that the water supply systems are maintained regularly within its jurisdiction.

Gewog Tshogde

17. In collaboration with other Competent Authorities and under the guidance of the Gewog Tshogde, the Gewog Administration shall perform the following functions:
  - (a) Facilitate the formation of WUAs and assist in their registration with the Gewog Administration;
  - (b) Maintain records of WUAs and make these records available to relevant Competent Authorities for technical or financial assistance;

- ག) རྒྱུ་མཛུགས་ལྷན་ཚུགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚུ་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཞིང་ཚུའི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་དང་བསྟུན་ཐབས་བསྐྲིག་ནི།
- ང) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་བཏོན་ནི་གི་གོ་སྐབས་འཆར་ཚུ་ལུ་ སྲོན་འགོ་འཛིན་དཔུང་དང་ ཚོས་ཚན་སྐྱེལ་མང་གི་ཞིབ་འཇུག་ འབད་སྐབས་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ཚུ་བྱིན་ནི།
- ཅ) འོས་འབབ་ཡོད་པའི་འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ བརྟག་ཞིབ་ཁ་གསལ་སྤེལ་འབད་ནི་ བཀོད་རིམ་བཟོ་ནི་ རགས་ཚུ་བཏོན་ནི་དང་ བྱངས་ཚད་ཀྱི་ཐོ་བཀོད་ནི།
- ཆ) རྒྱལ་ཡོངས་ཞིང་ཚུའི་སྲིད་བྱུས་དང་ ལག་ལེན་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལག་དེབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་ ལས་འགུལ་ཚུ་ འཆར་གཞི་བཟུམས་ཏེ་ མཁོ་བསྐྱབ་མ་དངུལ་སྐྲིག་ནི་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
- ཇ) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་བཟོ་བསྐྱུར་ལས་འགུལ་གྱི་ རིན་བསྐྱར་འགོ་འཛིན་འཐབ་ནི་དང་ འགན་འཛིན་བསྐྱར་སྐྱོད་ འཐབ་ནི།
- ཉ) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་མཐུན་ཚུ་གི་བཟོ་བསྐྱུར་གྱི་ལཱ་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
- ཏ) རྫོང་ཁག་ནང་ལུ་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་འཕྲུལ་རིག་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ སྤེལ་སྤེལ་ལུ་བྱིན་ནིའི་ བཅའ་གོ་གསལ་འབད་ནི།
- ཐ) འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་བཀའ་སྤེལ་རིམ་ལུགས་ཚུ་གི་སྐབས་འབྲས་སྐྱེན་ལུ་ལཱ་ལྷན་ནི།
- ད) རྒྱུ་མཛུགས་སྲུང་འཆར་གཞི་ཚུ་བཟུམས་ཞིན་མ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་རེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དང་།
- ན) རང་ལོ་འི་ས་ཁྱོན་དབང་ཁྲལ་ནང་འཁོད་ཀྱི་རྒྱབ་ཀྱི་སྤེལ་རིམ་ལུགས་ཚུ་ དུས་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་སྐྱོད་འཐབ་ཡོད་པ་ རེས་བརྟན་བཟོ་ནི།

ཆེད་འོག་ཚོགས་སྤྲེལ།

༡༧. ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཆེད་འོག་ཚོགས་སྤྲེལ་ལམ་སྟོན་དང་ འབྲེལ་ཏེ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་སྐྱབ་དགོས་འདི་ཡང་།

- ཀ) རྒྱུ་མཛུགས་པ་ཚུ་གཞི་བཟུམས་འབད་ཐབས་དང་ དེ་ཚུ་ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ བཅའ་ གོ་གསལ་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) རྒྱུ་མཛུགས་པ་ཚུ་གི་འཛིན་ཐོ་ཚུ་རྒྱུན་སྐྱོད་འཐབ་ནི་དང་ འཕྲུལ་རིག་ཡང་ན་ དངུལ་འབྲེལ་གོ་གསལ་རམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཚད་ ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ འཛིན་ཐོ་ཚུ་ཐོབ་རྒྱུ་གསལ་བཟོ་ནི།

- (c) Ensure all water sources for drinking and irrigation are registered by the users with the Gewog Administration;
- (d) Assist communities in identifying and conducting feasibility studies on new drinking or irrigation water system or maintenance of the existing infrastructure;
- (e) Provide liaising services between community and Dzongkhag Administration or Competent Authorities on planning, execution and monitoring of drinking and irrigation water systems;
- (f) Implement and monitor national drinking water and irrigation policies as per the procedural manual issued by Competent Authorities;
- (g) Encourage the adoption of appropriate drinking and irrigation technologies and good water management practices;
- (h) Cooperate and assist other Competent Authorities in research activities on drinking or irrigation water management systems in the Gewog;
- (i) Coordinate skill development activities for the members of registered WUAs and their management;
- (j) Compile and submit periodic progress reports to the Dzongkhag Administration on drinking water and irrigation facilities;
- (k) Develop and maintain separate inventories on irrigation and drinking water systems;
- (l) Monitor and evaluate drinking and irrigation water programs;
- (m) Assist Competent Authorities in the day-to-day supervision of water infrastructure construction and maintenance works;
- (n) Coordinate with Competent Authorities on planning and implementation of drinking and irrigation water projects; and
- (o) Ensure effective implementation of the Water Safety Plan and ensure regular maintenance of water supply systems.

- ག) ཚུ་སྐྱོད་མི་ཚུ་གིས་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་ཀ་ཆ་མཉམ་ གེད་འོག་བདག་སྐྱོང་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པ་ དེས་བརྟན་བཟོ་ནི།
- ང) མི་སྡེ་ཚུ་ལུ་འཕུང་ཚུ་ ཡང་ན་ ཞིང་ཚུ་འི་རིམ་ལུ་གསལ་གསལ་པ་འི་ དོས་འཛིན་དང་འོས་འབབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་ལུ་ ཡང་ན་ ད་དེས་ཡོད་པ་འི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཀྱི་ཉམས་བཅོས་ འབད་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི།
- ཅ) རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ ཡང་ན་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དང་མི་སྡེ་གི་བར་ན་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་རིམ་ལུ་གསལ་ཚུ་འཆར་གཞི་བརྩམས་ཏེ་བསྟར་སྐྱོད་འཐབ་ནི་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་ཞབས་ཏོག་བྱིན་ནི།
- ཆ) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་སྐྱོད་པ་འི་བྱ་སྐྱོལ་ལམ་ལུ་གསལ་དང་འཇུག་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་ ལག་ལེན་དང་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
- ད) འོས་འབབ་ཡོད་པ་འི་འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་འཕྲུལ་རིག་དང་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་འཛིན་སྐྱོང་ལེགས་ལུ་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ སེམས་བྲགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི།
- ཉ) གེད་འོག་ནང་ འཕུང་ཚུ་ ཡང་ན་ ཞིང་ཚུ་འི་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུ་གསལ་སྐོར་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་འཐབ་ཏེ་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི།
- ཏ) ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་འི་ཚུ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་འི་འཕུས་མི་ཚུ་ལུ་ རིག་ཅུ་མོང་འབྲེལ་དང་ ཚོགས་པ་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ལས་སྐྱོར་ཚུ་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི།
- ཐ) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་མཐུན་ཀྱེན་ཚུ་གི་ དུས་མཚམས་དང་བསྟུན་པ་འི་ལྷོ་བ་འབྲས་བུ་བསྐྱིག་འབད་དེ་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ལུ་སྟན་ཞུ་ལཱ་ནི།
- ད) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་རིམ་ལུ་གསལ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཐོ་ཡིག་སོ་སོ་བཟོ་འདི་ རྒྱབ་སྐྱོར་འཐབ་ནི།
- ན) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་ལས་རིམ་ཚུ་ལྷ་རྟོག་དང་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི།
- པ) ཚུ་འི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་བཟོ་བསྐྱར་དང་ ཉམས་བཅོས་ལུ་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་ཉིན་ལྷོ་རྟོག་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ནང་གྲོགས་རམ་འབད་ནི།
- ཕ) འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུ་འི་ལས་འགུལ་ཚུ་གི་འཆར་གཞི་དང་ལག་ལེན་སྐོར་ལས་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི།
- བ) ཚུ་འི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི་འདི་དོན་སྲིན་ཅན་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ རྒྱབ་ཀྱིས་སྲེལ་རིམ་ལུ་གསལ་ཚུ་ དུས་རྒྱུན་ཉམས་བཅོས་འབད་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།

Civil Society Organizations (CSO)

18. As socially responsible and useful public information dissemination agents, the relevant CSOs and media shall perform the following functions:
- (a) Raise public awareness on the importance of preventing water pollution and sustainable use of water resources;
  - (b) Promote public-private partnership activities to control water pollution and conserve water resources;
  - (c) Educate and raise public awareness on the use of alternative technologies for efficient water resource management; and
  - (d) Inform the public on misuse or abuse of water resources by commercial or development activities and call for accountability on public resources.

Dzongkhag Water Management Committee (DWMC)

19. For the purpose of proper and effective protection and management of water resources at Dzongkhag level, the existing Dzongkhag Environment Committee (DEC) shall, with additional members as may be necessary, function as the DWMC under this Regulation. The DWMC shall perform the following functions:
- (a) Provide technical determination on the issues of water volume, water sufficiency at source and the carrying capacity of infrastructure for proposed additional water users;
  - (b) In coordination with other sectors, assist WUAs in determining whether an existing water supply system is sufficient at source for proposed new or expanded water users;
  - (c) Determine and issue technical opinion for local authorities on water related issues;
  - (d) Provide technical advice to the Dzongkhag Administration for planning of drinking and irrigation water; and

ཞིབ་འཇུག་གི་སྒྲིག་ལམ་ཚོགས།

26. འབྲེལ་ཡོད་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དང་ བརྟམ་བརྟམ་ཚུ་ མི་སྡེའི་འགན་ཁུར་འབག་མི་ཡིན་པའི་ཁར་ མི་མང་ལུ་བརྟམ་དོན་གནས་ ཚུལ་ཁྲབ་སྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཐོག་མེ་ཆེ་བའི་ལས་སྡེ་ཡིན་མཁེ་ལས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་སྦྱབ་དགོཔ་འདི་ཡང་།

- ཀ) གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་ཚུའི་བཅོམ་གྱི་བ་སྡེ་འགོག་དང་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཡུན་བརྟམ་སྡེ་སྦྱོང་ནི་འདི་ མི་མང་ལུ་གོ་བརྟམ་ སྲེལ་ནི་དང་།
- ཁ) ཚུའི་བཅོམ་གྱི་བ་ཚད་འཛིན་དང་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ གཞུང་དང་ སྤྱི་ཚུལ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ ལས་སྡེ་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།
- ག) བཅའ་ཐོག་ཡོད་པའི་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྦྱོང་འབབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་གཞན་གྱི་ཐོག་ལས་ལག་ལེན་འབབ་ བཏུབ་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ཚུ་ མི་མང་ལུ་ཤེས་ཡོན་དང་གོ་བརྟམ་སྲེལ་ནི།
- ང) ཚོང་འབྲེལ་ ཡང་ན་ གོང་འཕེལ་ལས་སྡེ་སོ་སོ་གིས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ འོག་སྦྱོང་ཡང་ན་ ཚུལ་མིན་སྦྱོང་པའི་སྐོར་ ལས་ མི་མང་ལུ་གོ་བརྟམ་སྦྱོང་ནི་དང་ མི་མང་གི་འགན་འཁུའི་དོན་ལུ་ བརྟམ་སྦྱབ་འབད་ནི་ཚུ་ཡིན།

ཚོང་ཁག་ཚུའི་འཛིན་སྦྱོང་ཚོགས་ཚུང་།

27. ཚོང་ཁག་རེ་ནང་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྲེ་འཛིན་སྦྱོང་དང་ཉེན་སྲུང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ད་རེས་ཡོད་པའི་ཚོང་ཁག་ མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་དེ་གིས་ སྤྱི་གཞི་འདིའི་འོག་ལུ་ གཤམ་གནད་དང་བརྟམ་ཉེ་ འབྲེལ་མི་ཁ་སྐོར་བཅུགས་ཉེ་ ཚོགས་ ཁག་ཚུའི་འཛིན་སྦྱོང་ཚོགས་ཚུང་སྡེ་ ལཱ་འགན་སྦྱབ་དགོཔ་གཤམ་གསལ་ལཱ་ར་དུ་ཡིན།

- ཀ) ཚུ་སྦྱོང་གསལ་འབབ་གྱི་གོས་འཆར་བཀོད་མིའི་དོན་ལུ་ ཚུ་ཀླན་ཚུའི་འབོར་ཚད་དང་ ཚུ་ལང་མི་ལང་ གཞི་རྟེན་ མཁོ་ཆས་སྦྱེལ་འདྲེན་གྱི་ཉམས་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ འཕྲུལ་རིག་གི་བརྟམ་ཞིབ་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) ད་རེས་ཡོད་པའི་ཚུ་བཀམ་སྲེལ་རིམ་ལུགས་འདི་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་མི་གསལ་པ་ ཡང་ན་རྒྱ་བསྐྱེད་འབད་ནི་གི་ གོས་འཆར་བཀོད་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་ལང་མི་ལང་གི་སྐོར་ལས་ སྡེ་ཚོན་གཞན་ཚུ་དང་ཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་འབབ་ཐོག་ ཚུ་སྦྱོང་ཚོགས་པ་ཚུ་ལུ་གོགས་རམ་འབད་ནི།
- ག) ས་གནས་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལས་ གཏན་འཁེལ་འབད་ནི་དང་ རྒྱུད་རིག་ གི་བསམ་འཆར་ཚུ་བྱིན་ནི།
- ང) ཚོང་ཁག་བདག་སྐོར་གིས་ འཕུང་ཚུ་དང་ཞིང་ཚུའི་འཆར་གཞི་བརྟམ་ནི་ལུ་ རྒྱུད་རིག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཚུ་བྱིན་ནི།

- (e) Collaborate with other DWMCs and issue recommendations to concerned Competent Authorities pertaining to inter-Dzongkhag plans and programs.

Other Competent Authorities

- 20. Competent Authorities for the Thromde Drinking Water and their functions are specified under Chapter VI of this Regulation.

Reporting

- 21. The Competent Authorities under this Regulation shall prepare respective annual reports containing, inter alia, implementation and enforcement of the Water Act and this Regulation, difficulties, issues and challenges to the Secretariat.

CHAPTER III

Water Users' Association

Formation of WUA

- 22. Water users of a water facility, in areas other than Thromde, will endeavor to form a Water Users' Association (WUA) for the promotion of present and future water security interests.
  - a) Water user for the purpose of forming a WUA shall mean household using water from a facility.
  - b) Any new water user duly admitted to an existing facility will automatically be a member of the Association.
- 23. When the members are users of both the drinking and irrigation water facilities, the Association will act for both the purposes. However, the records of their meetings, decisions taken and financial book keepings will be maintained separately by the same office bearers.

3) རྩོད་ལག་སོ་སོའི་བར་ནའི་འཆར་གཞི་དང་ལས་རིམ་རྒྱ་གཞི་རྩོད་ རྩོད་ལག་རྒྱུ་འཛིན་སྐྱོད་ཚོགས་རྒྱུད་གཞན་དང་
མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ལུ་གོས་འདེབས་སུ་ལ་ནི་རྒྱ་ཡིན།

ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གཞན།

20. ཁྲོམ་སྤེའི་འཐུང་རྒྱུ་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱ་གཞི་ལུ་འགན་རྒྱུ་ སྤྲིག་གཞི་འདིའི་ལེ་བྱུ་ པའི་ནང་ལུ་བཀོད་པ་ལྟར་
དུ་ཡིན།

སྤྲིག་གཞི་འབད་ཐངས།

21. སྤྲིག་གཞི་འདི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་རྒྱ་གཞི་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྲིག་གཞི་འདིའི་ལག་ལེན་དང་
བསྟར་སྐྱོད་སྐྱོར་ལས་ དཀའ་ངལ་ ཚུད་ཉམ་ གཤོད་ལན་དང་གནད་དོན་གཞན་རྒྱུ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་སུ་ལ་ནི་གི་ལོ་
བསྟར་སྤྲིག་གཞི་ནང་བཀོད་དགོ།

ལེ་བྱུ་གསུམ་པ།

རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་པ།

རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་པ་གཞི་བཅུ་གསུམ།

22. ཁྲོམ་སྤེའི་ས་ཁོངས་ནང་མཉམ་པའི་རྒྱུ་འཛིན་ལྷན་ཁྲིམ་ཚུ་ རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་པ་སྤེ་གཞི་བཅུ་གསུམ་འབད་ནི་ལུ་ཙ་
འགོངས་དགོཔ་འདི་ཡང་ དལ་དང་མ་འོངས་པའི་རྒྱུ་འཛིན་སྐྱོད་ཡར་དུ་གཏང་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ཡིན།

ཀ) རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་པའི་གཞི་བཅུ་གསུམ་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་འཛིན་མི་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་འཛིན་ལྷན་ཁྲིམ་གཅིག་ལས་ རྒྱུ་འག་ལེན་
འཐབ་མི་གུང་པ་ལུ་གོ་དགོ།

ཁ) དཔེས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་འཛིན་ལྷན་ཁྲིམ་ཚུ་ རྒྱུ་འཛིན་ཚོགས་པ་ལས་ལོན་འབད་བའི་རྒྱུ་འཛིན་མི་གསལ་དེ་ རང་
བཞིན་གྱིས་སྤེ་རང་ ཚོགས་པ་དེའི་འཐུས་མི་གུང་སུ་རྒྱུད་པ་ཡིན།

23. འཐུང་རྒྱུ་དང་ཞིང་རྒྱུ་གཉིས་ཆ་པའི་རྒྱུ་འཛིན་ལྷན་ཁྲིམ་རྒྱུ་འཛིན་པའི་འཐུས་མི་རྒྱུ་འཛིན་པ་ཅིན་ ཚོགས་པ་དེགས་ དགོས་དོན་གཉིས་
ཆ་པའི་དོན་ལུ་ལུ་འབད་དགོཔ་ཡིན་ཅུང་ དེའི་ཞལ་འཛོམས་དང་ གོས་ཐག་ཚུད་ཚུད་པ་གི་འཛིན་ཐོ་ དེ་ལས་ དདུལ་རྩིས་ཀྱི་
ཐོ་དེབ་བཞག་ནི་རྒྱུ་ ཐོ་གནས་བཟུང་མི་རྒྱུ་གིས་རྒྱུ་འཛིན་སོ་སོ་སྤེ་འཐབ་དགོ།

Chairperson, Office Bearers and Tenure

24. The Association will nominate and elect its Chairperson at its first general meeting.
25. In order to assist the Chairperson in his/her functions, two members with functional literacy will be nominated and appointed upon their acceptance as “office bearers”.
26. The tenure of the Chairperson and office bearers will be determined by the Association.

Quorum, Decision Making Process and Meeting

27. Presence of two thirds of its members is required for the Association to take decisions.
28. When there is no unanimous agreement or if the decision by show-off-hands is inconvenient due to nature of the issue, it will be decided through secret ballot by simple majority. Every water user member is entitled to exercise one vote.
29. Every decision made by the Association will be recorded in writing by the office bearers and counter signed by its Chairperson and other members present at the meeting.
30. The WUA will meet at least biannually. However, a meeting may be called by its Chairperson when there is need to address urgent issues in time. The Chairperson may nominate a member to act as a Chairperson in his/her absence.

Registration

31. With the technical assistance of relevant Competent Authorities, the Chairperson and the office bearers will prepare necessary documents for the registration of a proposed WUA containing the following information:
  - (a) Name and address of the WUA;
  - (b) Names of the Chairperson and office bearers;

ཁྲི་འཛིན་དང་ གོ་གནས་བརྒྱུད་མིའི་གནས་ཡུན།

- ༢༤. ཚོགས་པའི་ཁྲི་འཛིན་དེ་ ཚོགས་པའི་ཡོངས་ཁྲབ་ཞལ་འཛུམས་དང་པའི་སྐབས་ལུ་ གདམ་འབྲུ་འབད་དགོ།
- ༢༥. ཁྲི་འཛིན་ཁོ་མོའི་ལཱ་འགན་དེ་ནང་རོགས་རམ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ དེ་དང་ཅིག་ཁར་ འུ་ལྟོ་གི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་པའི་མི་རོ་གཉིས་ རོས་ལེན་ཐོག་ལས་གདམ་རོ་སྤྲོ་བཏོན་ཏེ་བསྐོ་བཞག་འབད་ཞེན་མ་ལས་ གོ་གནས་བརྒྱུད་མི་ཅིག་སྤྲོ་བཏོན་དགོ།
- ༢༦. ཁྲི་འཛིན་དང་ གོ་གནས་བརྒྱུད་མི་ཚུ་གི་གནས་ཡུན་འདི་ རང་སོའི་ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་གིས་ཐག་བཏོག་དགོཔ་ཨིན།

ཞལ་འཛུམས་ཀྱི་གྲངས་ཐོ་དང་ གྲོས་ཐག་བཅད་ནི་གི་རིམ་པ།

- ༢༧. ཚོགས་པའི་གྲོས་ཐག་བཅད་ནི་གི་དོན་ལུ་འབྲུམ་མི་འདི་ འབྲུམ་མི་གསུམ་དབྱ་གཉིས་རེས་པར་དུ་འཛུམས་དགོ།
- ༢༨. གནད་དོན་གང་ཅུང་ཅིག་གི་གནས་ལུ་གསུམ་ལས་བརྗེན་ འཁོན་མ་འཆམ་པ་ ཡང་ན་ ལག་པ་ཡར་འབྲུ་སྟེ་འབད་ཅུང་ ཚུལ་མ་སྤྲོ་སྤྲོ་གྲོས་ཐག་བཅད་ནི་ལུ་ བྱ་སྐབས་མ་བདེ་མ་ཐོན་པ་ཅིན་ དེའི་སྐོར་ལས་ གསང་བའི་ཚོགས་རྒྱན་ཐོག་ལས་ཕྱིད་མང་གིས་གྲོས་ཐག་བཅད་དགོ། ཚུ་སྤྱོད་འབྲུམ་མི་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གིས་ རང་སོའི་ཚོགས་རྒྱན་རྒྱུ་དེ་ཚོགས་པའི་ཐོབ་རིམ་ཡོད།
- ༢༩. ཚོགས་པ་དེ་ནང་གོ་གནས་བརྒྱུད་མི་ཚུ་གིས་ གྲོས་ཚོད་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཡིག་ཐོག་ལུ་བཀོད་དགོཔ་མ་ཚད་ ཁྲི་འཛིན་དང་ ཞལ་འཛུམས་ནང་གཏོགས་པའི་འབྲུམ་མི་གཞན་ཆ་མཉམ་གྲིས་ རང་སོའི་མིང་རྟགས་བཀོད་དགོ།
- ༣༠. ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་འདི་ ལོ་རེའི་ནང་ཉུང་ཤོས་རང་ཐེངས་གཉིས་རེ་འཛོགས་དགོཔ་ཨིན་ཅུང་ དུས་ཚོད་ཁར་གལ་ཅན་གྱི་གནད་དོན་གསལ་དགོཔ་ཐོན་པའི་སྐབས་ ཁྲི་འཛིན་གྱིས་སྤྲོ་བཏོན་ལུ་འབད་ཚེག། ཁྲི་འཛིན་མེད་པའི་སྐབས་ལུ་ ཁོ་མོའི་ལཱ་འགན་འབག་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྲི་འཛིན་གྱིས་འབྲུམ་མི་གཅིག་བསྐོ་བཞག་འབད་ཚེག།

ཐོ་བཀོད་འབད་ཐངས།

- ༣༡. ཁྲི་འཛིན་དང་ གོ་གནས་བརྒྱུད་མི་ཚུ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་འབྲུལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ གྲོས་འཆར་ཐོག་ལུ་ཡོད་མི་ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་འདི་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་བཅད་དོན་གཞན་ཚུལ་ཚུ་ཚུད་པའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཡིག་རིགས་ཀྱི་སྤྲི་བཀོད་འབད་དགོཔ་ཅེ་
  - ༡) ཚུ་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་མིང་ཐོ་དང་ཁ་བྱང།
  - ༢) ཁྲི་འཛིན་དང་ གོ་གནས་བརྒྱུད་མི་ཚུ་གི་དོ་སྤྱོད་གསལ་བཅོད།

- (c) List of users with irrigable land holdings and household members of each user;
  - (d) Length and flow volume of the water facility;
  - (e) The date of construction and the last maintenance done on the water facility;
  - (f) Name and location of the irrigation or drinking water source;
  - (g) Whether the Association is for drinking water, irrigation or both; and
  - (h) List of other commercial users, if any.
32. The Chairperson of the Association will apply for the registration of the WUA with the concerned Gewog Administration. In case water users comprises from two or more Gewogs, the Association will be registered with the Gewog Administration that has majority users.
33. After satisfaction of the necessary information as required, the Gewog Administration will register the Association and issue a certificate of registration under the sign and seal of the Gup.
34. A copy of registration certificates and a list of registered WUAs with the Gewog Administration will be sent annually to the Dzongkhag Administration with a copy to relevant Competent Authorities for updates.
35. When there are changes in the information details of the Association, the Chairperson will inform the concerned Gewog Administration, within three months of such changes, for necessary updates in the records of the Association.

Powers and Functions of the WUA

36. In keeping with the provisions of the Water Act , the powers and functions of a WUA will include the following:
- (a) Protect and conserve its water source;

- (b) Ensure that every household within the Association has equitable and fair access to drinking and/or irrigation water supply and that no person is arbitrarily denied of basic daily water needs;
- (c) Admit or decline the admission of new user(s) to the WUA, depending on water availability at source and carrying capacity of its infrastructures;
- (d) When necessary, request Gewog Administration for the determination of water availability to admit new water users to its Association. When there is no such expertise at the Gewog level, it will request Dzongkhag Administration for technical assistance;
- (e) Hear and decide on disputes between or amongst its members relating to water and infrastructure use;
- (f) Appoint one or more negotiators to settle disputes amicably before considering to render decision by casting votes by its users;
- (g) Keep records of the irrigable land holdings of its members and mechanism for distribution of water;
- (h) Maintain records of the minutes of its meetings and decisions taken by the Association;
- (i) Keep books of accounts on the money received and disbursement made by the Association;
- (j) Formulate, adopt and enforce rules for the use and management of drinking and/or irrigation water;
- (k) Decide on punitive actions for members failing to comply with the standing rules of the Association;
- (l) Take necessary measures for the efficient use of water;
- (m) Determine and adopt water user fees that commensurate with the services rendered by its members;
- (n) Issue letter of consent to temporary water user from its water facility, as appropriate;

- ལ) འཕྲུང་རྒྱུ་དང་ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱུ་བཀའ་སྲིལ་འདི་ ཚོགས་པའི་འཕྲུས་མི་ཤེ་ཤེ་བཞེན་ལུ་ ཀུན་སྣོ་མས་དང་ དང་བདེན་ ཐོག་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དང་ མི་དོག་ལུ་འབད་རུང་ཉེན་ཤིང་མི་བཞེན་གྱི་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་རྒྱ་ ཚུལ་ མིན་ཐོག་ལུ་བཀའ་དམ་འབད་ནི་མེད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནི།
- ག) རྒྱུ་སྲོད་མི་གསར་པ་འཛུལ་ལུ་གསུམ་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ལངས་སྤེལ་ཡོད་མེད་དང་ རྒྱུ་འབྲེན་གྱི་གཞི་རྟེན་ མཁོ་ཆས་རྒྱ་ལུ་རྒྱུ་ཚད་དང་བསྟུན་ དོས་ལེན་འབད་ནི་ ཡང་ན་གནང་བ་མི་བྱིན་ནི།
- ང) དགོས་མཁོ་འཐོན་པའི་སྐབས་ ཚོགས་པ་དེ་ནང་ རྒྱུ་སྲོད་མི་གསར་པ་རྒྱ་ལུ་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཡོད་མེད་གཏན་ འཁེལ་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཞེད་འོག་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་དང་ ཞེད་འོག་གནས་ཤིང་དེ་ནང་ དེ་ལུ་གསུམ་གྱི་མཁའ་མཚོག་མེད་ པ་ཅིན་ རྒྱུ་ལུ་བདག་སྐྱོང་ལས་ འཕྲུལ་ཤིག་རྒྱུ་སྲོད་གྱི་ལུ་བ་སྤུལ་ནི།
- ཅ) འཕྲུས་མི་རྒྱ་གྲི་བར་ན་ རྒྱུ་དང་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ལག་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུང་ཉེག་གི་སྐོར་ལས་ ལྷན་གསལ་ན་ ཐོག་ལུ་གྲོས་ཐག་གཅད་དགོ།
- ཆ) རྒྱུ་སྲོད་མི་རྒྱ་གྲི་ ཚོགས་རྒྱན་ཐོག་ལས་གྲོས་ཐག་མ་བཅད་པའི་ཉེ་མར་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ཉེག་འཛིང་ སེལ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཅིག་གམ་ དེ་ལས་མང་བའི་ནང་འགྲིགས་འབད་མི་བསྐོ་བཞག་འབད་ནི།
- ཇ) ཚོགས་པའི་འཕྲུས་མི་རང་སོར་འཆང་བའི་རྒྱུ་ཞིང་དང་ རྒྱུ་བཀོ་བཀའ་གི་འཐབ་ལས་གྱི་འཛིན་ཐོ་བཞག་ནི།
- ཉ) ཚོགས་པའི་ཞལ་འཛོམས་ཐོག་ལུ་གྲོས་ཐག་བཅད་པའི་གྲོས་བཅུད་དང་ གྲོས་ཚོད་རྒྱ་ འཛིན་ཐོ་བཞག་ནི།
- ཏ) ཚོགས་པ་གིས་ རྒྱུ་སྲོད་ལེན་འབད་བའི་ཉི་ཅུ་ཉི་ཅུ་སྤེས་དེབ་དང་ཕྱིས་ཁྲ་བཞག་ནི།
- ཐ) འཕྲུང་རྒྱུ་དང་ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱུ་ རྒྱུ་སྲོད་ཐངས་དང་འཛིན་སྲོད་གི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཡིག་བརྟམས་བཞེན་མ་ལས་ ཆ་འཛོག་ དང་ བསྟུར་སྲོད་འབད་ནི།
- ད) ཚོགས་པའི་བཅའ་ཡིག་དང་མ་བསྟུན་པ་ འཕྲུས་ཤོར་བུང་བའི་འཕྲུས་མི་རྒྱུ་ དང་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ཐག་ གཅད་ནི།
- ན) ཕན་ལུ་ཅན་སྤེ་རྒྱུ་ཐོབ་སྲོད་གྱི་དོན་ལུ་ གལ་ཆེ་བའི་ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི།
- པ) དེའི་འཕྲུས་མི་རྒྱུ་གི་ཞབས་ཏོག་དང་བསྟུན་པའི་རྒྱུ་སྲོད་ལྷ་འཕྲུས་རྒྱ་ གཏན་འཁེལ་དང་ཆ་འཛོག་འབད་ནི།
- ཕ) མཐུན་རྒྱུན་ཐོག་ལས་སྐབས་ཐོག་ཅིག་གི་རྒྱུ་སྲོད་མི་རྒྱུ་ འོས་འབབ་ཡོད་ལུ་གསུམ་གྱི་དོས་ལེན་ཡི་གུ་སྲོད་ནི།

- (o) Request for intervention of Gewog Administration when there is undue developmental activities being sighted in and around its water source;
- (p) Federate with other WUAs to exchange information, challenges and to improve water resource management;
- (q) When necessary, invite forest officer, health worker or engineers to attend its meetings for technical and other skill supports;
- (r) Appoint water guard (*CHHU SUP*) for irrigation and/or drinking water, as appropriate;
- (s) Nominate its member(s) to represent the Association on the Federation of Water Users Association, as may be necessary;
- (t) Allocate and maintain a water tap point, at a strategic location within a group of households, for fire emergency purposes; and
- (u) Exercise such powers and functions as may be delegated by the concerned Competent Authority within its jurisdiction.

Formation and Functions of the Federation of Water Users' Association (FWUA)

37. The FWUA will consist of members from WUAs using a water source from the same watercourse and the functions include the following:
- (a) Address issues concerning the conservation and protection of the common water source and its efficient management;
  - (b) Deliberate and resolve common concerns and issues of its member Associations;
  - (c) Formulate a code of conducts to be followed by its member Associations; and
  - (d) Propose to relevant authorities the measures to be adopted by other commercial users from the same source of water.

- བ) རྒྱལ་ལོ་མཐའ་སྐྱོར་ལུ་ རྒྱལ་དང་མ་མཐུན་པའི་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་ལྷན་པའི་མཐོང་བའི་སྐབས་ གཞི་འོག་བདག་སྐྱོང་གི་བར་འཇུག་གི་དོན་ལུ་ལྷ་བ་བཀོད་ནི།
- མ) རྒྱལ་ཕྱོད་ལུ་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་དྲག་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཕྱོད་ཚོགས་པ་གཞན་དང་ཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་བཟོ་དོན་གནས་རྒྱལ་དང་གཞི་འོག་ལེན་རྒྱ་བཟུང་མོལ་འབད་ནི།
- ཅ) ལྷན་རིག་དང་ རིག་རྩལ་གཞན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་དོན་ལུ་ རྣམས་ཚལ་འགོ་དཔོན་དང་ གསོ་བའི་ལས་གཞུང་གི་བཟོ་རིག་འགོ་དཔོན་ཚུ་ གལ་གནད་འཕྲོད་པའི་སྐབས་ འཛིན་སྐྱོང་ལུ་ལྷ་བ་འབད་ནི།
- ཆ) འཕྲུང་རྒྱུ་དང་ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱུ་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ རྒྱུ་དང་ཅིག་བསྐྱོ་བཞག་འབད་ནི།
- ཇ) གལ་གནད་དང་བསྟུན་ རྒྱལ་ཕྱོད་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་ཚོགས་གྱི་དོན་ལུ་ འཕྲུང་མི་འདོམས་གནས་འབྲེལ་འབད་ནི།
- ཉ) གུང་ཚན་གཅིག་ཁར་སྤྲུང་ས་ཏེ་ཡོད་ས་ལུ་ ལྷོ་ལྷུང་མེ་རྒྱུ་གྱི་དོན་ལུ་ ཐབས་ཤེས་ཡོད་པའི་ས་གོ་རྒྱུ་ནང་ རྒྱུ་དང་བཟོ་གས་ཐབས་བསྐྱིག་སྟེ་ རྒྱལ་ཕྱོད་འབྲེལ་ནི།
- ཏ) རང་སོའི་ས་ཁྱོད་དབང་ལྷན་འཁོད་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་གྱིས་སྐྱོད་པའི་དབང་ཚད་དང་ ལྷ་སྐྱོ་བསྐྱར་སྐྱོད་འབྲེལ་ནི་ཚུ་ཨིན།

རྒྱལ་ཕྱོད་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་ཚོགས་ གཞི་བཟོ་གས་འབད་ཐངས་དང་ ལཱ་འགན།

- ༡༧. རྒྱལ་ཕྱོད་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་ཚོགས་འདི་ རྒྱལ་ཁྲིམས་ལུ་གཅིག་ལས་ལག་ལེན་འབྲེལ་མི་རྒྱལ་ཕྱོད་ཚོགས་པ་རྒྱ་གི་འཕྲུང་མི་ཚུ་ ཨིན་མ་ལས་ དེ་གི་ལཱ་འགན་གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན།
- ༡) ལྷོ་ཕོག་གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་སྐྱོང་དང་ ཉམས་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་རྒྱ་བསལ་ནི་དང་ དེའི་ཕན་ལུ་ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་འབྲེལ་ནི།
- ༢) འཕྲུང་མི་ཚོགས་པ་རྒྱ་གི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་དཀའ་ངལ་དང་ གནད་དོན་ཕོག་ལུ་ ལྷོ་ཕོག་ལྷན་པའི་འབད་དེ་ཐག་བཏོག་ནི།
- ༣) འཕྲུང་མི་ཚོགས་པ་རྒྱ་གིས་ལག་ལེན་འབྲེལ་དགོ་པའི་ཀུན་སྐྱོད་རྣམས་གཞག་བཟུམ་ནི།
- ༤) རྒྱལ་ཁྲིམས་ལུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་སྐྱོད་མི་གཞན་རྒྱ་གིས་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལུ་ལྷོ་ཕོག་འཆར་བཟོ་གས་ནི།

CHAPTER IV

General Provisions

Delegation of Commission's Powers

38. In keeping with Section 13 (p) of the Water Act and for the purpose of effective implementation of this Regulation by concerned Competent Authorities, the Commission's powers and functions under Sections 31 of the Water Act shall be delegated to the designated Competent Authorities. In addition, the Commission's power and function under section 61 (a) of the Water Act shall be delegated to the designated Competent Authorities for appeals from the decision of the Dzongkhag Administration. The delegation shall come into effect from the adoption date of this Regulation which may be revoked through written notification by the Commission.

Water User Rights

39. Water being property of the state, any user right developed in the individual, household or community will not tantamount to ownership right over a water body at any point of time.
40. Any customary practices of water use will be discouraged if the practice is per se unfair and inequitable resulting in the arbitrary denial of water use to an individual or community.
41. Whether it is a traditional mode of determining water volume or a modern calibrated mode, water will be distributed amongst its users in a fair and equitable manner.

Right to Water Facility of a Land and House

42. The existing right to drinking or irrigation water facilities forms an integral part of the land or house, whether acquired through sale, gift, mortgage or inheritance.

ལེན་བཞི་པ།

སྤྱིར་བཏང་གི་དགོངས་དོན།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་འགན་སྲོད།

༢༩. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྤྱི་གཞི་འདི་ དོན་སྤྱིན་ཅན་སྡེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༢ པའི་(མ) པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༣༡ པའི་ནང་གསལ་བཀོད་པའི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་ རོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་འགན་སྲོད་འབད་ཨ་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤༡(ཀ) པའི་ནང་གསལ་བཀོད་པའི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་ རྫོང་ལག་ལས་མཐོ་གཞུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ རོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་འགན་སྲོད་འབད་ཨ་ཨིན། འགན་སྲོད་འདི་ཡང་ སྤྱི་གཞི་གཞི་ཚུ་འཛིན་གྲུབ་པའི་ཚེས་གུངས་ལས་འགོ་བཙུགས་ བསྐྱར་སྲོད་འབད་དགོ། ཨིན་ཅུང་ གསལ་བསྐྱབས་ཐོག་ལས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚམེད་གཏང་ཚོག།

ཚུ་སྲོད་མི་འོ་ཐོབ་དབང་།

- ༣༠. རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་ཨིན་མ་ལས་ ཉམ་རང་ཨིན་ཅུང་ མི་ངོ་ བཟའ་ཚང་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་གིས་བཟུང་བའི་ཚུ་སྲོད་ཐོབ་དབང་དེ་ རྒྱ་གཞུང་ཚོ་བདག་གི་ཐོབ་དབང་དང་མི་འད།
- ༣༡. གལ་སྲིད་སྤྱི་ལོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚུ་སྲོད་ལམ་ལུགས་འདི་ རྫོང་རམ་ མི་སྡེ་ལུ་དང་སྤྱོད་མས་དང་དང་བཅའ་ལེན་པའི་ ཚུ་ལོ་མིན་ཐོག་ལུ་ ཚུ་སྲོད་ནི་ལས་བཀག་ཆ་འབྱུང་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་བཀག་དམ་ཀྱབ་དགོ།
- ༣༢. རྒྱུ་བཅའ་ཚད་དེ་ སྤྱི་ལོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ལམ་ཡང་ན་ དེང་སང་གི་ཚད་རྒྱགས་དབང་ལམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ག་འདེ་སྡེ་གཏན་འཁེལ་འབད་ཅུང་ ཚུ་སྲོད་མི་ཚུ་གི་བར་ན་ དང་བཅའ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་མས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐོག་ལས་ བཀྲམ་སྡེ་ལུ་འབད་དགོ།

ས་དང་ཁྲིམ་ལུ་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་།

༣༣. ད་མེས་ཡོད་པའི་ཞིང་ཚུ་ཡང་ན་ འབྲུང་རྒྱུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་འདི་ས་དང་ཁྲིམ་ ཚོང་བསྐྱར་གསོལ་རས་ གཏའ་མ་ཡང་ན་ སྐལ་བཟོ་གང་ཅུང་ཅིག་གི་ཐོག་ལས་ཐོབ་པ་ཨིན་ཅུང་ ས་དང་ཁྲིམ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཅིག་སྡེ་བཅི་དགོ།

43. Besides ownership transfer of an irrigable landholding or a dwelling house, a person will not sell or exchange his or her user right to drinking or irrigation water facilities to another person. The right to water use from a facility shall terminate with the discontinuity of its original purpose.

Permit Requirements

44. Except for the activities existing prior to the adoption of this Regulation, any water abstraction activity will require permit from concerned authority.
45. Unless specified terms therein, a permit granted under this Regulation is deemed for perpetuity. However, the permit terms may be amended, suspended or annulled for the reason of social urgency or violation of permit terms. When the water is determined sufficient and feasible, the concerned authority may issue more than one permit with terms and conditions therein.
46. When the water is determined sufficient and feasible, the concerned authority may issue more than one permit with terms and conditions therein.
47. A permit issued under this Regulation will specify the purpose of abstraction.
48. The concerned Permit issuing authority shall consult with the existing downstream users of the same water source prior to issuance of permit, if the new abstraction is likely to impact them.

Permit Issuing Authorities

49. The permit for water abstraction activities not requiring Environmental Clearance under the Water Act and/or Environmental Assessment Act will be issued by the Gewog Administration within whose jurisdiction the water abstraction source point is located. In case the water abstraction is for the use in another Gewog, a copy of an application for permit will be sent to the concerned Gewog Administration.

༧༩. རྒྱུ་འདྲེན་བརྟུབ་པའི་ས་ཞིང་ ཡང་ན་ རྒྱུད་ཁྱིམ་གྱི་བདག་དབང་སྤོ་སོར་འབད་ན་མ་གཏོགས་ མི་ངོ་ག་ཨིན་ཅུང་ ཁོ་འམ་མོ་
རའི་ འཕུང་ཚུ་ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུ་སྤྱོད་ནི་གི་ཐོབ་དབང་དེ་ མི་གཞན་དང་ཅིག་ཁར་བཞེསོར་འཐབ་པའམ་ ཚོང་
བསྐྱར་འཐབ་པ་ལ་སོགས་པ་འབད་མི་ཚོག། དེ་འབད་མ་ལས་ མཐུན་རྒྱུ་ཐོག་ལས་ རྒྱུ་སྤྱོད་ནི་ཐོབ་དབང་དེ་གི་དགོས་དོན་
ངོ་མ་དེ་རང་མ་སྐྱབ་པ་ཅིན་ ཐོབ་དབང་དེ་ཡང་བརྩི་ཁུངས་མེད།

རྒྱུ་སྤྱོད་ཚོག་ཐམ་དགོས་མཁོ།

༧༧. སྤྱི་ག་གཞི་འདི་ཆ་འཛོག་མ་འབད་བའི་སྤྱོད་གི་ལས་སྤྱ་རྒྱ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ རྒྱ་བཏོན་གྱི་ལས་སྤྱ་གང་ཅུང་ལུ་ འབྲེལ་
ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ཚོག་ཐམ་དགོ།

༧༥. ཚོག་ཐམ་དེ་ནང་ དམིགས་བསལ་སྤེ་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ རྒྱ་བཏོན་ལུ་གི་ཚོག་ཐམ་གནང་མི་འདི་ དེས་མེད་གྱི་དུས་
ཡུན་ཅིག་སྤེ་བརྩི་དགོ། ཨིན་ཅུང་ མི་སྤེའི་གལ་གནད་དམ་ ཚོག་ཐམ་གྱི་ཁ་ཚོག་ལོག་སྤྱོད་འབད་ཚེ་ ཚོག་ཐམ་གྱི་ཁ་ཚོག་
བསྐྱར་བཅོས་སམ་ ཚོག་ཐམ་འཚམས་འཛོག་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་གཏང་ཚོག།

༧༦. རྒྱ་ལངས་སྤེ་ཡོད་མེད་ དེ་ལས་འོས་འབབ་ཡོད་མེད་དང་བསྐྱར་ཉེ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁ་ཚོག་དང་གནས་ཚོག་རྒྱ་
བཀོད་དེ་ གཅིག་ལས་ལྷག་པའི་ཚོག་ཐམ་སྤྱོད་ཚོག།

༧༧. སྤྱི་ག་གཞི་འདི་འཛིན་གསལ་ལུ་རྟེན་ རྒྱ་བཏོན་ལུ་གི་ཚོག་ཐམ་སྤྱོད་སྐབས་ རྒྱ་བཏོན་དགོ་པའི་གནད་དོན་གསལ་བཀོད་འབད་
དགོ།

༧༨. གལ་སྲིད་རྒྱ་གསལ་བཏོན་ལུ་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚུགས་ཁོངས་ནང་རྒྱ་སྤྱོད་མི་རྒྱ་ལུ་ གནོད་ཉེན་ཡོད་ཚེ་ ཚོག་ཐམ་
སྤྱོད་མི་འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་དེ་གིས་ ཚོག་ཐམ་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚུགས་ཁོངས་ལུ་རྒྱ་སྤྱོད་མི་རྒྱ་
དང་ཅིག་ཁར་གྲོས་བསྐྱར་འབད་དགོ།

ཚོག་ཐམ་སྤྱོད་ནི་གི་དབང་འཛིན།

༧༩. རྒྱའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ ཡང་ན་ མཐུན་འཁོར་བརྟུག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་ལུ་རྟེན་ མཐུན་འཁོར་གནས་སྤངས་གྱི་
ཉེན་མེད་གནད་བ་ཞུ་དགོ་པ་མེད་པའི་རྒྱ་བཏོན་ལས་སྤྱ་རྒྱ་གི་དོན་ལུ་ ཚོག་ཐམ་དེ་ རྒྱ་བཏོན་སའི་ས་གནས་ལུ་དབང་ཁྲུབ་ཡོད་
པའི་ཆེད་འོག་བདག་སྤྱོད་དེ་གིས་སྤྱོད་དགོ། གལ་སྲིད་རྒྱ་བཏོན་ཉེ་ ཆེད་འོག་གཞན་ཅིག་གིས་སྤྱོད་ནི་ཨིན་པ་ཅིན་ ཚོག་ཐམ་
གྱི་དོན་ལུ་སྤུལ་བའི་ཞུ་ཚོག་གི་འདྲ་ཅིག་ འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་བདག་སྤྱོད་ལུ་གཏང་དགོ།

50. All new water abstraction permits, other than permits under Section 49 above, will be issued by the Dzongkhag Administration within whose jurisdiction the water abstraction source point is located.
51. Notwithstanding section 49 of this Regulation, permits for groundwater abstraction activities shall be issued by the Dzongkhag Administration. If the Dzongkhag Administration is unable to determine the foreseeable impacts of a proposed ground water abstraction, it may be forwarded to the Secretariat for technical assistance.

Exemption from Permit Requirement

52. Routine maintenance activities on existing drinking or irrigation water facilities are not subject to permit requirement.
53. Abstracting water to run mills or prayer wheels will not require a permit unless such abstraction:
  - (a) Involves permanent diversion of a water course into a different channel; or
  - (b) Involves diversion of a water course which does not return to its main course within 50 meters from the diversion point; and
  - (c) Involves diversion above the source point of existing users.

Effluent Discharge, Property Damage and Compensation

54. To prevent property damage, sanitary nuisance and diseases within human settlements, every house will design and maintain a proper drainage facility around its premises for the discharge of effluents and other runoffs.
55. When properties are being damaged or objectionable sanitary nuisance is being caused by effluent discharge from a source point:
  - (a) The victims of such damage or sanitary nuisance will require the source point household(s) to attend to its drainage system immediately to prevent further damage or sanitary nuisance;

- 40. གོང་གསལ་དོན་ཚན་༤༩ པའི་ནང་དོན་དང་འཁྲིལ་བའི་ཚོག་ཐམ་ཚུ་མ་གཏོགས་ ཚུགས་རཔ་བཏོན་ནི་གི་ཚོག་ཐམ་གཞན་ ཚམཉམ་ ཚུབཏོན་ལུ་གི་ཚུཀའི་ས་གནས་ལུ་དབང་ལྷབ་ཡོད་པའི་རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་སྐྱོད་དགོ།
- 41. གོང་གསལ་སྐྱིག་གཞི་འདིའི་དོན་ཚན་༤༩ ལུ་མ་ལྟོས་པར་ ས་འོག་གི་ཚུབཏོན་ལས་སྐྱའི་དོན་ལུ་ཚོག་ཐམ་འདི་ རྫོང་ཁག་ བདག་སྐྱོང་གིས་སྐྱོད་དགོ། གལ་སྲིད་རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་ ས་འོག་གི་ཚུབཏོན་ནིའི་གོས་འཆར་འདི་གིས་ མ་འོངས་ པའི་ཕན་གཞོན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐག་བཅད་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ འཕྲལ་རིག་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་ཚོག།

ཚོག་ཐམ་གྱི་དགོས་མཁོ་ལས་ཡངས་ཆག།

- 42. དེས་ཡོད་པའི་འཕུང་ཚུ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱའི་མཐུན་རྐྱེན་ཐོག་ལུ་ དུས་རྒྱུན་རྒྱུན་སྐྱོང་གི་ལས་སྐྱ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚོག་ཐམ་དང་ འཁྲིལ་དགོས་མེད།
- 43. གཤམ་གསལ་ཚུབཏོན་ལུ་གི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ ཚུའཐག་ ཡང་ན་ ཚུའཁོར་མ་ཆེའི་དོན་ལུ་ཚུབཏོན་ཚོག་ཐམ་ལུ་ དགོས་མེད།
  - ཀ) ཚུལ་མ་གཡུར་བ་སོ་སོ་ཅིག་ནང་ གཏན་འཇགས་སྡེ་ཁ་བསྐྱར་གཏང་ནི་དང་།
  - ཁ) ཚུལ་མ་ཁ་བསྐྱར་གཏང་ཞིན་མ་ལས་ མི་ཀྱང་༥༠ ནང་འཁོད་ སྐར་ལོག་ཚུལ་མ་རོམ་དང་མ་མཐུད།
  - ག) དེས་ཡོད་པའི་ཚུསྐྱོད་མི་ཚུ་གི་ཚུཀའི་ལྷག་ལས་ ཁ་བསྐྱར་གཏང་ནི་གི་རིགས།

བཙོག་ཚུཕྱིར་བཏོན་ རྒྱ་དངོས་གཞོན་སྐྱོན་དང་རྒྱུད་འབྲུམ།

- 44. མིའི་གཞི་ཆགས་སའི་ནང་འཁོད་ རྒྱ་དངོས་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་ གཙང་སྐྱའི་བསྐྱུང་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱུང་འཆོར་དང་ ནད་གཞི་ཚུ་སྐྱོན་ འགོག་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུད་ཚུམ་མེ་མེ་བཞིན་དུ་གིས་ རང་སོའི་ས་ཁོངས་མཐའ་སྐོར་ཉེ་བཙོག་རྒྱུད་ ཆར་ཚུཕྱིར་བཏོན་གཏང་ བྱི་གི་ ཚུལ་མཐུན་གཡུར་བའི་བཟོ་བཀོད་བསྐྱིག་སྡེ་བདག་འཛིན་འཐབ་དགོ།
- 45. བཙོག་ཚུཕྱིར་བཏོན་དེ་གིས་ རྒྱ་དངོས་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་བཀལ་བ་ ཡང་ན་ ཉོག་རུང་བའི་གཙང་སྐྱའི་བསྐྱུང་འཆོར་བུང་བའི་ རྐབས་:
  - ཀ) རྒྱ་དངོས་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་ཡང་ན་ གཙང་སྐྱའི་བསྐྱུང་འཆོར་གྱི་ཉམས་རྒྱུད་པ་ཚུ་གིས་ གཞོན་སྐྱོན་དང་ གཙང་སྐྱའི་ བསྐྱུང་འཆོར་བཀལ་ཐབས་གྱི་དོན་ལུ་ བཙོག་ཚུའབྲུང་སའི་ཁྲིམ་གུང་དེ་ལུ་ བཙོག་ཚུགཡུར་བ་གི་རིམ་ལུགས་ འདི་ དུས་འཕྲལ་ལས་ལེགས་བཙོས་འབད་བཅུག་དགོ།

- (b) The source point household(s) may be determined liable to compensate for the damage caused;
- (c) When necessary by lack of other options, the land owner(s) around such source point will allow and require the source point house owner(s) to construct drainage through their land and enable such effluent discharges or runoffs to find its way into public drains; and
- (d) The cost for construction of such drainage will be borne by the owner of the effluent source point.

56. If negligence or poor maintenance of a water facility causes property damage, the users of that facility will be liable to compensate the owner of the property damaged.

Water Pollution Control

57. In the absence of an effluent discharge standard for rural community application, the outlets from toilet and spillage from septic tanks of each house will be monitored by village health workers or sanitary inspector as designated by the Dzongkhag Administration and report to the Gup with a copy to the Dzongdag.

Periodic Water Tank Cleanups

58. The owner of a building/house will clean up its drinking water storage facility periodically and a health worker or sanitary inspector may conduct frequent monitoring to ensure that the water storage facility is safe and hygienic.

Integrated Water Use Management Plans

59. Depending on changing economic activities, urbanization, farming patterns, climatic change, demographic projections and changing lifestyles in respective locations, every Dzongkhag Administration will prepare an Integrated Water Use Management Plan for the Dzongkhag based on the NIWRMP for adoption by the Dzongkhag Tshogdu.

- ཁ) ཉམས་རྒྱུད་པ་དེགས་ བཙེག་རྒྱུ་འབྱུང་མའི་ཁྱིམ་གུང་དེ་ལུ་ རྒྱུ་འབྲས་བཀའ་ཚོགས།
- ག) གལ་སྲིད་ཐབས་ལམ་གཞན་མེད་པའི་གལ་གནད་ལས་བརྟེན་ བཙེག་རྒྱུད་ཆར་རྒྱུ་ མི་མང་བཙེག་རྒྱུ་ གཡུར་བ་བདའ་སྟེ་འདྲིན་ཐབས་ལུ་ ཉེ་འཁོར་རྒྱུ་ལྡན་སྲོད་མི་སའི་ཚོ་བདག་རྒྱུ་གིས་ བཙེག་རྒྱུ་འབྱུང་མའི་ཁྱིམ་གྱི་ རོ་བདག་དེ་ལུ་ ཁོང་རའི་སའི་ཐོག་ལས་གཡུར་བ་བཟོ་བསྐྱུན་འབད་བཅུག་དགོ།
- ང) འདི་བཟུམ་མའི་གཡུར་བ་བཟོ་བསྐྱུན་གྱི་ཟད་འགོ་དེ་ཡང་ བཙེག་རྒྱུ་འབྱུང་མའི་ཚོ་བདག་དེ་ལུ་ལོག།

46. ལྷུང་མེད་ ཡངན་ རྒྱུ་འབྲས་རྒྱུ་ལེགས་ཞེས་སྟེ་རྒྱུ་སྲོད་མ་འབད་ཨ་ལས་བརྟེན་ རྒྱུ་དངོས་ལུ་གཞོན་སྲོད་བཀའ་ཚོ་ རྒྱུ་ འབྲས་དེ་ གཞོན་སྲོད་བཀའ་བའི་མཐུན་རྒྱུ་སྲོད་མི་རྒྱུ་གིས་ གཞོན་སྲོད་ཐོག་པའི་རྒྱུ་དངོས་ཀྱི་བདག་པོ་དེ་ལུ་སྲོད་དགོ།

རྒྱུ་འབྲས་གྲིབ་དམ་འཛིན།

47. གོང་གསེབ་མི་སྟེ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ བཙེག་རྒྱུ་ལྷོ་བཏོན་གི་གནས་ཚད་མེད་པའི་སྐབས་ ཁང་ཁྱིམ་རྒྱུ་གི་ཆབ་གསལ་ ལས་འཐོན་མི་དང་ ཆབ་གསལ་བསལ་མཛེད་ལས་འཛིན་ལུ་རྒྱུ་ རྒྱུ་ཁྱིམ་གྲིབ་བདག་སྲོད་གིས་དོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་མི་ གོང་གསེབ་གསོ་བའི་ལས་རོགས་པའམ་ གཙམ་སྐྱེལ་དབྱེད་པ་གིས་ ལྷོ་གི་འབད་ཞེན་མ་ལས་ ལྷོ་ལུ་སྐྱུན་ལུ་འབད་ བེད་ དེའི་འདྲ་གཅིག་རྒྱུ་འབད་ལུ་སྐྱུལ་དགོ།

དུས་རིམ་བཞེན་དུ་ རྒྱུ་འཛིན་ཐུག་དགོཔ།

48. རྒྱུ་འབྲས་/ཁྱིམ་གྱི་སྲིན་བདག་དེགས་ འབྲུང་རྒྱུ་ལོག་འཛོག་གི་མཐུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ དུས་རིམ་བཞེན་དུ་ཐུག་བདར་རྒྱུ་དགོཔ་ དང་ རྒྱུ་འཛིན་མཐུན་རྒྱུ་ ཉེན་སྲུང་དང་ཉིང་སངས་སྟེ་ཡོད་པ་དེས་བརྟེན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ གསོ་བའི་ལས་རོགས་པའམ་ གཙམ་སྐྱེལ་དབྱེད་པ་དེགས་ འཕུལ་འཕུལ་འབད་རང་ལྷོ་གི་འབད་ཚོགས།

རྒྱུ་སྲོད་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྲོད་འཆར་གཞི།

49. ས་གནས་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་ལས་སྤུའི་འགྲུར་བ་ ཁྱོམ་སྟེའི་རོ་བོར་གྲུར་པ་ སོ་ནམ་ཞིང་ལཱའི་དཔེ་གཞི་ གནས་གཤིས་ཀྱི་ འགྲུར་བ་ མི་འབོར་ཞིབ་རྩིས་ཀྱི་སྲོད་བཤད་དང་ འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་འགྲུར་བ་རྒྱུ་དང་བསྐྱུན་ རྒྱུ་ཁྱིམ་གྲིབ་ཆ་ མཉམ་གྱིས་ རྒྱུ་ཡོངས་རྒྱུ་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྲོད་འཆར་གཞི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱུ་ཁྱིམ་གྲིབ་ཆོགས་འདུ་གིས་ཆ་འཛོག་ འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ རང་སོའི་རྒྱུ་ཁྱིམ་གྲིབ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུ་སྲོད་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྲོད་འཆར་གཞི་བརྩམ་དགོ།

Water Harvesting

60. Where there is a water shortage, the concerned Competent Authorities will conduct feasibility studies to harvest rainwater, runoffs and other surface water.

Drinking Water Source

61. A drinking water source will be protected from human and animal interferences. However, when no other known water source is available within its vicinity, the fencing of such water source will maintain congenial access to the wild animals who depend on the same water source.

Registration of Water Sources

62. For the purpose of preparing the NIWRMP and to maintain records on water sources and use, all water user(s) will be required to register their water sources with the concerned Gewog Administration within one year from the date of adoption of this Regulation.

Groundwater Abstraction

63. Based on criteria set by the Commission, groundwater abstraction may be considered permissible where there is no other alternative surface water source.

Minimum Environmental Flow

64. The minimum environmental flow to be maintained in a watercourse to sustain its water ecology and environment will be based on the Environmental Impact Assessment (EIA) report. Where scientific study reports are unable to determine the minimum environmental flow to be maintained in a watercourse, at least 30 % of lean season flow shall be maintained.

Maintenance of Natural Courses of Rivers and Streams

65. Except in accordance with an Environmental Clearance, rivers and streams shall be maintained in their own natural courses in order to:

ཚུའི་བསྐྱེད་སྤྱོད།

60. འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཚུད་ཀོན་པའི་དཀའ་འཕེལ་ཡོད་སའ་ལུ་ ཆར་ཚུ་ ས་ཁར་འབབ་ཚར་བའི་ཆར་ཚུ་དང་
ས་ཐོག་གི་ཚུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཞིབ་འཚོལ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།

འབྲུང་ཚུའི་ཀ་མཐོ།

61. འབྲུང་ཚུའི་ཀ་མཐོ་འདི་ འགོ་བ་མི་དང་སེམས་ཅན་ཚུ་གིས་ བར་དཀྲོགས་ལས་སྤུང་སྦྱོར་འབད་དགོ། ཨིན་ཅུང་ ཉེ་འདབས་
ཀྱི་ས་ཁོངས་དེ་ནང་ དོས་བཟུང་ཚུགས་པའི་ཚུ་ཀ་གཞན་མེད་པའི་སྐབས་ ཀ་མཐོ་དེ་ལུ་བརྟེན་པའི་རི་ཁའི་སེམས་ཅན་ཚུ་ལུ་
ཚུའདི་ལས་སྦྱོད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚུ་ཀའི་རབ་འོས་དང་མཐུན་པ་འབད་རྒྱབ་དགོ།

ཚུ་ཀའི་ཐོ་བཀོད་འབད་ཐངས།

62. རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེད་འཛིན་སྦྱོང་འཆར་གཞི་བཟུམ་ནི་དང་ ཚུ་ཀ་དང་ཚུའི་བེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོ་དོན་རྒྱུན་སྦྱོང་
འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཚུ་སྦྱོད་མི་ཆ་མཉམ་གྱིས་ སྤྲིག་གཞི་འདི་ཆ་འཛོག་གྲུབ་པའི་ཚེས་གྲངས་ལས་ ལོ་འཛུགས་གི་ནང་འཁོད་
རང་སེའི་ཚུ་ཀ་ཚུ་འབྲེལ་ཡོད་རྐྱེད་འོག་བདག་སྦྱོང་དང་ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ།

ས་འོག་གི་ཚུ་བཏོན་ཐངས།

63. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཟོ་མི་ཚད་གཞི་དང་བསྟུན་ ལ་ཐོག་གི་ཚུ་ཀ་གཞན་གང་ཡང་མེད་སའ་ལུ་ ས་འོག་གི་ཚུ་བཏོན་ཚོགས།

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུ་ཚད་ཉུང་མཐའ་ཚད་གཞི།

64. ཚུའི་སྤྱི་དངོས་དང་མཐའ་འཁོར་ཡུན་བརྟན་གྱི་དོན་ལུ་ ཚུལ་མ་ཚུ་ནང་ རྒྱུན་སྦྱོང་འཐབ་དགོ་པའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུ་ཚད་ཉུང་
མཐའ་ཚད་གཞི་དེ་ མཐའ་འཁོར་པན་གནོད་བརྟག་ཞིབ་སྟན་ཞུ་ལུ་གཞི་བཞག་ནི་ཨིན། གལ་སྲིད་ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་
སྟན་ཞུ་འོག་ལུ་ ཚུལ་མ་ཚུ་ནང་རྒྱུན་སྦྱོང་འཐབ་དགོ་པའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུ་ཚད་ཉུང་མཐའ་ཚད་གཞི་འདི་ གཏན་འཁེལ་
འབད་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ ཚུད་ཀོན་པའི་ནམ་དུས་ཀྱི་ཚད་གཞི་ལས་བརྒུ་ཆ་ 30% འོག་ལུ་རྒྱུན་སྦྱོང་འཐབ་དགོ།

གཅེན་ཚུ་དང་རོང་ཚུ་ཚུ་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཚུ་ལམ་རྒྱུན་སྦྱོང་།

65. མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེ་ག་མེད་གནང་བ་དང་བསྟུན་ཏེ་ས་གཏོགས་ རང་བཞིན་གྱི་ཚུ་ལམ་ཐོག་ལུ་ གཅེན་ཚུ་དང་རོང་
ཚུ་རྒྱུན་སྦྱོང་འཐབ་དགོ་པའི་ཡང་ཅེ།

- (a) Attenuate floods by means of the natural dissipation of river forces;
- (b) Filter pollutions from runoffs it receives;
- (c) Allow public access and their enjoyments; and
- (d) Maintain river ecosystems to sustain biodiversity.

Buffer Zones

66. No development activities shall be allowed within a buffer zone of one hundred (100) feet, measured from the determinable high flood level of either side, of any water body without an Environmental Clearance.

Measurement of Buffer Zones

67. A buffer zone of a water body will be measured along the topography of its bank starting from its determinable high flood level and in case of a watercourse in a flat topography that keeps changing its course, the buffer zone will be measured from the widest determinable bank and not from the determinable high flood level.

Existing Infrastructures

68. Any expansion of infrastructure existing within a buffer zone prior to the adoption of this Regulation will not be allowed without an Environmental Clearance.

Facilitate Movement of Fish

69. In case of dams without design for fish movements for spawning or other habitat changes, the concerned Competent Authority will require the project authority to explore possibilities of retrofitting the dam with passage or other measures to allow fish movements.

- ཀ) གཙང་ཚུ་རང་བཞིན་གྱི་ཐོག་ལས་ཁ་གཏོར་གཏང་སྟེ་ ཚུ་རུད་ཀྱི་རུས་པ་མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) ཆར་ཚུ་མཉམ་ཅིག་འོང་མི་བཙོག་པ་ཚུ་བཙོག་ཐབས།
- ག) མི་མང་སྟོལ་འབྲམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྟོན་ནི།
- ང) རྒྱུ་ལྡན་རིགས་སྣ་ཡུན་བརྟན་སྟེ་བཞག་ནི་དོན་ལུ་ གཙང་ཚུ་འོ་སྟེ་དངོས་སྟོག་ཆགས་རིམ་ལུགས་རྒྱན་སྦྱོང་འཐབ་ནི།

བར་བཟུང་ས་ཁོངས།

༤༤. མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོག་མེད་གནང་བ་དང་འཁྲིལ་མ་གཏོགས་ རྒྱ་གཞུང་གཡས་གཡོན་ལུ་ ཚུ་རུད་ཀྱི་གནས་ཚད་ མཐོ་ཤོས་ལས་མི་གྲི་༡༠༠ ཚུ་བར་བཟུང་ས་ཁོངས་ཨིནམ་ལས་ དེ་འོང་འཁོད་ བོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྣ་ཚུ་འབད་ནི་མེད།

བར་བཟུང་ས་ཁོངས་ཚད་གཞི་འཇལ་ཐངས།

༤༧. རྒྱ་གཞུང་གི་བར་བཟུང་ས་ཁོངས་འདི་ གཏན་འཁེལ་འབད་ཚུགས་པའི་ཚུ་རུད་མཐོ་ཚད་ལས་འགོ་བཟུང་ ཚུ་འོ་གཤམ་གྱི་སའི་ དབྱིབས་བདའ་སྟེ་ ཚད་གཞི་འཇལ་ནི་ཨིན། གཡེ་སྟོན་ ས་དབྱིབས་འཁོད་སྟོམས་སྟེ་ཡོད་པའི་ཚུ་རོགས་དེའི་ཚུ་ལམ་སོར་ ཉེ་རང་སྟོན་པ་ཅིན་ བར་བཟུང་ས་ཁོངས་འདི་ གཏན་འཁེལ་འབད་ཚུགས་པའི་ཚུ་རུད་མཐོ་ཚད་ལས་མེད་པར་ རྒྱ་ཚོན་མཐོ་ དྲགས་གཏན་འཁེལ་འབད་ཚུགས་པའི་ཚུ་འོ་འགྲམ་ལས་སྟེ་ ཚད་འཇལ་ནི་ཨིན།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས།

༤༨. སྤྱི་གཞི་འདི་ཆ་འཛོག་མ་འབད་བའི་སྡེ་བོང་ལུ་ཡོད་པའི་ བར་བཟུང་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ རྒྱ་བསྐྱེད་ གང་ཡང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོག་མེད་གནང་བ་མེད་པར་འབད་མི་ཚོགས།

ཉའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་པན་ཐབས།

༤༩. ཚུ་མཛོད་ཁང་ཚུ་ལུ་ ཉུ་ཚུ་སྐོང་དོག་འབྲུད་ནི་ ཡང་ན་ འབྲམས་ས་གཞན་ཁར་སོར་ནི་དོན་ལུ་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་ བཟོ་བཟོམ་མེད་པ་ཅིན་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འགྲུལ་དབང་འཛིན་ལུ་ གཙང་ཚུ་ཉུ་ཚུ་གི་བང་རིམ་དང་ འགྲུལ་བསྐྱོད་གཞན་གྱི་ཐབས་ལམ་གསར་བཙུགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཚུ་ཞིབ་འཚོལ་འབད་བརྟུག་དགོ།

Concrete Tank Constructions

70. To prevent changes to the subterranean natural water percolation course of a spring water source, construction of a concrete tank with cement and other installation infrastructure will be required to be located at least thirty (30) feet away from the water source point, depending on the technical feasibility.

Laying of Water Conduits

71. Unless prohibited by geographical conditions or a lack of other alternatives, a water conduit through State, community or private land will be laid at least three feet below the surface of the land to avoid hindering the continual use of the surface land and for the safety of the water conduits.

Change in Water Use

72. Any decision on a change in water use will be processed in consultation with the water users, stakeholders and/or the concerned Competent Authorities.

Avoidance of Pipe Cluttering

73. In order to avoid cluttering of pipes from the water source and to prevent water waste, group of water users will, unless geographical condition prevents it, take a single conduit to the individual distribution point.

ཕྱི་སའི་རྒྱལ་ཇོད་བཟོ་བསྐྱུལ།

ལ༠. རྒྱལ་ཇོད་བཟོ་བའི་ལོ་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་མ་ རྒྱལ་མ་ལོ་ལྷན་གྱི་སྲིད་འཇོག་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཕྱི་འདམ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་
བཟོ་བཟུགས་བསྐྱིག་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་གཞན་ཚུ་ འཕུལ་རིག་གི་འོས་འབབ་དང་བསྐྱུལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཇོད་ས་ལས་ཉུང་ཤོས་མིའི་ ༣༠
དེ་ཅིག་ཁར་བཟོ་བསྐྱུལ་འབད་དགོ།

རྒྱུ་རྐྱེན་དུང་བཟོ་བཟུགས་ཐངས།

ལ༡. སའི་ཆགས་རྒྱུ་ལས་བརྟེན་བཀག་རྒྱབ་པ་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་གཞན་མེད་ན་མ་གཏོགས་ རྒྱུ་རྐྱེན་དུང་གི་ཉེན་སྲུང་དང་
ས་ཐོག་འཕྲོ་མཐུད་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་གཞོན་ཉེན་བཀག་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཞུང་དང་ མི་སྡེ་ ཡང་ན་ སྤྱི་ཚོམ་ཆ་ཚུ་ནང་
རྒྱུ་རྐྱེན་དུང་ཚུ་ ས་འོག་ལུ་མི་གི་གསུམ་ལས་མ་ཉུང་ཅིག་འབད་ བཟོ་བཟུགས་དགོ།

རྒྱུ་རྐྱེན་ལེན་སོར་ཐངས།

ལ༢. རྒྱུ་རྐྱེན་ལེན་ སོར་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་རྐྱེན་མི་ཚུ་དང་ ཡང་ན་ ལེ་རྒྱུད་ཅན་ དེ་ལས་འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་
ཅིག་ཁར་ བྲོས་བསྐྱུལ་ཐོག་ལུ་བྲོས་ཐག་གཅད་དགོ།

གྲིབ་དུང་རང་རོང་སྡེ་བཞག་ནི་མེད་པ།

ལ༣. རྒྱལ་ཇོད་ས་ལས་རྒྱུ་རྐྱེན་ རང་རོང་སྡེ་མི་འཐོན་ནི་དང་ རྒྱལ་ཇོད་བསྐྱུལ་མི་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་རྐྱེན་སྡེ་ཚན་ཚུ་གིས་ སའི་
ཆགས་རྒྱུ་ལས་བརྟེན་བཀག་ཆ་འབད་ན་མ་གཏོགས་ རང་སོའི་རྒྱལ་ཁྲུལ་སྡེ་ལུ་འབད་ས་ཚུ་ན་ བརྒྱུད་དུང་གཅིག་ཅར་སྡེ་
འཐོན་དགོ།

CHAPTER V

Rural Drinking Water

74. Depending on the structure and safety of the rural houses, in-house water tap placement will be encouraged for better sanitation and safe drinking water.

Water Source and Infrastructure Falling within Registered Land

75. When the source of drinking water, water source area to be protected or water facility to be laid is a registered land, the following will apply:
- (a) The users of the water will appropriately compensate the land owner based on applicable practices; and
  - (b) The design and maintenance of infrastructure will cause minimal damage or inconveniences to the land owner.
76. If there is no other alternative and a drinking water facility had to be laid on the surface of a registered land, parties may negotiate for free use or agree on a onetime lump sum fee or annual land use fee. If parties fail to agree on any of the compensatory options, it will be decided as per relevant provisions of the Land Act of Bhutan.
77. When the owner of a land, through which a drinking water conveying facility is laid, proposes to develop that land into another type of land use which requires relocating an existing facility to adjacent land, the owner will notify the water users of such intent. The costs of removing and relocating such water conveying facility may be borne as per mutual agreement. When the mutual agreement fails, it will be decided as per relevant provisions of the Land Act.

ལེན་ལྟ་བུ།

གྲོང་གསེབ་ཀྱི་འཕུང་ཚུ།

༧༢. གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁང་ཁྱིམ་ཚུ་གི་བཟོ་བཀོད་དང་ཉེན་སྲུང་དང་འཁྲིལ་ཏེ་གཙང་སྐྱ་འཕྲོད་བསྟེན་ཡར་དྲག་དང་ཉེན་སྲུང་ཅན་གྱི་འཕུང་ཚུ་འདི་དོན་ལུ་ཁྱིམ་ནང་ཚུ་དྲུང་བཅུགས་ནི་གིས་སེམས་ལུགས་བསྐྱེད་བཅུག་དགོ།

ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ཚུ་ཀ་དང་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས།

༧༥. འཕུང་ཚུ་ཀ་མཁོ་ཡང་ན་སྲུང་སྐྱོབ་འབད་དགོ་པའི་ཚུ་ཀ་འདི་ས་ཁོ་ཡང་ན་ཚུ་ཀ་ཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་བཅུགས་དགོ་པ་ཚུ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ས་ཁོངས་ནང་ཨིན་པ་ཅིན་གཤམ་གསལ་བཀོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པ་འདི་ཡང་།

ཀ) ཚུ་སྐྱོད་མི་ཚུ་གི་ཁ་སྲུག་ལས་སེམས་ཅོ་བདག་ཁོངས་སུ་འཇུག་ཅུང་བའི་ལམ་ལུགས་དང་བསྟེན་འོས་འབབ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སྲོད་ནི་དང་།

ཁ) གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་གི་བཟོ་བཀོད་དང་རྒྱུ་སྐྱོད་ལས་བརྟེན་སའི་བདག་པོ་ལུ་གོད་སྐྱོན་རྒྱབ་ནི་ཡང་ན་བྱ་སྤྲུལ་མ་བཤེས་ཚུ་ག་དེ་དྲག་དྲག་མར་པབ་རྒྱབ་དགོ།

༧༦. འཕུང་ཚུ་ཀ་མཁོ་ཀྱེན་ཚུ་ཐབས་ལམ་གཞན་མེད་པར་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ས་ཁོངས་བརྟན་དགོ་པ་ཅིན་རིན་མེད་ཡང་ན་སྤྲུལ་ཅིག་ལུ་སྲོད་ནི་གི་འཕུང་ཡང་ན་ལོ་བསྟར་གྱི་སྲོད་འཕུང་སྲོད་ནི་གི་དོན་ལུ་རྩ་བོ་ཚུ་གི་བར་ན་མོས་མཐུན་ཐོག་ལས་བཤེས་ཀྱི་འབད་ཚོགས། རྒྱུ་འབྲས་གང་ཅུང་ཅིག་གི་སྐོར་ལས་རྩ་བཅུ་ཚུ་གི་བར་ན་མོས་མཐུན་མ་བྱུང་པ་ཅིན་འཕུང་གི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དེའི་འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཐག་གཅད་དགོ།

༧༧. འཕུང་ཚུ་སྐྱེལ་འདེན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཆགས་ཏེ་ཡོད་པའི་སའི་ཅོ་བདག་དེ་གིས་འབྲེལ་གནད་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ས་ཚུ་སྐྱོད་ནི་གི་གོས་འཆར་བཀོད་པའི་སྐྱབས་དཔེ་ཡོད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་འདི་སྲོ་ལོགས་ཁར་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ནང་སྲོ་བཤུད་འབད་དགོ་པ་འཐོན་པ་ཅིན་ཅོ་བདག་དེ་གིས་ཚུ་སྐྱོད་མི་ཚུ་ལུ་རེ་འདུན་དེ་སྤྲེ་ཡོད་ལུགས་ཀྱི་བརྟེན་འབྲེན་དགོ་པའི་ཁར་སྲོ་བཤུད་འབད་དེ་ལོག་སྲེ་གཞི་གནས་བཟུང་བའི་ཟད་འགོ་འདི་སའི་ཅོ་བདག་དང་མཐུན་རྐྱེན་ལེ་ཕན་སྐྱོད་མི་ཚུ་གི་བར་ན་མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་འབད་དགོ་པ་ཨིན། མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་འགྲིག་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་ལྟར་གོས་ཐག་གཅད་དགོ།

New Users from an Existing System

78. The decision on admission of a new user will be based on the consultation with the existing WUA or water user(s) of the same facility. When a new user is admitted, a letter of membership or acceptance will be issued in writing. However, if the existing users decline to admit such new users, the proposal may be forwarded, through the Gup's office, to the Dzongkhag Administration for technical determination of the water availability for new users.
79. Within 30 working days from the date of receipt of the request for water availability determination for additional users, the Dzongkhag Administration will visit the water source and issue technical recommendation in writing to the Chairperson of the WUA or water user(s) with copy to the Gup. When there is a need to determine water availability during different seasons of a year, the Chairperson of the WUA or the Gup will inform the Dzongkhag Administration to also conduct a technical analysis for the following seasons. The determination of water availability must be completed within the next winter or summer season, as appropriate.
80. The WUA or the Gup shall take decision on new users based on the findings of the Dzongkhag Administration.

Application to Abstract New Drinking Water

81. An application for water abstraction will be submitted to the concerned permit issuing authority containing the following information:
  - (a) Name and location of the water source and/or abstraction point;
  - (b) Number of users from the proposed abstraction;
  - (c) Information on existing water users from the same source, if any;
  - (d) Timing of the abstraction (year round or seasonal use);
  - (e) Plans for the protection of the proposed source;
  - (f) Descriptions of infrastructure;

སྤྲེལ་ཡོད་མི་ལུགས་ཐོག་ལས་ཚུསྤྱོད་གསར་པ།

- ༧༨. ཚུསྤྱོད་མི་གསར་པ་བཅུགས་དགོ་པའི་གོས་འཆར་ཐག་བཏོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ ད་མེས་ཡོད་པའི་ཚུསྤྱོད་ཚོགས་པ་ཡང་ན་ མཐུན་ཚུན་དེའི་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་པའི་མི་དོན་དང་གཅིག་ཁར་གོས་བསྐྱུན་འབད་དེ་ཐག་གཅད་ནི། ཚུསྤྱོད་མི་གསར་པ་བཅུགས་ ཚོ་ འཇུས་མིའི་གོ་གནས་ཡང་ན་ རོས་ལེན་གྱི་ཡིག་གུ་སྤྱོད་ནི། ཨིན་ཅུང་ ད་མེས་ཡོད་པའི་ཚུསྤྱོད་མི་ཚུ་གིས་ དེ་བཟུམ་མའི་ ཚུསྤྱོད་མི་གསར་པ་འདི་ལུ་ རོས་ལེན་མེད་ཚོ་ ཚུསྤྱོད་འཇུས་མི་གསར་པ་གི་དོན་ལུ་ ཚུ་ལང་མ་ལང་གི་ཁྱད་རིག་གི་གཏན་ འབབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གོས་འཆར་དེ་ ཆ་པོའི་ཡིག་ཚང་བརྒྱད་དེ་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ལུ་ཐུལ་ནི།
- ༧༩. ཚུསྤྱོད་མི་གསར་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚུ་ལང་མི་ལང་ཐག་བཅད་གྱི་ཞུ་བ་འབྲེལ་བའི་ཚོས་གངས་ལས་སྐྱིག་གཡོག་གི་ཉིན་གངས་ རྩེ་ནང་འཁོད་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་ ཚུ་ཆ་ཡོད་སར་བཅུག་ཞིབ་འབད་དེ་ འཇུལ་རིག་གི་རྒྱ་བ་སྤོམ་ཡིག་ཐོག་ལུ་ ཚུ་ ཚུསྤྱོད་ཚོགས་པའི་ཁྲི་འཛུགས་ཡང་ན་ ཚུསྤྱོད་མི་ཚུ་ལུ་སྤོམ་ཚོ་འདྲ་ཅིག་ཆ་པོ་ལུ་གཏང་ནི། ཚུ་ལང་མི་ལང་གི་བཅུག་ཞིབ་འདི་ བཟུ་ དུམ་སོ་སོའི་སྐབས་ལུ་ འབད་དགོ་པ་ཡོད་པ་ཅིན་ ཚུསྤྱོད་ཚོགས་པའི་ཁྲི་འཛུགས་ཡང་ན་ ཆ་པོ་དེ་གིས་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ལུ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་འཇུལ་རིག་ཞིབ་དཔུང་ཚུ་ཡང་ འབད་དགོ་པའི་བཟུ་འཕྲིན་སྤྱོད་དགོ། ཚུ་ལང་མི་ལང་གི་བཅུག་ཞིབ་འདི་ འོས་ འབབ་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ ཉིང་མའི་གནས་དབུགས་ཡང་ན་ གནས་བྱུར་གྱི་དུས་ཚོད་མ་འབྲིད་པ་ཅིག་གི་ནང་འཁོད་ མཐུག་བསྐྱུ་དགོ།
- ༨༠. ཚུསྤྱོད་གསར་པ་གི་དོན་ལུ་ ཚུསྤྱོད་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ ཆ་པོ་གིས་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་གི་བཅུད་དོན་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གོས་ཐག་གཅད་དགོ།

འཇུང་ཚུགས་པའི་བཏོན་ནི་གི་ཞུ་ཡིག།

- ༨༡. ཚུགས་པའི་བཏོན་ནི་གི་ཞུ་ཡིག་འདི་ ཚོག་ཐམ་སྤྱོད་མི་འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛུགས་ལུ་ཐུལ་ནི་དང་ ཞུ་ཡིག་འདི་ནང་ གཤམ་ གསལ་གྱི་བཟུ་དོན་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་འདི་ཡང་།
  - ༡) ཚུའི་ཆ་མགོ་ཡང་ན་ ཚུ་བཏོན་ས་ཁོངས་ཀྱི་མིང་དང་ ས་གནས།
  - ༢) ཚུ་བཏོན་ལུ་གི་གོས་འཆར་ཡོད་མི་འདི་ལས་ ཚུསྤྱོད་མིའི་གངས་ཚད།
  - ༣) ཚུ་ཆ་ཅིག་ལས་སྤྱོད་བཞེན་ཡོད་པ་ཅིན་ དེའི་ཚུ་བཟུ་དོན།
  - ༤) བཟུ་དང་བཟུ་ཚུ་བཏོན་ཨིན་ནའི་དུས་ཚོད། (ལོ་རྒྱུ་ལུ་མ་ ཡང་ན་ བཟུ་དང་བསྐྱུ་ན།)
  - ༥) གོས་འཆར་བཏོན་དེ་ཡོད་པའི་ཚུ་ཆ་སྤྱོད་སྐྱོབ་ཀྱི་འཆར་གཞི།
  - ༦) གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཆས་ཚུ་གི་འབྲེལ་བཤད།

- (g) Description of the proposed water treatment plan; and
- (h) Any other additional information as may be necessary.

Issuance of Decision

82. The permit issuing authority will, within 30 working days from the receipt date of an application, complete the consultation and inform the applicant of its decision.

Temporary Water Users

83. Any new water users from an existing water facility, whether it is for temporary use or for a length of duration, will first consult and obtain consent from the concerned WUA or water users. If the proposed water source for abstraction does not fall under any WUA or water users, the permit for such water use will be obtained from the concerned Gewog Administration.

Routine Maintenance

84. Water users will be responsible for the routine maintenance of their water facility.

CHAPTER VI

Thromde Drinking Water

Competent Authority

85. The MoWHS and Thromde Tshogde supported by its administrations, as may be applicable, will be the Competent Authority on issues relating to water infrastructure development, safe drinking water supply and the management of effluent discharges and seasonal runoff within a Thromde.

ཇ) གྲོས་འཆར་ཐོག་ལུ་ཡོད་མི་ རྒྱུ་རྒྱུན་སྐྱོད་འཆར་གཞིའི་འབྲེལ་བཤད།

ཉ) དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་གནས་རྒྱུ་གཞན་གྱི་རིགས།

གྲོས་ཐག་གཅད་རིམ།

༤༢. ཚོག་ཐམ་སྤོད་མི་དབང་འཛིན་དེགིས་ ལུ་བ་འབྱོར་བའི་ཚེས་གྲངས་ལས་ སྤྲིག་གཡོག་གི་ཉིན་གྲངས་ ༣༠ རང་འཁོད་ གྲོས་བསྐྱུན་རྒྱུ་མཚུགས་བསྐྱེ་ ལུ་བ་ལུལ་མི་དེ་ལུ་ དེའི་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་བརྒྱ་སྤོད་དགོ།

སྐབས་ཐོག་ཅིག་གི་རྒྱ་སྤོད་མི།

༤༣. ད་ཤེས་ཡོད་པའི་རྒྱའི་མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ལས་ རྒྱ་སྤོད་མི་གསར་པ་ག་འབད་རུང་ སྐབས་ཐོག་ཅིག་ ཡང་ན་ དུས་ལུན་ཅིག་གི་ རོན་ལུ་སྤོད་ནི་རྒྱུ་ ག་དེ་སྤེ་ཨིན་རུང་ འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་སྤོད་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་རྒྱ་སྤོད་མི་རྒྱུ་དང་གྲོས་བསྐྱུན་འབད་དེ་ གནང་བ་ལེན་དགོ། གྲོས་འཆར་བཀོད་པའི་རྒྱའི་རྐྱེད་ རྒྱ་སྤོད་ཚོགས་པ་ཡང་ན་ རྒྱ་སྤོད་མི་གང་རུང་ཅིག་གི་འོག་ལུ་མ་རྒྱུད་པ་ཅིན་ ཚོག་ཐམ་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་རྐྱེད་འོག་བདག་སྐྱོད་ལས་ལེན་དགོ།

དུས་རྒྱུན་ཉམས་བཅོས།

༤༤. རང་མེད་འཛུའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱུ་ དུས་རྒྱུན་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི་འདི་ རྒྱ་སྤོད་མི་རྒྱུ་གིས་འགན་ཁུར་འབག་དགོ།

ལེན་བྱུག་པ།

ཁོམ་སྤེའི་འཐུང་རྒྱ།

ཚོད་ལྷན་དབང་འཛིན།

༤༥. ཁོམ་སྤེ་ནང་ལུ་ རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་གོང་འཕེལ་ ཉེན་སྲུང་ཅན་གྱི་འཐུང་རྒྱ་བཟུམ་སྤེལ་ བཅོག་ཆུམྱིར་བཏོན་དང་ ཉམས་དུས་ཀྱི་ཆར་རྒྱའི་འཛིན་སྐྱོད་གི་རོན་ལུ་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱུན་ ཁོམ་སྤེ་བདག་སྐྱོད་གིས་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཐོག་ ཁོམ་སྤེ་ཚོགས་སྤེ་དང་ ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་འདི་ ཚོད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཨིན།

86. Besides technical supports and issuance of guideline(s), the MoWHS will monitor and assist Thromdes in developing and implementing water infrastructure, water safety plans and review their efficiency, from time to time.

Functions of Thromde Administraton

87. Every Thromde Administration will develop a water management plan based on demographic projections for at least the next ten years to ensure safe and efficient water supply and effluent discharge systems, including surface runoff within its jurisdiction.
88. For the purpose of determining risk factors and their management, the Thromde Administration will develop a Water Safety Plan and implement it.
89. In collaboration with the MoWHS, Thromde Administration will:
- (a) Develop and implement plans on the management of public sewerage, surface runoff and other effluent discharges within its jurisdiction;
  - (b) Promote usage of water saving devices;
  - (c) Develop and implement plumbing codes of practice with regard to the design, installation, construction, testing, operation and maintenance of water supply systems in accordance with Bhutan Building Rules, Building Codes and other related guidelines;
  - (d) Establish an effective monitoring and evaluation system and report to concerned Competent Authorities for drinking water systems; and
  - (e) Ensure that water supply schemes are maintained regularly.

Thromde Water Supply System

90. The Thromde water supply system will be the only source of potable water supply system within Thromde jurisdiction unless this is technically not feasible. All other water supply connections will be discontinued when the Thromde supplies adequate water.

༤༦. ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་དེགིས་ བྱད་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་དང་ ལམ་སྟོན་བྱིན་ནི་གིས་མ་ཚད་ ཁྲོམ་སྡེ་ནང་འཁོད་ཀྱི་
 ཚུའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཚམ་འགྲུབ་ནི་དང་ ཚུའི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི་བརྩམ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཞིན་མ་ལས་ དུས་དང་དུས་ཚོད་
 ལར་ དེ་རྒྱུ་འཕལ་ལུས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ལུ་གོགས་རམ་འབད་དགོ།

ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་གི་ལཱ་འགན།

༤༧. ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་ཆམ་ཉམ་གྱིས་ རང་སོའི་ས་ཁྲོན་དབང་ཁྱབ་ནང་འཁོད་ལུ་ རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་ ནམ་དུས་ཀྱི་ཆར་རྒྱབ་ཅས་
 པའི་བཙོག་ཚུ་བྱིར་བཏོན་ནི་གི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ཉེན་སྲུང་དང་ བན་ལུས་ཅན་སྡེ་བཟོ་ནི་གི་དོན་ལུ་ མ་འོངས་ལོ་ངོ་བཅུ་ཐམ་ནང་
 འཁོད་ཀྱི་མི་འབོར་ཞིབ་ཚུམ་གྱི་དམིགས་ཚད་དང་བསྟུན་ ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བརྩམ་དགོ།

༤༨. ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་དེགིས་ ཚུའི་ཉེན་འཚུབ་ཀྱི་འབྲེལ་གནད་ཚུ་བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ དེ་རྒྱུ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་
 ཚུའི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི་བརྩམ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

༤༩. ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་གིས་འབད་དགོཔ་འདི་ཡང་།

- ༡) རང་སོའི་ས་ཁྲོན་དབང་ཁྱབ་ནང་འཁོད་ཀྱི་མི་མང་གི་བཙོག་རྒྱབ་ཏོན་ཚུལ་དང་ ཆར་རྒྱབ་བཙོག་ཚུ་བྱིར་བཏོན་
 གཞན་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ འཆར་གཞི་བརྩམ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
- ༢) རྒྱག་སོག་འཛིན་འབད་ནིའི་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ ཡར་འགྲུབ་གཏང་ནི།
- ༣) འབྲུག་གི་བཟོ་བསྐྱར་བཅའ་ཡིག་དང་ སྤྱིང་ཁྲིམ་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལམ་སྟོན་གཞན་དང་འཛིན་ཏེ་ རྒྱ
 བཀྲམ་སྡེལ་རིམ་ལུགས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་ བཅུགས་ཐངས་ བཟོ་བསྐྱར་ བརྟག་དབྱེད་ ལག་ལེན་དང་ རྒྱན་སྐྱོང་
 བཅས་ཀྱི་ རྒྱུད་ལག་ལེན་སྤྱིག་ལུགས་བརྩམ་ཏེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
- ༤) འབྲུང་རྒྱུའི་རིམ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དོན་སྤྱིན་ཅན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷ་རྟོག་ལམ་ལུགས་གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་
 འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ལུ་སྟན་ཞུ་ལཱ་ནི།
- ༥) རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་གྱི་ལས་འཆར་ཚུ་ དུས་རྒྱུན་དུ་རྒྱུན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོདཔ་ཅེས་བརྟན་བཟོ་ནི་ཚུ་ཨིན།

ཁྲོམ་སྡེའི་རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་རིམ་ལུགས།

༥༠. འབྲུལ་རིག་གི་འོས་འབབ་མེད་ན་མ་གཏོགས་ ཁྲོམ་སྡེའི་ས་ཁྲོན་དབང་ཁྱབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེའི་རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་གྱི་རིམ་
 ལུགས་རྒྱུང་མ་གཅིག་ སྤྱོད་བཏུབ་པའི་འབྲུང་རྒྱུའི་བཀྲམ་སྡེལ་གྱི་རིམ་ལུགས་ཨིན་མ་ལས་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་དགོས་མཁོ་དང་
 མཐུན་མ་འབད་རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་འབད་ཚེ་ རྒྱབ་ཁྲུམ་སྡེལ་གྱི་མཐུན་སྡེལ་གཞན་ཆམ་ཉམ་མཚམས་འཛིན་བཞག་དགོ།

Pipe-Work and Water Meter

91. The water connection pipe from the municipal main to the water meter point, water meter and associated fittings are the property of the Thromde. The care and safety of the water connection beyond the water meter and other associated fittings are the responsibility of the building owner.

Water Tariffs

92. The Thromde Administration, in accordance with the Public Finance Act, will charge a reasonable amount of water tariff per unit for its maintenance and service costs, which may be revised from time to time.

Water Pricing Committee

93. For the purpose of seeking approval from the Ministry of Finance, the Thromde Administration will appoint a Water Pricing Committee to determine and propose:
  - (a) Water tariffs to be levied to its water users for the efficient water services, capital investment in the water related infrastructure and maintenance services; and
  - (b) Charges to be levied for the discharge of effluents into its drainage and sewer system.

Allocation of Strategic Fire Hydrants

94. In coordination with the MoWHS and the MoHCA, the Thromde Administration will allocate and maintain fire hydrants at every strategic location to meet water supply requirements during fire emergencies. The Thromde Administration may pump water from rivers into its storage tanks or keep raw water pipelines at strategic points to augment its emergency water supply needs.

ཚུདུང་ཚུ་དང་ཚུའི་ཚད་འཛིན་མི་ཀྱང།

༩༡. ཁྲོམ་སྡེ་འི་ཚུདུང་ཨམ་ལས་ ཚུའི་ཚད་འཛིན་མི་ཀྱང་ཚུན་གྱི་ཚུདུང་དང་ ཚུའི་ཚད་འཛིན་མི་ཀྱང་ འདི་དང་སྐྱབས་སྡེ་ཡོད་པའི་
སྐྱེག་ཆས་ཚུ་ ཁྲོམ་སྡེ་འི་ ཚུ་དངོས་ཨིན། ཚུའི་ཚད་འཛིན་མི་ཀྱང་དང་ འདི་ལས་ཕར་བཅད་ཀྱི་ ཚུདུང་དང་མཐུན་ཆས་ཚུ་གི་
རིགས་ བདག་འཛིན་དང་ཉེན་སྲུང་འཐབ་དགོས་ཚུ་ སྲིད་ཁྲིམ་ཇོ་བདག་ཚུ་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཚུ་ལྷུང་།

༩༢. ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་ མི་མང་དུལ་ཅེས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཚུན་སྐྱོང་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་པའི་ཞབས་ཏོག་གི་
ཟད་འགོ་འདོན་ལུ་ ཐོག་ཚག་རེ་ལུ་ཚུ་ལྷུང་གང་གནས་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ཚུ་ལྷུང་བཀའ་ཞི་དང་ འདི་ཚུ་ཡང་ དུས་དང་
དུས་ཚོད་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོག།

ཚུ་ལྷུང་གཏན་འབབས་ཚོགས་ཚུང་།

༩༣. ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་ དུལ་ཅེས་ལྷན་ཁག་ལས་གནང་བ་ཞུ་ནི་དོན་ལུ་ ཚུ་ལྷུང་གཏན་འབབས་ཚོགས་ཚུང་གཅིག་
བསྐོ་བཞག་འབད་ནི་དང་ ཚོགས་ཚུང་དེ་གིས་གཏན་འབབས་ཐོག་ལས་གོས་འཆར་ཕུལ་དགོས་འདི་ཡང་།

(ཀ) ཚུའི་ཞབས་ཏོག་ལུ་ཚད་ཅན་དང་ ཚུའི་གཞི་ཉེན་མཁོ་ཆས་ཀྱི་མ་ཕུ་ཡོངས་བསྐོ་མས་ འདི་ཚུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་
ལུ་ ཚུ་ལྷུང་གི་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་འི་ཁ་བྱུག་ལས་བཀའ་ཞི་ཚུ་ལྷུང་དང་།

(ཁ) ཁྲོམ་སྡེ་འི་གཡུང་བ་དང་ བཅོག་དུང་ཚུ་ནང་ བཅོག་ཚུ་བཏང་བའི་ སྲི་ཆུ་ཨིན།

མི་གསལ་དུ་ཚུདུང་གི་ཐབས་ལམ་བཏོན་ཐངས།

༩༤. ཁྲོམ་སྡེ་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་ ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་དང་ ནང་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ཁག་ཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་
སྲོ་བུར་གྱི་མི་ཉེན་བྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ དུས་ཚོད་ཁར་ཚུའི་དགོས་མཁོ་བཀའ་སྲོལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཐབས་ཤེས་དང་ལྷན་པའི་ས་
ཁོངས་ཚུ་ནང་ མི་གསལ་དུ་ཚུདུང་རེ་བཅུགས་ཏེ་ཚུན་སྐྱོང་འབད་དགོ། དེ་བཟུམ་མའི་སྲོ་བུར་ཉེན་འཚུབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་
བདག་སྐྱོང་གིས་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ གཅོད་ཚུ་ལས་ཚུའི་བསལ་མཛོད་ཅིག་ནང་འཐེན་ནི་ ཡང་ན་ ཐབས་ཤེས་དང་ལྷན་
པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཚུདུང་གི་ཐབས་ལམ་སོགས་པ་འབད་ཚོག།

CHAPTER VII

Irrigation Water

Authority and Tasks of Agencies

95. The MoAF will specify powers and functions to be exercised by its respective agencies at various levels of administration for the effective enforcement of the provisions under this Chapter.

Existing Right to Irrigation Waterways

96. Unless there is a conflict with the equity and fairness principles under the Water Act, a person or a community who has been practicing a customary right to a waterway, before the adoption of this Regulation, will continue to practice the same right.
97. Existing irrigation channels passing through private land cannot be changed or interfered with by the land owner or by established users without the consent of the other.

Laying of Irrigation Water Facilities

98. When irrigation water conveying facilities have to be taken over a registered land, due to a lack of other alternatives, it may be done in a mutual agreement between the owner of such land and the beneficiaries. In case of parties failing to come to a mutual agreement, it will be dealt as per the Land Act of Bhutan.
99. It is the responsibility of the water facility beneficiaries to lay such water facilities with minimal damage to the servient land.

Relocation of Irrigation Water Facilities

100. When the owner of a registered land, through which an irrigation water facility is laid, proposes to develop that land into another type of land use which

ལེའུ་རྒྱལ་པ།

ཞིང་རྒྱུ།

ལས་སྡེ་རྒྱུ་གི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།

༧༥. སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དེ་གིས་ བདག་སྲོད་གི་གནས་རིམ་མ་འདྲམ་རྒྱུ་ནང་ ལེའུ་འདིའི་དགོངས་དོན་རྒྱུ་དོན་སྲིད་ ཅན་སྡེ་བསྟར་སྲོད་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ རང་སོའི་ལས་སྡེ་རྒྱུ་ལུ་ དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན་རྒྱུ་གསལ་བཀོད་འབད་དགོ།

ད་རེས་ཡོད་པའི་ཞིང་རྒྱུའི་རྒྱལ་མ་གྱི་ཐོབ་དབང་།

༧༦. བཅའ་ཁྲིམས་གི་ནང་དོན་ལྟར་ སྤྱི་སྡེ་མས་དང་ དང་བདེན་གི་གཞི་རྩ་དང་རྒྱབ་འགལ་འབྲུང་ན་མ་གཏོགས་ སྤྱི་གཞི་འདི་ ཆ་འཛོག་མ་འབད་བའི་ཉེ་མར་ མི་དོ་ཡང་ན་ མི་སྡེ་གིས་ སྲུང་སྡེ་ལ་རྒྱལ་མ་གྱི་ཐོབ་དབང་བརྒྱུད་སྲོད་བཞིན་ཡོད་མི་རྒྱུ་ སྲུང་ ག་ཨིན་སྡེ་འཕྲོ་མ་ལུ་དེ་ ཐོབ་དབང་ཡོད།

༧༧. སྲུང་ལས་སྡེར་གྱི་ས་ཆ་ཅིག་ལས་བརྒྱུད་དེ་བཅུགས་ཡོད་མི་ ཞིང་རྒྱུའི་གཡུང་བ་རྒྱུ་ སའི་ཚོ་བདག་ཡང་ན་ རྒྱུ་སྲོད་མི་རྒྱུ་གིས་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་གནང་བ་མེད་པར་སོར་སྡེ་བ་རྒྱབ་པ་ ཡང་ན་ བར་དགོགས་ལ་སོགས་པ་འབད་མི་ཚོགས།

ཞིང་རྒྱུའི་མ་ལུན་རྒྱུ་རྒྱུ་བསྐྱེལ་ཐངས།

༧༨. ཞིང་རྒྱུ་ལཱ་འདྲེན་གྱི་མ་ལུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ ཐབས་ལམ་གཞན་མེད་པར་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ས་ཐོག་ལས་བསྐྱེལ་དགོ་པའི་ ལྷན་བས་ སའི་ཚོ་བདག་དང་ ལེ་ཕན་སྲོད་མི་རྒྱུ་གིས་ མོས་མ་ལུན་ཐོག་ལས་བསྐྱེལ་དགོ་པ་ཨིན། གལ་སྲིད་ སའི་ཚོ་བདག་ དང་ ལེ་ཕན་སྲོད་མི་རྒྱུ་གིས་ མོས་མ་ལུན་ཐོག་ལུ་འགྲིགས་མ་རྒྱུགས་པ་ཅིན་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཉེ་གོས་ཐག་ གཅད་དགོ།

༧༩. རྒྱུའི་མ་ལུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ ས་ཞིང་དེ་ལར་ལས་བསྐྱེལ་བའི་ལྷན་བས་ གཞོད་སྲོད་གང་ཉུང་ཐོག་ལས་རྒྱབ་དགོ་པའི་འགན་ཁུར་འདི་ ཡང་ རྒྱུའི་མ་ལུན་རྒྱུ་ལས་ལེ་ཕན་སྲོད་མི་རྒྱུ་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཞིང་རྒྱུའི་མ་ལུན་རྒྱུ་རྒྱུ་སྲོ་བཤུད།

༢༠༠. ཞིང་རྒྱུ་ལཱ་འདྲེན་གྱི་མ་ལུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆགས་ཉེ་ཡོད་མི་ ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་སའི་ཚོ་བདག་དེ་གིས་ ས་ཆ་དེ་ ལཱ་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ སྲོད་དགོ་པ་སྡེ་གོས་འཆར་བཀོད་པའི་ལྷན་བས་ ད་རེས་ཡོད་པའི་མ་ལུན་རྒྱུ་འདི་ སྲོ་ལོགས་ཁར་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཅིག་ནང་ སྲོ་

necessarily requires the relocation of an existing facility to an adjacent land, the costs of removing and relocating such water conveying facility may be borne as per mutual agreement between the concerned parties. When the mutual agreement fails, it will be carried out as per relevant provisions of the Land Act.

Application to Abstract New Irrigation Water

101. An application for water abstraction will be submitted to the concerned permit issuing authority containing the following information:
  - (a) Name and location of the proposed water source and/or abstraction point;
  - (b) Information of existing water users from the same source, if any;
  - (c) Number of users from the proposed abstraction;
  - (d) Command area and length of irrigation channel;
  - (e) Timing of the abstraction (year round or seasonal use);
  - (f) Plans for the protection of the proposed source;
  - (g) Descriptions of infrastructure to be built for the abstraction; and
  - (h) Any other information as may be necessary.
102. The Permit issuing authority will, within 30 working days from the receipt date of an application, complete the consultation and inform the applicant of its decision.

Routine Maintenance of Irrigation Facilities

103. The routine maintenance works of an irrigation facility is the responsibility of its users. No person will raise an objection against maintenance works on an existing irrigation facility when it involves no changes to the existing alignments and water source.

བཤུན་འབད་དགོཔ་འཐོན་པ་ཅིན་ ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་དེའི་སྲོ་བཤུན་འབད་ནི་དང་ འོག་སྟེ་གཞིས་གནས་བཟུང་བའི་རིན་འབབ་
 འདི་ འབྲེལ་ཡོད་རྩ་བོ་ཚུ་གིས་མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་འབད་ནི། གཤམ་སྲིད་མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་འབྲེལ་མ་ཚུ་གསལ་པ་ཅིན་ སའི་
 བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་དགོ།

ཞིང་ཚུ་གསལ་པ་བཏོན་ནི་གི་ལུ་ཡིག།

- 201. ཚུ་བཏོན་ལུ་གི་དོན་ལུ་ལུ་ཡིག་ནང་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཟླ་དོན་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཚོག་ཐམ་སྲོད་མི་དབང་འཛིན་དེ་
 ལུ་ ཐུལ་དགོཔ་འདི་ཡང་།
  - ཀ) གོས་འཆར་ཐོག་ལུ་ཡོད་པའི་ཚུའི་རྐྱེན་དང་ བཏོན་སའི་མིང་དང་ ཡང་ན་ས་གནས།
  - ཁ) ཚུ་རྐྱེན་གཅིག་ལས་སྲོད་བཞིན་ཡོད་པ་ཅིན་ དེ་ཚུའི་བཟླ་དོན།
  - ག) གོས་འཆར་ཐོག་ལུ་ཡོད་པའི་ཚུ་བཏོན་ནི་ཨིན་མི་ལས་ ཚུ་སྲོད་མིའི་གྲངས་ཚད།
  - ང) ཚུ་འདི་གིས་བྱུང་ནི་ཨིན་པའི་ ཚུ་ཞིང་ཡོངས་བསྡོམས་དང་ གཡུང་བའི་རིང་ལུང།
  - ཅ) ཚུ་མ་དང་ནམ་བཏོན་ནི་ཨིན་ན་གི་དུས་ཚོད། (འོ་སྤེལ་བུམ་ ཡང་ན་ ནམ་དུས་དང་བསྟུན།)
  - ཆ) གོས་འཆར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཚུ་རྐྱེན་སྲོད་ཀྱི་འཆར་གཞི།
  - ཇ) ཚུ་བཏོན་ལུ་གི་དོན་ལུ་ བཟོ་བསྐྱར་བརྒྱབ་དགོཔ་འདི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཚུ་གི་འབྲེལ་བཤུན།
  - ཉ) དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱར་གནས་ཚུལ་གཞན་གྱི་རིགས།

202. ཚོག་ཐམ་སྲོད་མི་དབང་འཛིན་དེ་གིས་ ལུ་ཡིག་འབྲེལ་བའི་ཚོས་གྲངས་ལས་ སྤྱི་གཤམ་གཡོག་གི་ཉིན་གྲངས་ 30 འི་ནང་འཁོད་
 གོས་བསྐྱར་ཚུ་མཚུག་བསྟེ་ ལུ་བ་ཐུལ་མི་དེ་ལུ་ དེའི་གོས་ཚོད་སྐོར་ལས་ བཟླ་སྲོད་དགོ།

ཞིང་ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དུས་རྒྱུན་ རྒྱུན་སྲོད།

203. དུས་རྒྱུན་གྱི་ཞིང་ཚུའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱུན་སྲོད་གི་ལུ་འདི་ ཚུ་སྲོད་མི་ཚུ་ལུ་འགན་ཁུར་ཕོག་པ་ཨིན། དེའི་ཡོད་པའི་ཞིང་ཚུའི་
 མཐུན་རྐྱེན་གྱི་ཉམས་བཅོས་འབད་བའི་སྐབས་ སུར་གྱི་རྒྱུན་དང་ གཡུང་བའི་ཐད་ཐུང་ལུ་ འབྲེལ་བའི་མེད་པ་ཅིན་ མི་རིག་
 གིས་ཡང་ དགག་ཆ་འབད་མི་ཚོག།

Unused Irrigation Channel

104. Any proposal to reuse or renovate an irrigation channel that has been left continually unused for the last five years will be considered as new construction.

Sharing of Water

105. The water users from an irrigation facility will share its water either through mutual understanding or on the basis of existing practices when such practices are equitable and fair. If the traditional practices are deemed to be unfair and inequitable to some of its users, the water will be shared based on the size of landholdings.

Runoff Drainage

106. The Competent Authority will develop guidelines for the safe and proper discharge of runoff and overflow from irrigation fields to prevent property damage or finding its way into water bodies.

CHAPTER VIII

Planning and Management of Water Resources

National Integrated Water Resources Management Plan (NIWRMP)

107. The Secretariat will prepare the NIWRMP for the conservation, development and management of water resources in consultation with the following:

- (a) Ministry of Agriculture and Forests;
- (b) Ministry of Works and Human Settlements;
- (c) Ministry of Economic Affairs;
- (d) Ministry of Health;

མ་སྲོད་པར་བཞག་པའི་ཞིང་རྒྱུ་གཡུར་བ།

20༤. འདས་པའི་ལོ་ལོ་རྒྱུ་རིང་ ཞིང་རྒྱུ་གཡུར་བ་འདི་འཕོ་མཐུན་མ་སྲོད་པར་བཞག་ཡོད་ཚེ་ ཞིང་རྒྱུ་གཡུར་བ་སྤར་ལོག་སྲོད་
ནི་ ཡང་ན་ གཡུར་བ་དེ་རང་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི་སྟེ་ བྲོས་འཆར་བཀོད་པ་ཅིན་ བཟོ་སྐྱོན་གསར་པ་ཨིན་མ་སྟེ་བཟི་འཛོག་
འབད་དགོ།

རྒྱུ་བཟོ་བཤམ།

20༥. ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་ཁྱེན་ཐོག་ལས་ རྒྱུ་བཟོ་བཤམ་ཐད་ཁར་ རྒྱུ་སྲོད་མི་འཛུགས་ལེན་ བན་རྒྱུན་མོས་མཐུན་ཐོག་ལུ་ཡང་ན་ སྲི་
སྲོམས་དང་དྲང་བདེན་ཐོག་ལས་ཨིན་པ་ཅིན་ སྤར་ལས་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་བཟོ་བཤམ་རྒྱབ་དགོ། གལ་སྲིད་
སྤར་ལས་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ རྒྱུ་སྲོད་འབྲུག་མི་དག་པ་ཅིག་ལུ་ སྲི་སྲོམས་དང་དྲང་བདེན་མེད་པ་ཅིན་ ས་ཞིང་ཆེ་རྒྱུང་
དང་བསྐྱུན་ཏེ་བཟོ་བཤམ་རྒྱབ་དགོ།

བཅོག་རྒྱབ་ཏོན་ནིའི་གཡུར་བ།

206. འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་དེ་གིས་ རྒྱུ་ཞིང་རྒྱུ་ལས་ཞལ་ཏེ་འོང་བའི་རྒྱུ་གིས་ རྒྱ་དངོས་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ལས་བཀག་ནི་
ཡང་ན་ རྒྱུ་ཞིང་ལཱ་ཞུ་རྒྱུ་ནང་མི་འཛུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་རྒྱུ་ལཱ་མཐུན་སྟེ་གཏང་ནིའི་ལམ་སྟོན་རྒྱུ་བརྩམ་དགོ།

ལེ་འུ་བརྒྱུད་པ།

རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་འཆར་གཞི་དང་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱུ་ལོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།

20༧. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ གཤམ་འཁོད་རྒྱུ་དང་བྲོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་ཉམས་སྲུང་དང་ གོང་འཕེལ་
འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ལོངས་རྒྱུ་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བརྩམ་དགོ།

- ༡) མོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དང་།
- ༢) ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག།
- ༣) བསྐྱུན་རྒྱུ་ལྷན་ཁག།
- ༤) གསོ་བའི་ལྷན་ཁག།

- (e) Ministry of Home and Cultural Affairs;
  - (f) Bhutan Electricity Authority;
  - (g) Royal Society for the Protection of Nature; and
  - (h) Any other stakeholder as may be identified by the Secretariat.
108. In preparing the NIWRMP, the Secretariat in collaboration with relevant stakeholders will undertake, among others, the following:
- (a) Conduct an inventory of water resources;
  - (b) Identify and demarcate the river basins;
  - (c) Identify water resources for drinking, irrigation, energy, industry or other uses; and
  - (d) Identify critical issues, gaps, and socio-economic concerns for the protection and conservation of water resources.
109. Before submitting the final NIWRMP draft to the Commission for its approval, the Secretariat will conduct consultations with relevant Ministries and organizations, and invite public comments by posting a draft NIWRMP on the Commission's website for a minimum of one month.
110. The Commission and Competent Authorities will ensure that the NIWRMP is mainstreamed into national and sectoral policies, plans and programs for the efficient, effective and sustainable management of water resources, including watersheds and wetlands.

River Basin Management Plan (RBMP)

111. The Commission will designate major river basins for the purpose of preparing the RBMP for its implementation by respective Competent Authorities.

- ཅ) བུ་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ཁག།
- ཆ) འབྲུག་སློབ་མེ་དབང་འཛིན།
- ད) རྒྱལ་གཞུང་དང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་སྡེ།
- ཉ) ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་དོས་འཛིན་འབད་བའི་ལེ་རྒྱད་ཅན་གཞན།

208. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལེ་རྒྱད་ཅན་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བརྩམ་ནི་གི་དོན་ལུ་ འགན་ལེན་འབད་དགོས་གསལ་གསལ་ལུ་

- ཀ) རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ཐོ་ཡིག་འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་དང་།
- ཁ) གཙང་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ས་མཚམས་བཅད་ནི།
- ག) འབྲུང་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ ཞིང་ཚུ་སློབ་ཤུགས་ བཟོ་བྱ་ ཡང་ན་བེད་སྤྱོད་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ཚུ་དོས་འཛིན་འབད་ནི།
- ང) རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ཉམས་སྲུང་དང་ སྲུང་སྐྱོབ་ལས་བརྟེན་པའི་གལ་ཅན་གྱི་གནད་དོན་དང་ རྒྱུ་ཐོན་ མི་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ དོས་འཛིན་འབད་ནི་ཚུ་ཨིན།

209. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་མཐའ་དབྱུང་ཟེན་གྱིས་ འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚུ་ཚོག་གི་དོན་ལུ་མ་སྤུལ་བའི་ཉེ་མར་ འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁག་དང་ ལས་ཚོགས་ཚུ་དང་གོས་བསྟུན་ འབད་དེ་ མི་མང་བསམ་འཆར་ལེན་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་མཐའ་དབྱུང་ཟེན་གྱིས་འདི་ རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་གཅིག་གི་རིང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་གསལ་བསྐྱེལ་འབད་དགོ།

210. ལྷན་ཚོགས་དང་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱུ་ཐོན་ས་ཁོངས་དང་ རྒྱུ་ཐོན་ས་ཁོངས་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་ཚུ་ བཅུ་ཅུ་ཅན་ཅན་ དོན་སྤྲོད་ཅན་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ལས་སྡེ་སོ་སོའི་སྲིད་བྱུས་ འཆར་གཞི་ ལས་ཤིང་ཚུ་ནང་གཙོ་བོ་བཏོན་ཡོད་པ་དོས་བརྟན་བཟོ་དགོ།

གཙང་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།

211. ལྷན་ཚོགས་དེ་གིས་ གཙང་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ག་བསྐྱེལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཐོན་གྱི་རྒྱུ་ཐོན་ལུངས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ འཆར་གཞི་འདི་འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

112. The Commission will establish River Basin Committees (RBCs) within a basin for the purpose of proper management of water resources and to enhance its economic values.
113. The Commission will declare an area within which the Committee will carry out its functions.

Meetings

114. RBC will meet biannually and may call for additional meeting if necessary.
115. The Commission will designate a member of the RBC who will play the secretarial role of coordinating and maintaining records of its decisions and minutes of the meetings.

Functions of River Basin Committee

116. The functions of RBC will include the following:
  - (a) Promote community participation in the protection, use, development, conservation, management and control of water resources in its area of operation through education and other appropriate activities;
  - (b) Prepare a River Basin Management Plan for the basin;
  - (c) Monitor and report to the Commission on the effectiveness of policies and action in achieving sustainable management of water resources in its area of operation;
  - (d) Collect, manage and share such data as are necessary to properly manage the basin in coordination with the Commission;
  - (e) Help resolve cross-sectoral and Dzongkhag trans-boundary issues relating to water resources in its area of operation; and
  - (f) Perform any such additional functions as the Commission may direct.

222. ལྷན་ཚོགས་དེགིས་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དང་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕན་ཁུངས་ཚུ་ ཡར་དྲག་གཏང་ཐབས་གྱི་དོན་ལུ་ གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་པ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

223. ལྷན་ཚོགས་དེགིས་ ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ལཱ་འགན་འཐབ་དགོ་པའི་ས་གོ་ཚུ་ གསལ་བསྐྱབས་འབད་དགོ།

འཛེམས་འདུ།

224. གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ ལོ་རེ་ནང་ཐེངས་གཉིས་རེ་འཛེམས་དགོ་པའི་ཁར་ ཁག་ཆེ་བ་ཅིན་ འཛེམས་འདུ་ལ་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ བརྟེན་བསྐྱབས་འབད་ཆོག།

225. གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ འཛེམས་འདུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ འཛེམས་འདུའི་གྲོས་ཚུན་དང་ གྲོས་བཙུན་གྱི་ འཛིན་ཐོ་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཚང་གི་ལཱ་འགན་འབག་མི་སྡེ་ ལྷན་ཚོགས་དེགིས་ གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ འཐུས་མི་ཅིག་བསྐོ་བཞག་འབད་དགོ།

གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ལཱ་འགན།

226. གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་པའི་ལཱ་འགན་གྲངས་སུ་རྒྱུན་པ་གཤམ་གསལ་ལེ།

- ཀ) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་ནང་ མི་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོལ་དང་ སྤྱི་དཐབས་ བོང་འཕེལ་ ཉམས་སྲུང་ འཛིན་སྐྱོང་ དེལས་ བཀག་འཛིན་རྒྱུ་ལཱ་གཏོགས་ཡར་ཕར་ཚུ་ ཤེས་ཡོན་དང་ལཱ་སྐོ་གཞན་རྒྱུ་དེ་གཏང་ནི།
- ཁ) རྒྱལ་ཐོན་གི་དོན་ལས་ གཙུང་རྒྱལ་ཚུ་གཞི་ཚོགས་འཛེམས་འདུ་འཆར་གཞི་བཟུམ་ནི།
- ག) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་ནང་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་དབུས་དང་ ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལཱ་རྒྱུ་མཐར་ཕྱིན་སྐབ་ཡོད་ཀྱི་ ལྷ་རྩོག་དང་སྤྲོ་བ་ལུ་འབད་ནི།
- ང) ལྷན་ཚོགས་དང་གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ལེགས་ཤོམ་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་པའི་གནས་ཚུལ་ཚུ་བསྐྱུ་ལེན་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ བསོ་བཟུམ་ཚུ་འབད་ནི།
- ཅ) རང་སོའི་ལས་བྱེད་ས་ཁོངས་དང་ རྫོང་ཁག་གི་ས་མཚམས་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་སེལ་ནི་ལུ་གོ་གསལ་རམ་འབད་ནི།
- ཆ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཀོད་རྒྱ་དང་འབྲེལ་ ལཱ་འགན་ལ་སྐྱོང་གཞན་གང་རུང་འབད་ནི།

Elements for RBMP Preparation

117. A RBMP will contain at least the following:
- (a) Details of the water management area drawn from the NIWRMP;
  - (b) Details on Flood Risk Zones and risk management plans;
  - (c) Details on designated areas for habitat conservation and species directly depending on river water; and
  - (d) A program for the monitoring of water status within the river basin area.
118. The following will constitute as the elements of RBMP preparation for which a RBC may use expertise:
- (a) Maps of the location and boundaries of water bodies;
  - (b) Compilation of water related baseline data;
  - (c) Maps of watershed areas of the river;
  - (d) Maps of monitoring networks;
  - (e) Maps of human settlements;
  - (f) Maps of agricultural land use;
  - (g) Hydropower generation plans;
  - (h) Hydropower integration with respect to watershed management;
  - (i) Impacts of human activity on the quality and quantity of water resources;
  - (j) Identification of both point source and non-point source pollution;
  - (k) Analysis of social and health impacts;

གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞིའི་བཟུམ་གཞི་ཚུ།

220. གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ནང་ ཚུད་དགོས་གཤམ་གསལ་ལེ།

- 1) རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ལུང་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ལས་བཏོན་པའི་ ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁོངས་ཀྱི་ རྒྱལ་བཤད་དང་།
- 2) ཚུད་ཀྱི་ཉེན་འཚུབ་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱལ་བཤད་དང་ ཉེན་འཚུབ་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི།
- 3) སྲོག་ཆགས་འབྲམས་ས་ཉམས་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ས་གོ་དང་ གཙང་ཚུ་དེ་ནང་ཐད་ཀར་ དུ་བརྟེན་པའི་སྲོག་ཆགས་ཚུ་གི་རྒྱལ་བཤད།
- 4) གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ས་གནས་ནང་འཁོད་ ཚུའི་གནས་སྤངས་ལྟ་རྟོག་དོན་ལུ་ ལས་རིམ་གྱི་རྒྱལ་བཤད་བཀོད་ནི་ ཚུ་ཨིན།

221. གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟུམ་ནིའི་དོན་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆལས་ཚུ་དགོས་དང་ དེའི་དོན་ལུ་ གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ཚོགས་ཚུང་གིས་ མཁས་མཚོག་ཚུ་ལས་གྲོགས་རམ་ལེན་ཚོགས་འདི་ཡང་།

- 1) ཚུག་ཞོང་ཚུ་གི་ས་གནས་དང་ ས་མཚམས་ཚུ་གི་ས་ཁྲ་དང་།
- 2) ཚུག་ཞོང་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྤྱད་ཐོ་ཡིག།
- 3) གཙང་ཚུའི་ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁྲ།
- 4) ལྟ་རྟོག་བརྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ས་ཁྲ།
- 5) མི་སྡེ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ས་ཁྲ།
- 6) སོ་ནམ་ས་ཞིང་གི་ས་ཁྲ།
- 7) ཚུག་ཞོག་བཟོ་སྐྱུན་འཆར་གཞི་ཚུ།
- 8) ཚུ་ཐོན་ས་ཁོངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ ཚུག་ཞོག་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ཐབས།
- 9) འབྲོ་བ་མིའི་ལས་སྐྱུ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ ཚུའི་ཐོན་ལུང་གི་སྤྱི་ཚད་དང་ འབོར་ཚད་ལུ་ཕན་གནོད་སྐོར།
- 10) བཅོག་གྲིབ་འཐོན་ས་རོས་འཛིན།
- 11) མི་སྡེ་དང་གསོ་བའི་འབྲོད་བསྐྱེན་ལུ་ཕན་གནོད་དབྱེ་ཞིབ།

- (l) An economic analysis of water, in particular, those with potential for competing use;
  - (m) Mechanisms to control water abstraction and discharges in relation to permits and environmental clearances issued; and
  - (n) A summary of the public consultation.
119. The Secretariat, in consultation with RBCs, will ensure the incorporation of the following elements into the RBMP:
- (a) Measures to prevent deterioration of water bodies, limit or control water pollutants; and
  - (b) Measures to enhance and restore polluted or depleted water bodies.

Review and Revision of RBMPs

120. In reviewing and updating RBMPs of a designated river basin, the RBCs will consider the following elements:
- (a) Promotion of efficient and sustainable water use;
  - (b) Safeguarding water quality;
  - (c) Restoration of polluted or depleted water bodies;
  - (d) Control and monitor water abstraction;
  - (e) An assessment of progress and achievements made in relation to its functions and objectives;
  - (f) Monitoring results for the period of the previous plan; and
  - (g) An explanation for any measures envisaged under the previous plan which were not undertaken.

- ན) རྩེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ དམིགས་སལ་ལག་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་དོ་འགྲན་འབྲུང་འོས་ཀྱི་ རྩུ་ཚུ་ལུ།
- པ) ཚོག་ཐམ་དང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེལ་མེད་གནད་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ རྩུ་བཏོན་ནི་དང་བཅོམ་རྩུ་ཕྱིར་བཏོན་ཚད་འཛིན་གྱི་ཐབས་ལམ།
- ཕ) མི་མང་དང་གྲོས་བསྟུན་འབད་བའི་བསམ་འཆར་གྱི་བཅུད་དོན་ཚུ་ཨིན།

༡༡༩. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེ་གིས་ གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་ཚོགས་རྩུང་དང་གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་མཁོ་ཆས་རྩུ་གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་རྩུ་ནང་བཅུགས་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོས་འདི་ཡང་ཅེ།

- ཀ) རྩུ་གཞུང་ཉམས་ཆག་སྤོན་འགོག་དང་ རྩུ་བཅོམ་པ་བཟོ་མི་རྩུ་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་ ཐབས་ལམ་རྩུ།
- ཁ) རྩུ་གཞུང་བཅོམ་གྱི་བཤོར་ཡོད་པ་ ཡང་ན་མར་ཕབ་སོང་མི་དེ་ ཉམས་གསོ་དང་ཡར་དྲག་གི་ཐབས་ཤེས་རྩུ།

གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འབྲུག་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་བཅོས།

༡༢༠. དོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་རྩུ་གི་ གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བསྐྱར་ཞིབ་དང་དུས་མཐུན་བཟོ་བའི་སྐབས་ གཙུང་རྩེ་རྩུ་གཞོང་ཚོགས་རྩུང་དེ་གིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཆཤམ་ཐོག་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོས་ཅེ།

- ཀ) བན་རྩུས་ཅན་དང་ ཡུན་བརྟན་གྱི་རྩེ་ལག་ལེན་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི་དང་།
- ཁ) རྩེ་སྤྲུལ་ཚད་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི།
- ག) རྩུ་གཞུང་བཅོམ་གྱི་བཤོར་ཡོད་པ་ ཡང་ན་མར་ཕབ་སོང་མི་འདི་ཉམས་གསོ་འབད་ནི།
- ང) རྩུ་བཏོན་ལུ་གི་ལྷ་རྩོག་དང་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི།
- ཅ) རང་སོའི་ལུ་འགན་ དམིགས་ལུ་ལ་རྩུང་དང་བསྟུན་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་ ལུ་ཤུལ་བཏོན་མི་རྩུ་གི་བརྟག་ཞིབ་སྐྱོར།
- ཆ) ཉེ་མའི་འཆར་གཞི་དུས་མཚམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ལྷ་རྩོག་སྐྱོར།
- ཇ) ཉེ་མའི་འཆར་གཞི་དེ་ནང་ བཀོད་པའི་ཐབས་ལམ་རྩུ་ ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ཡོད་མི་རྩུ་གི་གནད་ཁུངས།

Participation in RBMPs

121. RBC will ensure involvement of relevant stakeholders in the preparation and revision of RBMP by publishing and making the following available for comments:

- (a) Circulation of draft copies of RBMP for consultation with relevant stakeholders; and
- (b) Posting draft copy of RBMP on the Secretariat's website for at least one month.

Monitoring Program

122. RBC will establish monitoring systems to ensure that the RBMP is implemented.

CHAPTER IX

Watersheds and their Management

Classification of Watersheds

123. The MoAF will identify watersheds as (i) pristine, (ii) normal, (iii) degraded or (iv) critical watersheds in the country as per its guidelines for incorporation into the NIWRMP and RBMPs.

Timber Extraction from a Watershed Area

124. Timber extraction or logging from a demarcated watershed will be based on scientific management plans.

གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ནང་གྲལ་གཏོགས།

༡༢༡. གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་ཚོགས་ཚུང་དེགིས་ ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟམ་ནི་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་
འབྲེལ་ཡོད་ཁེ་རྒྱད་ཅན་ཚུ་ གྲལ་གཏོགས་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བསམ་འཆར་ལེན་ཐབས་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་
བཛེན་དོན་ཚུ་གསལ་བསྐྱབས་འབད་དགོཔ་འདི་ཡང་།

ཀ) འབྲེལ་ཡོད་ཁེ་རྒྱད་ཅན་དང་གོས་བསྐྱར་འབད་ནིགི་དོན་ལུ་ གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཟེན་གྲིས་
བཀམ་སྲེལ་འབད་ནི་དང་།

ཁ) གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཟེན་གྲིས་འབྲ་དེ་ ཉུང་ཤོས་ལྷན་གཅིག་གི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་
གི་ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་བཙུགས་བཞག་དགོཔ་ཚུ་ཨིན།

ལྷ་རྟོག་ལས་རིམ།

༡༢༢. གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་ཚོགས་པ་དེགིས་ གཙང་ཚུའི་ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལག་ལེན་འབྲལ་ཡོདཔ་ དེས་བརྟན་
བཟོ་ནིགི་དོན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་ལས་ལུགས་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

ལེན་དགུ་པ།

ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་དང་ དེའི་འཛིན་སྐྱོང་།

ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་དབྱེ་ཁག།

༡༢༣. མོ་ནམ་དང་ནགས་ཚེལ་ལྷན་ཁག་དེགིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ཁུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དང་ གཙང་
ཚུའི་ཚུགཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་བཙུགས་ཐབས་ལུ་ དེའི་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ཀྱི་ཚུ་
འཐོན་ས་ཁོངས་ཚུ་ (༡) ཉམས་མེད་ ཡང་ན། (༢) ཚད་ལྡན། (༣) ཉམས་འགྲིབ་ཤོར་བ། (༤) ཉེན་ཚབས་ཆེ་
བ་སྡེ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ།

ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་ལས་ཤིང་བཏོན་ཐབས།

༡༢༤. ས་མཚམས་བཅད་དེ་ཡོདཔའི་ཚུ་འཐོན་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལས་ཤིང་བཏོན་ནི་ ཡང་ན་ཤིང་བཏོག་གི་ལཱ་འབད་ནི་ཚུ་ ཚོན་
རིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དང་བསྐྱར་ཏེ་འབད་དགོ།

Awareness Raising Programs

125. The MoAF will organize periodic awareness raising programs on plant species that are determined to be safe and suitable for the conservation of watershed areas.

Community Settlement within Watershed Area

126. In coordination with Dzongkhag and Gewog Administrations, the concerned Competent Authority will identify existing human settlements within watershed areas. In the event of restriction to pursue normal socio-economic activities within their own land, the Competent Authority will devise and implement incentives and compensation mechanisms which may be in the form of payment for environmental services.
127. The Competent Authorities will prohibit introduction of any species in the watershed areas without the first hand scientific knowledge regarding its impact on the water yield.

Watershed Management

128. In coordination with concerned water users, the designated Competent Authority on drinking or irrigation water will pursue programs to maintain constant flow of water from watershed through proper land management practices, good vegetation cover and control of development activities within the designated watershed area.
129. Water resource development will be based on principles of environment sustainability, economic feasibility and social acceptability with preference for environmental conservation and water use priority principles.

གོ་བ་བད་སྐྱོད་ལས་རིམ།

༡༢༥. སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དེགིས་ རྒྱ་འཕྲིན་ས་ཁོངས་ཚུ་ཉམས་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ ཉེན་ཁ་མེད་པ་དང་ འོས་འབབ་ ཡོད་པ་སྡེ་གཏན་འབབས་འབད་བའི་ཤིང་སྤེལ་རིགས་ཚུ་འོ་སྐྱོར་ལས་ དུས་མཚམས་དང་བསྟུན་པའི་ གོ་བ་བད་སྐྱོད་ཀྱི་ལས་ རིམ་ཚུ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།

རྒྱ་འཕྲིན་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་མི་སྡེ་གཞིས་ཆགས།

༡༢༦. རྫོང་ཁག་དང་རྫོང་འོག་བདག་སྐྱོང་ཚུ་དང་ཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དེགིས་ རྒྱ་ འཕྲིན་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ཡོད་པའི་ མི་སྡེའི་གཞིས་ཆགས་ཚུ་རོས་འཛིན་འབད་དགོ། རང་སོའི་ས་ཞིང་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤྱིར་ བཏང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་སྤེལ་ཚུ་ འབད་ནི་ལུ་བཀག་དམ་འབད་བའི་སྐབས་ མཐའ་འཁོར་ཞབས་ཏོག་གི་གྲོ་འབྲུས་བརྩམ་ ཅིག་སྡེ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དེགིས་ རྒྱ་འབྲུས་དང་སྤྱི་འབྲུས་སྤྱོད་ནི་གི་ཐམས་ལམ་ཚུ་བརྩམ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

༡༢༧. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱ་འཕྲིན་སྤྱོད་ལུ་ཕན་གོད་སྐྱོར་ལས་ འགོ་ཐོག་ཚན་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་མེད་པར་ རྒྱ་འཕྲིན་ས་ ཁོངས་ཚུ་ནང་ རིགས་སྤེལ་ག་ཅི་ཨིན་ཅུང་ འཇུགས་སྐྱོང་འབད་ནི་ལས་བཀག་དམ་འབད་དགོ།

རྒྱ་འཕྲིན་ས་ཁོངས་འཛིན་སྐྱོང་།

༡༢༨. རོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་ འབྲུང་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱུ་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་སྐྱོད་མི་ཚུ་དང་ཅིག་ཁར་འགོ་འདྲེན་ ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་དང་མཐུན་པའི་ ས་ཞིང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་དང་ སྤྱི་ཤིང་གིས་ཁྱབ་ཚད་ཡར་ཤོག་ རོས་འཛིན་འབད་བའི་ རྒྱ་འཕྲིན་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྤེལ་ཚུ་ཚད་འཛིན་ཐོག་ལུ་ རྒྱ་འཕྲིན་ས་ཁོངས་ལས་རྒྱུ་འཕྲིན་སྐྱོད་འབྲུང་ ལྷོག་མེད་པ་འབབ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལས་རིམ་ཚུ་འཕྲོ་མཐུན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ།

༡༢༩. རྒྱུ་འཕྲིན་ཁུངས་གོང་འཕེལ་འདི་ མཐའ་འཁོར་ཡུན་བརྟན་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་འོས་འབབ་དང་ མི་སྡེ་གིས་ཆབ་ཞག་ཚུགས་ མ་ཚུགས་ཀྱི་ གཞི་རྩ་རྒྱུ་འཕྲིན་སྤེལ་གཞི་བཞག་ནི་ཨིན་ཅུང་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྲུང་དང་ རྒྱུ་འཕྲིན་གཙོ་རིམ་ལུ་གཙོ་བོར་ བརྒྱུད་དགོ།

CHAPTER X

Dispute Resolution

Dispute Settlement

130. When a water related dispute is presented before a concerned Competent Authority under this Regulation, the hearing, deliberation and administrative decision making will be based on the following essential elements of fairness:
- (a) Both parties must be heard, fairly and exhaustively, on issues presented for its consideration;
  - (b) Witnesses must be summoned and their statements recorded in writing;
  - (c) Examine documentary evidence such as agreements and technical opinions;
  - (d) Investigate and verify customary practices when such rights are claimed;
  - (e) Consider impact on other users;
  - (f) Any person having a conflict of interest will refrain from attending on such hearing and being part of the deciding authority; and
  - (g) Any decision rendered by the competent authority will be in writing with sign and seal of the authority.
131. Any controversy relating to water use, such as irrigation or drinking water and its infrastructure maintenance, will be presented to and addressed by the concerned WUA. When amicable negotiation fails to resolve a contested issue, the decision will be taken through vote system by its members. When there is no WUA the dispute will be decided by the concerned Gewog Administration.
132. A person aggrieved by the decision of the WUA may appeal to the Gewog Administration, within ten (10) working days, who will hear and decide within fifteen (15) working days from the registration of an appeal.

ལེན་བཅུ་པ།

ཉེན་འཛིང་སེལ་ཐབས།

ཉེན་འཛིང་འདུམ་འགྲིག།

༡༢༠. རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་འཛིང་ཅིག་ སྐྱིག་གཞི་འདི་ནང་བཀོད་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཅིག་ནང་འབྱོར་བའི་སྐབས་ གཤམ་གསལ་གྱི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་དྲང་སྟོང་མས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ལྷན་གསལ་ན་ གྲོས་བསྟུར་དང་བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན་འཐབ་དགོས་འདི་ཡང་།

- ༡) རྩ་ཕན་གཉིས་ཆ་རའི་གསལ་ལྷའི་གནད་དོན་ཚུ་བསམ་ཞིབ་དོན་ལུ་ དྲང་སྟོང་མས་དང་ ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་སྟེ་ དེས་པར་དུ་སྐྱོན་ནི་དང་།
- ༢) དཔང་པོ་འབོ་ནི་དང་ ཁོང་རའི་དག་བརྗོད་ཚུ་ ཡིག་ཐོག་བཀོད་ནི།
- ༣) གན་རྒྱ་དང་ རྒྱད་རིག་གི་བསམ་འཆར་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཡིག་ཆའི་སྐབ་བྱེད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི།
- ༤) ལྷ་སྟོང་ལུ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཐོབ་བརྗོད་བཀོད་པའི་སྐབས་ ལྷ་སྟོང་ལུ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སོམས་སྟོང་ཚུ་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི།
- ༥) རྒྱ་སྐྱོང་མི་གཞན་ཚུ་ལུ་ཕན་གོད་།
- ༦) མི་རོ་གང་རུང་གིས་ ཁོ་ཕན་ལྷག་སྐྱོད་འཐོན་པའི་སྐབས་ ལྷན་གསལ་དང་ ཐག་གཅད་དབང་འཛིན་གྱི་གྲངས་སུ་གཏོགས་ནི་ལས་འཛེམ་དགོ།
- ༧) ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དེགིས་གྲོས་ཚོད་གང་རུང་ ཡིག་ཐོག་ལུ་སྟེ་ ཐིུ་དང་མིང་རྟགས་བཀོད་དེ་སྐྱོད་ནི་ཚུ་ཨིན།

༡༢༡. ཞིང་རྒྱལ་ འབྲུང་རྒྱུ་ དང་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་རྒྱུན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་སྐབས་བདེ་མིན་གྱི་རྩོད་ཉེན་ག་ཅིག་ཨིན་རུང་ འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་དེ་ལུ་ཞུ་ནི་དང་ ཚོགས་པ་དེ་གིས་ སེལ་ཐབས་འབད་དགོ། མ་འགྲིགས་པའི་གནད་དོན་ཐོག་ལུ་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་འདུམ་འགྲིགས་འབད་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ དེ་ནང་འཚོགས་པའི་འབྲུས་མི་ཚུ་གིས་སྟེ་ ཚོགས་རྒྱན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལམ་ གྲོས་ཐབས་གཅད་དགོ། རྒྱ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་མེད་པ་ཅིན་ རྩོད་ཉེན་དེ་འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་དེ་གིས་གྲོས་ཐབས་གཅད་དགོ།

༡༢༢. རྒྱ་སྐྱོད་ཚོགས་པའི་གྲོས་ཚོད་ལུ་བརྟེན་ ཉམས་སྲུང་བྱེད་མི་དེ་གིས་ སྐྱིག་གཞི་གཞི་གི་ཉེན་གྲངས་བཅུ་ཐམ་ (༡༠) གྱི་ནང་ འཁོད་ ཆེད་འོག་བདག་སྐྱོང་ལུ་ མཐོ་གཏུགས་འབད་དགོ་པའི་ཁར་ མཐོ་གཏུགས་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ཚོས་གྲངས་ལས་ སྐྱིག་གཞི་གི་ཉེན་གྲངས་བཅོ་ལྔ་ (༡༥) འི་ནང་འཁོད་ ལྷན་གསལ་ན་ཐོག་ལུ་གྲོས་ཐབས་གཅད་དགོ།

133. A person aggrieved by the decision of Gewog Administration may appeal to the Dzongkhag Administration, within ten (10) working days, who will hear and decide within twenty five (25) working days from the appeal registration date.
134. A person aggrieved by the decision of the Dzongkhag Administration may file petition, within ten working days, before a competent court of jurisdiction.

Dispute among Communities of Different Gewogs under the Same Dzongkhag

135. When there is a water related dispute between or amongst communities of different Gewogs under the same Dzongkhag, the concerned Gups and Chairpersons of WUAs will facilitate for an amicable resolution of the dispute, failing which the dispute may be appealed to the Dzongkhag Administration.

Dispute among Communities of Different Dzongkhags

136. When the water related dispute is between or amongst communities of different Dzongkhags, the concerned Dzongkhag Tshogdus will, within 30 days from the date of dispute registration in one of the Dzongkhag Administrations, coordinate to constitute an ad-hoc Dispute Resolution Committee consisting of members, not less than three from each Dzongkhag Tshogdu, who will be appointed by respective Chairpersons.
137. A person or community aggrieved by the decision of the Dispute Resolution Committee may file a petition before a Court within whose jurisdiction the cause of dispute has arisen.

Appeal to the Commission

138. Any water related dispute not covered by the above sections or when there exists water controversy between or amongst different authorities, it may appeal to the Commission who will hear and decide within thirty five (35) working days from the receipt date of the appeal.

༡༢༣. རྒྱུ་ལོག་བདག་སྐྱོད་གི་གྲོས་ཚེད་ལུ་བརྟེན་ ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་མི་དེ་གིས་ སྤྲིག་གཡོག་གི་ཉིན་གངས་བཅུ་ཐམ་ (༡༠) གྱི་
ནང་འཁོད་ རྒྱུ་ལོག་བདག་སྐྱོད་ལུ་ མཐོ་གཏུགས་འབད་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱུ་ལོག་བདག་སྐྱོད་དེ་གིས་ མཐོ་གཏུགས་གྱི་ཐོ་
བཀོད་འབད་བའི་ཚེས་གངས་ལས་སྤྲིག་གཡོག་གི་ཉིན་གངས་ ཁལ་གཅིག་ལུ་ (༢༥) འི་ནང་འཁོད་ ལྷན་གསལ་ཐོག་ལུ་
གྲོས་ཐག་གཅུང་དགོ།

༡༢༤. རྒྱུ་ལོག་བདག་སྐྱོད་གི་གྲོས་ཚེད་ལུ་བརྟེན་ ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་བའི་མི་དེ་དེ་གིས་ དབང་ཁྲབ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ལུ་
བཤེར་ཡིག་སྤུལ་ཚོགས།

རྒྱུ་ལོག་གཅིག་ནང་ རྒྱུ་ལོག་སོ་སོ་འི་མི་སྡེ་འི་བར་ནི་ཉེ་ག་འཛིང་།

༡༢༥. རྒྱུ་ལོག་གཅིག་གི་འོག་ལུ་ རྒྱུ་ལོག་སོ་སོ་འི་མི་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་གི་བར་ན་ རྒྱུད་འབྲེལ་བའི་ཉེ་ག་
འཛིང་འཐོན་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་རྒྱུ་ཚུ་དང་ རྒྱུ་ལོག་ཚོགས་པའི་ཁྲིམས་ཚུ་གིས་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་འདུམ་འགྲིགས་
འབད་ནི་ལུ་ བན་གྲོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁར་ འདུམ་འགྲིགས་འབད་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ ཉེ་ག་འཛིང་དེ་ རྒྱུ་ལོག་བདག་
སྐྱོད་ལུ་མཐོ་གཏུགས་འབད་ཚོགས།

རྒྱུ་ལོག་སོ་སོ་འི་མི་སྡེ་འི་བར་ནི་ཉེ་ག་འཛིང་།

༡༢༦. རྒྱུ་ལོག་སོ་སོ་འི་མི་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ རྒྱུད་འབྲེལ་བའི་ཉེ་ག་འཛིང་འཐོན་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་
ཡོད་རྒྱུ་ལོག་ཚོགས་འདུ་ཚུ་གིས་ རྒྱུ་ལོག་བདག་སྐྱོད་ཅིག་ནང་ཉེ་ག་འཛིང་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ཚེས་གངས་ལས་ ཉིན་
གངས་སུམ་ཅུ་ (༣༠) འི་ནང་འཁོད་ དམིགས་བསལ་དུ་དེ་བཟུམ་མའི་ཉེ་ག་འཛིང་བསལ་ནི་དེ་དོན་ལུ་ རང་སོ་འི་ཁྲིམས་
ཀྱིས་སྡེ་ རྒྱུ་ལོག་ཚོགས་འདུ་དེ་འེལ་ས་ འབྲུམ་མི་གསུམ་ལས་མ་ཉུང་མ་སྡེ་བསྐྱོ་བཞག་འབད་བཞིན་མ་ལས་ ཉེ་ག་འཛིང་
སེལ་ཐབས་ཚོགས་རྒྱུ་གཞི་བཅུགས་འགོ་འདྲིན་འཐབ་དགོ།

༡༢༧. ཉེ་ག་འཛིང་སེལ་ཐབས་ཚོགས་རྒྱུ་ལོག་སྐྱོད་ལུ་བརྟེན་ ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་བའི་མི་དེ་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་དེ་གིས་ ཉེ་ག་འཛིང་དེའི་
རྒྱ་ཁྲིམས་འཐོན་སའི་དབང་ཁྲབ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ལུ་ བཤེར་ཡིག་སྤུལ་ཚོགས།

ལྷན་ཚོགས་ལུ་མཐོ་གཏུགས།

༡༢༨. རྒྱུད་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལས་ རོང་གསལ་དོན་ཚན་དེ་གིས་འགབ་མ་ཚུགས་པ་ ཡང་ན་ དབང་འཛིན་ཚུ་གི་བར་
ན་ རྒྱུ་ལོག་ལས་བྱ་སྤྲེལ་བའི་མི་དེ་གི་ཚུན་ཉེ་ག་འཐོན་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་མཐོ་གཏུགས་འབད་ཚོགས་པའི་ཁར་ མཐོ་
གཏུགས་འཕྲོར་བའི་ཚེས་གངས་ལས་ སྤྲིག་གཡོག་གི་ཉིན་གངས་སུམ་ཅུ་སོ་ལུ་ (༣༥) འི་ནང་འཁོད་ ལྷན་ཚོགས་དེ་གིས་
ལྷན་གསལ་ཐོག་ལས་གྲོས་ཐག་གཅུང་དགོ།

CHAPTER XI

Offences and Penalties

Offences

139. A violation or infringement of any of the obligations set forth under the Act and this Regulation shall constitute an offence.

Administrative Sanctions

140. The Commission/Secretariat and the Competent Authorities may impose administrative sanctions to persons for any violation of the provisions of the Water Act or this Regulation. The administrative sanctions may comprise of one or more of the following:

- (a) Order offender with specified terms to come into compliance;
- (b) Order to take mitigating, corrective or restorative measures as may be deemed necessary to prevent further damage being caused to human health and/ or environment;
- (c) Payment of a fine not exceeding twelve man-months of the national minimum wage;
- (d) Reimbursement of any costs incurred by an Authority due to offenders' failure to take the notified measures in time;
- (e) Payment of compensatory costs for rectifying any damage to the environment, persons or property caused by the offence;
- (f) Suspension or revocation of environmental clearance or permit;
- (g) A fine equivalent to ten man-months as per the national minimum wage per day in the event of the offence being continued after stop order, till the day such offence is discontinued;

ལེན་བཅུ་གཅིག་པ།

གནོད་འགོལ་དང་ཉེས་ཆད།

གནོད་འགོལ།

༡༣༩. བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སློག་གཞི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་འགན་འཁུན་གང་ཅུང་ལས་འགལ་བའམ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་བ་ཅིན་ གནོད་འགོལ་ཅིག་གི་གངས་སུ་བཅི་དགོ།

བདག་སྐྱོད་གི་ཉེས་བྱ།

༡༤༠. ལྷན་ཚོགས་/ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱའི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཡང་ན་སློག་གཞི་འདི་དགོངས་ དོན་ཚུ་ལས་འགལ་མི་ མི་ངོ་ཚུ་ལུ་བདག་སྐྱོད་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་ བཀའ་ཚོགས། བདག་སྐྱོད་གི་ཉེས་བྱའི་གངས་སུ་ གཤམ་ གསལ་ལས་གཅིག་ ཡང་ན་ དེ་ལས་ལྷག་སྟེ་ཚུད་པ་ཨིན།

- ༡) ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་གིས་ ལག་ལེན་ལུ་གསུམ་མཐུན་ཐོག་འཐབ་དགོ་པའི་ དང་ལེན་ལ་གསལ་གྱི་བཀའ་རྒྱ་དང་།
- ༢) མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གནོད་སྐྱོན་ཐབས་འབྱུང་ནི་ལས་སྲོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ མཁོ་ གལ་ཅན་སྡེ་མཐོང་བའི་ མར་ཕབ་དང་ ལེགས་བཅོས་ ཡང་ན་ ཉམས་བཅོས་གི་ཐབས་ཤེས་འབད་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ།
- ༣) ཟླ་ངོ་༡༢ གི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཉུང་མཐའི་སྐྱེ་ཚད་ལས་མ་བརྒལ་བའི་ ཉེས་ཆད་ཅིག་སྐྱོད་དགོ་པ།
- ༤) གནོད་འགོལ་པ་དེ་གིས་ གསལ་བསྐྱབས་འབད་བའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ དུས་ཚོད་ལུ་མ་འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཚད་ ལྡན་དབང་འཛིན་གྱི་ལ་ཐུག་ལས་ ཟད་འགོ་བཏང་དགོ་པ་ཐོན་མི་གི་ རིན་དུལ་ལོག་སྐྱོད་ནི།
- ༥) གནོད་འགོལ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་དང་ མི་ངོ་ ཡང་ན་ རྒྱ་དངོས་ཚུ་ལུ་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་མི་ ལེགས་བཅོས་གི་ དོན་ལུ་ རྒྱ་དངོས་ལུ་རིན་དུལ་སྐྱོད་ནི།
- ༦) མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་ཉེགས་མེད་ཀྱི་གནད་བ་ ཡང་ན་ ཚོགས་ཐམ་ མཚམས་འཛོག་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཚམི་དགའ་དེ་ནི།
- ༧) གལ་སྲིད་ བཀའ་ཚོགས་ཀྱི་ཚུ་ཚུ་བའི་ལུ་ལུ་ཡང་ གནོད་འགོལ་འཕྲོ་མཐུན་དེ་རང་འབད་བ་ཅིན་ དེ་ལུ་ ཉེས་བྱ་ གནོད་འགོལ་དེ་རྒྱུན་མ་བཅད་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་རིང་ལུ་ ཉེན་བསྐྱར་བཞེན་དུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཉུང་མཐའི་སྐྱེ་ཚུ་ ཚད་གཞི་ཐོག་ ཟླ་ངོ་༡༠ གི་སྐྱེ་ཚད་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཉེས་ཆད་ཕོག།

- (h) Failure to comply with the stop order, an activity shall be shut down without compensation;

Enforcement of Administrative Sanctions

141. The Heads of the Competent Authorities designated under this Regulation are empowered to enforce administrative sanctions under this Regulation.

Penalty Assessment

142. While determining administrative sanctions under this Regulation, concerned Competent Authorities will consider the following elements:

- (a) The magnitude of the offence;
- (b) The frequency of the offence;
- (c) Actual or potential impact on the environment and human health;
- (d) The culpability of the offender;
- (e) The extent of the achieved or intended economic advantage from the offence; and
- (f) The need to deter future violations of the Act and Regulations.

Offence of Felony

143. A person :

- (a) Endangering a public water source resulting in an epidemic, death or serious public hazard shall be guilty of an offence of felony of first degree and shall be liable to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan.

9) བཀག་ཆའི་བཀོད་རྒྱ་ལུ་གནས་མ་བརྟུབ་པའི་སྐབས་ ལས་སྤུ་ག་ཅིར་ཨིན་ཅུང་ རྒྱུ་འབྲས་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་
སློབ་སྦྲུལ་ནི།

བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་བསྟར་སྟོན།

101. སྤྱི་གཞི་འདིའི་འོག་ལུ་འཛིན་གྲུབ་པའི་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གི་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྤྱི་གཞི་འདི་ནང་བཀོད་
པའི་ བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་ བསྟར་སྟོན་འབྲེལ་གྱི་དབང་ཚད་ཡོད།

ཉེས་ཚད་བརྟག་ཞིབ།

102. སྤྱི་གཞི་འདི་ནང་ཡོད་པའི་བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་ཚད་ཚུ་འི་ཐག་གཅད་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་
གཤམ་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ བརྩེ་འཛོག་འབད་དགོ།

- ཀ) གནོད་འགོལ་གྱི་ཚབས་ཆེ་ཚུང་།
- ཁ) གནོད་འགོལ་གྱི་དུས་ཐེངས།
- ག) མཐའ་འཁོར་དང་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ངོ་མའམ་ འབྱུང་སྲིད་པའི་གནོད་ཉེན།
- ང) གནོད་འགོལ་བ་དེའི་ཉེས་འཁྲི།
- ཅ) གནོད་འགོལ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཐོབ་ཡོད་པའམ་ འཐོབ་ནིའི་རེ་འདོད་ཆེ་ཚུང་དང་།
- ཆ) མ་འོངས་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སྤྱི་གཞི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལས་འགལ་ནི་ལས་ བཀག་ཐབས་
འབད་དགོཔ་ཡོད་མེད།

ཉེས་ཆེན་གྱི་གནོད་འགོལ།

103. མི་ངོ་ཅིག་གིས་།

- ཀ) མི་མང་གི་ རྒྱའི་འབྱུང་ཁུངས་ཅིག་ལུ་ གནོད་པ་བཀག་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རྒྱུ་འབྲས་དང་ འཆི་སྐྱེན་ ཡང་ན་ མི་
མང་ལུ་ཚབས་ཆེན་ཉེན་ཁ་འབྱུང་པ་ཅིན་ དབྱེ་རིམ་དང་པའི་ཉེས་ཆེན་གནོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་གྲངས་སུ་བརྩེ་
ཞེན་ལས་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲོད་དགོ།

- (b) Endangering a public water source resulting into injury to human health and damage to the environment shall be guilty of felony of second degree and shall be liable to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan.
- (c) Endangering a public water source by creating substantial risk of serious physical injury to the public shall be guilty of the offence of felony of third degree and shall be liable to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan.
- (d) Committing any of the following acts will be guilty of the offence of fourth degree felony and shall be liable to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan:
  - (1) Abstracts water resource without obtaining Environmental Clearance;
  - (2) Discharges effluents without obtaining Environmental Clearance;
  - (3) Activities in contravention with the provisions of Section 45(a) and (b) of the Act; and
  - (4) Other illegal activities leading to degradation of watershed and catchment areas.

Offence of misdemeanour

144. A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of misdemeanour and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:
- (a) Endangerment of public water source;
  - (b) Failure to comply with the terms and conditions of an Environmental Clearance;
  - (c) Failure to comply with administrative sanctions; and
  - (d) Vandalism and destruction of water supply infrastructure.

- ཁ) མི་མང་གི་ རྒྱའི་འབྲུང་ཁུངས་ཅིག་ལུ་ གཞོན་པ་བཀའ་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མི་གི་གསོ་བའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་གཞོན་ཉེན་དང་ མཐའ་འཁོར་གཞོན་པ་འབྲུང་པ་ཅིན་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཚེན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲོན་གྲངས་སུ་བརྩི་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོ།
- ག) མི་མང་གི་ རྒྱའི་འབྲུང་ཁུངས་ཅིག་ལུ་ གཞོན་པ་བཀའ་མི་ལུ་བརྟེན་ མི་མང་གི་གཞུགས་ཁམས་ལུ་ ཚབས་ཚེན་གཞོན་སྒྲོན་གྱི་ ཉེན་ཁ་བཀའ་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་གསུམ་པའི་ཉེས་ཚེན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲོན་གྲངས་སུ་བརྩི་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོ།
- ང) གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་བ་གང་རུང་འཐབ་མི་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ དབྱེ་རིམ་བཞི་པའི་ཉེས་ཚེན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲོན་གྲངས་སུ་བརྩི་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་བའི་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོཔ་འདི་ཡང་།
  - (༡) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོག་མེད་གནད་བ་མ་ལེན་པར་ རྒྱའི་ཐོན་ཁུངས་བཏོན་པ།
  - (༢) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོག་མེད་གནད་བ་མ་ལེན་པར་ བཙོན་ཚུབ་ཏང་བ།
  - (༣) བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༥༥ པའི་ (༡) དང་ (ཁ) ལས་འགལ་བའི་ལས་སྒྲུ།
  - (༤) རྒྱ་འཕྲོན་ས་ཁོངས་དང་ རྒྱ་འཛིན་ས་ཁོངས་ཚུ་ ཉམས་ཚག་གཏང་ནིའི་ བྱ་བ་གཞན་འཐབ་པ་ཚུ་ཞིན།

ཉེས་སྤྲིན་གཞོན་འགོལ།

- ༡༥༥. མི་ངོ་ཅིག་གིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་བ་གང་རུང་ཅིག་འཐབ་པ་ཅིན་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ ཉེས་སྤྲིན་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲོན་གྲངས་སུ་བརྩི་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཙོན་ཁྲིམས་སྤྲིན་དགོཔ་དེ་ཡང་།
  - ༡) མི་མང་གི་རྒྱུ་ཅིག་ལུ་ཉེན་འཚུབ་བཀའ་བ་དང་།
  - ༢) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉོག་མེད་གནད་བའི་ ཁ་ཚིག་དང་གནས་ཚིག་ལུ་མ་གནས་པ།
  - ༣) བདག་སྒྲོང་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་ལུ་མ་གནས་པ།
  - ང) རྒྱའི་བཀའ་སྲུལ་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཚས་ལུ་གཞོན་པ་བཀའ་བ་དང་ མེད་པ་བཏང་བ།

Offence of petty misdemeanour

145. A person committing any of the following acts will be guilty of an offence of petty misdemeanor and shall be liable to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan:

- (a) Providing a false or misleading information;
- (b) Failure to extend the necessary cooperation to a person in execution of authorized duties or obstructs any person in the exercise of powers and authority conferred on him under the Act and this Regulation; and
- (c) Failure to maintain records and registers required by the provisions of the Act and this Regulation.

CHAPTER XII

Miscellaneous Provision

Offence Reporting Procedure

146. A person with knowledge of or witnessing violations of the Water Act or this Regulation has the right and duty to report the same in writing to the Secretariat, relevant Competent Authorities or Police, as may be applicable.

147. The Secretariat or the concerned Competent Authority shall have the responsibility to investigate the complaint to the extent feasible and take necessary action.

Waste Disposal in Water Bodies

148. Issues relating disposal of waste into water bodies or disposing of it in such a way that it consequently finds its way into the water bodies will be dealt as per the provisions of Waste Prevention and Management Act and its Regulation.

ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞི་འགོད་འགོལ།

༡༢༥. མི་ངོ་ཅིག་གིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་བ་གང་རུང་འཐབ་པ་ཅིན་ མི་ངོ་དེ་ལུ་ ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞི་འགོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲིན་
གངས་སུ་བཟུ་ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཙོན་ཁྲིམས་སྒྲིན་དགོས་དེ་ཡང་།

ཀ) རྩོམ་ཞུགས་ ཡང་ན་ མགུ་སྒྲོར་གྱི་བདེ་དོན་སྦྲོད་པ།

ཁ) མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སློབ་གཞི་འདི་འོ་འོ་ལུ་སྦྲོད་པའི་ གནང་བ་ཅན་གྱི་ སློབ་གཞི་ལྟར་ཉེ་
ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ མཉམ་འབྲེལ་མ་འབད་བ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་དང་ དབང་ཚབ་སྦྲུང་སྦྲོད་འབད་ནི་ལུ་
བཀག་ཆ་འབད་བ།

ག) བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སློབ་གཞི་འདི་དགོངས་དོན་ལྟར་དུ་ མཁོ་བའི་དུན་ཐོ་དང་ ཐོ་དེབ་ཚུ་རྒྱུན་སྦྲོད་མ་འབད་བ།

ལེན་བཅུ་གཉེས་པ།

སྤྲོ་ཚོགས་དགོངས་དོན།

གཞི་འགོལ་སྤྲོ་ཚོགས་ལེན་པ།

༡༢༦. མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སློབ་གཞི་འདི་ནང་བཀོད་པའི་དགོངས་དོན་ལས་འགོལ་བ་ ཤེས་པ་ ཡང་ན་ མཐོང་བ་
ཅིན་ གཞི་འགོལ་དེའི་སྤྲོ་ཚོགས་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱུན་ སྤྲོ་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ ཡང་
ན་ འགག་སྤེལ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་སྤེལ་ ཉོགས་བཤའ་བཀོད་ནིའི་ ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ འགན་ཁུར་ཕོག་པ་ཡིན།

༡༢༧. སྤྲོ་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡང་ན་ འབྲེལ་ཡོད་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཉོགས་བཤའ་དེ་ཚུ་ ག་དེ་དག་དུག་ ཞིབ་དཔྱད་
འབད་དེ་ ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ དང་ལེན་འབད་ནིའི་ འགན་ཁུར་ཕོག།

ཚུག་ཚུ་ནང་ ཕུག་སྤྲོ་ཚོགས་བཀོ་ནི་ཚུ།

༡༢༨. ཚུག་ཚུ་ནང་ཕུག་སྤྲོ་ཚོགས་བཀོ་ནི་ ཡང་ན་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ཕུག་སྤྲོ་ཚོགས་བཀོ་མ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཕུག་སྤྲོ་ཚོགས་ཚུ་ ཚུ་
གཞི་འགོལ་འཛུལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ ཕུག་སྤྲོ་ཚོགས་སྤོན་འགོག་དང་འཛིན་སྦྲོད་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ དེའི་སློབ་གཞི་གཞི་གི་
དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ།

Revision

149. In keeping with the changing needs, the Secretariat, in consultation with Competent Authorities and other relevant agencies, may review and revise this Regulation from time to time.

Interpretation

150. In any instance of a difference in the meaning between the Dzongkha and English texts of this Regulation, each text shall be regarded as equally authoritative and authorities shall reconcile the two texts.

Definitions

151. In this Regulation, unless the context otherwise requires:

- (1) **Association-** means a Water Users' Association formed as per the Water Act.
- (2) **Authority-** means competent authorities and agencies designated to carry out functions under the Water Act and this Regulation.
- (3) **Commercial use-** means any use or abstraction of water intended for generating monetary gains by sale or trading goods or products as may be classified by a permit issuing authority.
- (4) **Commission-** means the National Environment Commission.
- (5) **Competent Authority-** means the Ministries, Agencies, Local Authorities, committees, CSOs or any other entity as may be designated by the Commission as a competent authority.
- (6) **Conflict of interest-** means a situation where a sitting member of Competent Authority who is a family member, relative, employer, employee, dependent or a known business partner, well known close friend or adversary of a party whose water related dispute is being addressed by that competent authority.

བསྐྱར་བཅོས།

༡༢༩. འཕོ་འགྲུང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དེགིས་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་
གཞན་ཚུ་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ སྤྲིག་གཞི་འདི་ དུས་དང་དུས་ཚོད་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོག།

དོན་འགྲེལ།

༡༤༠. སྤྲིག་གཞི་འདི་འོ་ཚུང་ལ་དང་དབྱིན་སྐད་གཉིས་གི་བར་ན་གོ་དོན་མ་འདྲ་བའི་གནད་རེ་ཐོན་ཚེ་ ཚོག་དོན་གཉིས་ཚར་ལུ་
དབང་ཚད་འདྲ་མཉམ་གྱི་བརྗེ་འཛུགས་འབད་དགོཔ་དང་ དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཚོག་དོན་གཉིས་འགྲིགས་འཇགས་འབད་
དགོཔ་ཨིན།

ངེས་ཚིག།

༡༤༡. ལྷགས་དོན་སོ་སོ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་:

- (༡) ཚོགས་པ་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་གཞི་བཙུགས་འབད་བའི་རྒྱ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ལུ་གོ།
- (༢) དབང་འཛིན་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྤྲིག་གཞི་འདི་དང་འཁྲིལ་ རང་སོའི་ལཱ་འགན་སྐྱབ་ཐབས་
གི་ ངོས་འཛིན་འབད་བའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་དང་ ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༣) ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་ ཟེར་མི་འདི་ ཚོང་བསྐྱར་ཡང་ན་ ཅད་ངོས་ཡང་ན་ ཐོན་དངོས་ཉོ་ཚང་ཐོག་ལུ་ ཚོག་
ཐམ་སྤྱོད་མི་འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་དེགིས་དབྱེ་ཁག་དབྱེད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ དདུལ་འབྲེལ་གྱི་ཁེ་འབབ་སྐྱབ་
ཐབས་ལུ་ རྒྱ་བཏོན་ ཡང་ན་ རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལུ་གོ།
- (༤) ལྷན་ཚོགས་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གོ།
- (༥) ཚོད་ལྡན་དབང་འཛིན་ ཟེར་མི་འདི་ རང་གི་བྱ་སྤོ་ཚུ་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་གིས་ཚད་ལྡན་དབང་
འཛིན་སྡེ་ཐག་བཅད་མི་ལྷན་ཁག་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ ཚོགས་རྒྱུང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ དེ་
ལས་གཞན་ལས་སྡེ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༦) ཁེ་སྤོལ་ལྷག་སྤྱད་ ཟེར་མི་འདི་ ཚོད་ལྡན་དབང་འཛིན་དེའི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོད་ཉེལ་གོས་ཐག་བཅད་ནི་
ཨིན་པའི་ མཐུས་མི་གཅིག་ ཟུ་བོ་ཚུ་གི་བཟའ་ཚང་ནང་མི་ ཉེ་ཚོན་ ལས་གཡོག་པ་ ལ་གཡོག་སྤྱོད་མི་ གཅིག་
གིས་གཅིག་ལུ་བརྟེན་སྤོད་མི་ ཚོང་ལཱ་མཉམ་འགྲུབ་པ་ ཆ་ལོགས་མཐུན་ཤོས་ ཡང་ན་ ཟུ་བོ་གཅིག་གི་བྱང་ཕྱད་
ཅིག་ཨིན་པའི་གནས་སྤངས་ལུ་གོ།

- (7) **Domestic use-** means the household use of water for drinking, cooking, washing, watering of household garden and domestic animal use.
- (8) **Eco-efficient water infrastructure-** means an integrated water supply system that progressively reduces ecological impacts and resource intensity in the life cycle of its services and carrying capacity.
- (9) **Environmental Clearance-** means the decision issued in writing by the Secretariat or Competent Authority under the Environment Assessment Act of Bhutan to commence implementation of project, which includes terms and conditions to ensure that the project is managed in an environmentally sound and sustainable way.
- (10) **Environmental Standard-** means any standard, norms, guidelines and codes of best practices that may be attached with the development consent.
- (11) **Forest-** means forest as defined by Forest and Nature Conservation Act of Bhutan.
- (12) **Groundwater-** means any water located or found beneath the earth's surface in soil pore spaces and in the fractures of rock formations which are called aquifers.
- (13) **Infrastructure-** means physical elements made or used for the purpose of storage, control, protection and conveyance of water.
- (14) **Integrated Water Resources Management-** means a process that promotes coordinated development and management of water resources to maximize the economic and social welfare in an equitable manner without compromising the sustainability of the vital ecosystem.
- (15) **Irrigation-** means the process of using water on land for cultivating crops that need a relatively higher volume of water for their growth.
- (16) **Letter of consent-** means a permission issued by an existing user or association for the purpose of using water from an existing facility.

- (༧) ཁྱིམ་ནང་གི་བེད་སྤྱོད་ ཟེར་མི་འདི་ ཁྱིམ་ནང་ལུ་ འབྲུང་ནི་དང་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནི་ ལུ་འབྲུ་ནི་ ཚོད་བསྐྱེ་ལུ་ ར་ནང་ལྷུགས་ནི་ སྒོ་ནོར་སེམས་ཅན་ལུ་བྱིན་ནི་འུ་ལུ་གོ།
- (༨) སྒོད་བཅུད་པན་ལུ་གི་ཚུའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ ཟེར་མི་འདི་ གཅིག་བསྐྱིལ་གི་ལུ་བཀའ་མེས་ ལུ་གསུམ་གི་ཞབས་ཏོག་ དང་ ལྷོལ་འདྲེན་གི་འབྲུང་མི་ཚུ་ལུ་ ལྷོད་མོལ་ལུ་གཞོན་སྒོམ་དང་ འཕྲོག་ལུངས་ཚུ་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ རིམ་གྱིས་སྤེལ་པར་གཏང་མི་དེ་ལུ་གོ།
- (༩) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་གི་ཉེན་མེད་གནང་བ་ ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡང་ན་ ཚོད་ ལུན་དབང་འཛིན་ཅིག་གིས་ འབྲུག་གི་མཐའ་འཁོར་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་ལྟར་ ལས་འགུལ་གི་ ལས་དོན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་པ་མེད་པར་ ཡུན་བརྟན་གི་ཐོག་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོད་པ་མེས་གཏན་ བཟོ་ནི་གི་གནད་དོན་ཚུ་བཙུགས་ཏེ་ལས་འགུལ་ལག་ལེན་འགོ་བཙུགས་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་པའི་ རྣོས་ཚོད་ལུ་གོ།
- (༡༠) མཐའ་འཁོར་གི་གནས་ཚུན་ ཟེར་མི་འདི་ གོང་འཕེལ་གི་གནད་བ་དང་སྒྲིགས་ཏེ་ གནས་ཚུན་ ཐབས་ ལམ་ ལམ་སྟོན་དང་ ལག་ལེན་སྒྲིག་ལུ་གསལ་ལེགས་ཤོས་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༡) རྟགས་ཚུལ་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྟགས་ཚུལ་དང་ རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་ ལྟར་གི་ རྟགས་ཚུལ་ལུ་གོ།
- (༡༢) ས་འོག་གི་ཚུ་ ཟེར་མི་འདི་ ས་མིག་དང་ རོ་འགས་པའི་ དོང་ཅུང་ཚུ་ནང་ལས་པར་ཆགས་པའི་ས་འོག་གི་ཚུ་ ལུ་གོ།
- (༡༣) གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ ཟེར་མི་འདི་ ལུ་འཛིན་ཚོད་འཛིན་འབད་ནི་ ལུ་སྐྱོབ་འབད་ནི་ ལྷོལ་འདྲེན་གི་དོན་ལུ་ བཟོ་བསྐྱུན་འབད་བའི་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་ཆུམས་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༤) ལུ་འཛིན་ཚོད་འཛིན་གཅིག་བསྐྱིལ་འཛིན་སྐྱོང་ ཟེར་མི་འདི་ མེད་ཐབས་མེད་པའི་ སྒོད་བཅུད་མི་ལུ་གསུམ་ གི་ ཡུན་བརྟན་ལུ་མ་གཞོན་པར་ དཔལ་འབྱོར་དང་མི་སྤེལ་པན་བདེ་ འདྲ་མཉམ་ཐོག་ལུ་ ཡར་སྤེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ལུ་འཛིན་ཚོད་འཛིན་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་ལྷན་པའི་ གོང་འཕེལ་དང་འཛིན་སྐྱོང་ ཡར་བྱུག་གཏང་ནི་ལུ་གོ།
- (༡༥) ཞིང་ཚུ་ ཟེར་མི་འདི་ ལོ་ཐོག་ཡར་སྐྱེད་གི་དོན་ལུ་ གཞན་དང་ཕྱད་པ་ད་ ལུ་འབོར་ཚོད་མཐོ་བཟོ་བཟོ་བའི་ ལོ་ཐོག་གི་དོན་ལུ་ ས་ཞིང་ནང་སྤྱོད་པའི་ལུ་གོ།
- (༡༦) རོས་ལེན་ཡི་གུ་ ཟེར་མི་འདི་ དམེས་ཡོད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ལས་ ལུ་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ལུ་ ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ ལུ་སྤྱོད་པའི་ལུ་གོ།

- (17) **Permit-** means an approval issued by an authority to abstract or use water from a source. However, such a permit issued by an authority shall be construed as its no objection when a proposed project, that requires abstraction or use of water from a source, is subject to Environmental Clearance.
- (18) **Person-** means any individual or legal entity or agency whether registered or not registered under the Companies Act of Bhutan.
- (19) **Premises-** means a land or building including its boundaries together considered as a property or a tract of land registered in the name of an individual, group or agency.
- (20) **Regulation-** means this Regulation adopted for the enforcement of the Water Act of Bhutan 2011.
- (21) **River Basin Committee-** means a committee established under Section 27 of the Water Act for the purpose of managing river water resources.
- (22) **Routine maintenance-** means activities such as clearing canals/pipes of vegetation and sediments, and repairing minor damages to canal embankments, gates and intake structures that can be performed by the beneficiaries without external assistance.
- (23) **Royal Government-** means the Royal Government of Bhutan.
- (24) **Rural area-** means areas other than Thromde.
- (25) **Secretariat-** means the Secretariat of the National Environment Commission.
- (26) **Small scale irrigation schemes -** means an irrigation system that supplies water to an area up to 50 acres or the length of the channel up to 2 kilometers provided that it does not traverse through any sensitive area or Protected Areas.

- (12) ཚོག་ཐམ་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཅིག་ལས་ རྒྱུ་ལོད་སྤྱོད་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཉོན་ནི་དེ་དོན་ལུ་ དབང་འཛིན་གྱིས་སྤོད་
པའི་གནད་བ་ལུ་གོ་ནི། ཨིན་རུང་ རྣོས་འཆར་ཐོག་ལུ་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་འདི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
ཀྱི་ཉོག་མེད་གནད་བ་དགོ་མི་ཅིག་ཨིན་པ་ཅིན་ དབང་འཛིན་ཅིག་གིས་སྤོད་པའི་དེ་ལུགས་ཀྱི་ཚོག་ཐམ་འདི་ རྒྱ
ལ་ཅིག་ལས་རྒྱུ་ལོད་སྤྱོད་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཉོན་ནི་དེ་དོན་ལུ་ དབང་འཛིན་གྱི་ཁ་བྱུག་ལས་ཉོག་མེད་བཟུམ་སྤྲེ་གོ་
དགོ།
- (13) མི་རོ་ ཟེར་མི་འདི་ མི་རོ་གང་རུང་ ཡང་ན་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རོ་བོ་ དེ་ལས་འབྲུག་གི་ཚོང་སྤྲེའི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་
ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་འབད་མ་ཨིན་རུང་མེན་རུང་ ལས་སྤྲེ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (14) ས་ཁོངས་ ཟེར་མི་འདི་ རོ་རྒྱུང་ རྣོ་ཚན་ཡང་ན་ ལས་སྤྲེ་ཅིག་གི་མིང་ཐོག་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་རྒྱ་དངོས་
ཡང་ན་ ས་ཞིང་གི་ཆ་ཤས་ཅིག་སྤྲེ་ བཟུ་འཛོག་འབད་བའི་ས་མཚམས་བཅས་པའི་སྤྱིང་ཁྲིམ་ ཡང་ན་ས་ཆ་རྣམས་ལུ་
གོ།
- (15) སྤྱི་ག་གཞི་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱུ་ལོད་འཁྲིམས་བསྟར་སྤྱོད་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ཆ་འཛོག་ཟུབ་པའི་སྤྱི་ག་
གཞི་འདི་ལུ་གོ།
- (16) གཙུང་རྒྱུ་ལོད་ཚོགས་རྒྱུང་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་ལོད་འཁྲིམས་དོན་ཚན་22 པའི་ནང་གསལ་ལྟར་
གཙུང་རྒྱུ་ལོད་ཐོན་ཁུངས་འཛིན་སྤོད་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཞི་བཅུ་གསལ་འབད་མི་ཚོགས་རྒྱུང་ལུ་གོ།
- (17) རྣམ་རྒྱུན་ རྒྱུན་སྤྱོད་ ཟེར་མི་འདི་ལེ་མན་སྤོད་མི་རྒྱ་གིས་ གཞན་གྱི་གོ་གསལ་རམ་མེད་པར་འབད་རྒྱུ་གསལ་པའི་
གཡུར་བ་/རྒྱུང་རྒྱུ་ནང་ རྣོ་ཤིང་དང་ རྒྱུ་ལོད་འཁྲིམས་ལུ་ཆགས་པའི་རག་རོ་རྒྱུ་ལོད་ནི་དང་ གཡུར་བའི་རྒྱུ་ག་ རྒྱ
སྤོ་ ནང་འདྲེན་གྱི་མཁོ་ཆས་རྒྱུ་ བཅོ་ལ་རྒྱུ་ལོད་འཁྲིམས་ལུ་རྒྱུ་ལུ་གོ།
- (18) རྒྱལ་གཞུང་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་གཞུང་ལུ་གོ།
- (19) རྣོད་གསེབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་ ཟེར་མི་འདི་ ཁོ་མ་སྤེམ་ཡིན་པའི་ས་ཁོངས་གཞན་ལུ་གོ།
- (20) རྣོན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་རྣོན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ལུ་གོ།
- (21) ཚོང་གཞི་རྒྱུང་བའི་ཞིང་རྒྱུ་ལོད་ལས་འཆར་ ཟེར་མི་འདི་ དྲན་པ་བཏོན་དགོ་པའི་ས་གོ་དང་ རྒྱུང་སྤོབ་འབད་
བའི་ས་ཁོངས་ནང་མ་བརྒྱུད་པར་ རྒྱུ་ཚོང་ཨི་ཀར་40 རྣོན་གྱི་ས་ཞིང་ ཡང་ན་ གཡུར་བ་ཀི་ལོ་མི་ཀར་2 མན་
ཆད་ཀྱི་ རྒྱུ་གཞུང་སྤོབ་འབད་བའི་ཞིང་རྒྱུ་ལོད་ལུ་གོ།

- (27) **Small scale drinking water supply** - means an abstraction of drinking water less than 10, 000 litres per day of freshwater, taken from ground or surface water sources, either permanently or temporarily, and conveyed to the place of use.
- (28) **Surface collection**- means collection of loose boulders, stones and gravels from riverbeds and land surfaces without using excavating machineries and explosives. However, it is inclusive of sand dredging from riverbeds using an excavator.
- (29) **Traditional irrigation practice**- means customary ways of irrigating and distributing water for *Chhuzhing* cultivation.
- (30) **Water Act**- means the Water Act of Bhutan 2011.
- (31) **Water facility**- means drinking, irrigation or commercial water infrastructure, including tanks, conduits or channels used for the conveyance of water from a source point to a destination.
- (32) **Water Resources**- means all sources of water including snow, glacier, rivers, lakes, streams, springs, wetlands, rainwater, soil moisture or groundwater, including use of water for therapeutic and religious purposes.
- (33) **Water Safety Plan**– means effective ways of consistently ensuring safe drinking water supply through a risk assessment and risk management approach to a water supply chain, beginning from its catchment to consumer point.
- (34) **Watershed**- means an area which is drained by a river or its tributaries which protects the supply of water for drinking, irrigation, flood control, hydroelectric project and related purposes.
- (35) **Wetlands**- means areas of marsh, fen, bog, peat land or water, whether natural or artificial, permanent or temporary, with water that is static or flowing, fresh or brackish, including snow and glaciers.

- (20) ཚོད་གཞི་རྒྱུ་བའི་འབྲུང་རྒྱ་བཀའ་སྲིད་ལ་ ཟེར་མི་འདི་ བསེལ་རྒྱ་ཉེན་མེད་ལུ་ཉུང་ཤོས་ལི་ཀྲར་༡༠,༠༠༠ རེ་ ས་འོག་ ཡང་ན་ ས་ཐོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་ འཕྲུལ་ཡུན་གང་ཅུང་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ བེད་སྲོད་འབད་སའི་ས་གོ་རྒྱ་ བར་ སྲིལ་འབྲེན་འབད་ནིའི་འབྲུང་རྒྱ་བཏོན་ནིའི་ལུ་ལུ་གོ།
- (21) གཤམ་དང་འགྲམ་ལས་བསྐྱེལ་ནི་ ཟེར་མི་འདི་ འགས་རྒྱས་དང་ འཕྲུལ་ཚགས་ས་དོང་མ་ཤོ་བར་ གཅོད་རྒྱུའི་གཤམ་དང་འགྲམ་ལས་ རོ་སྲོམ་དང་རོ་རྒྱུང་ རོ་རྒྱུག་བསྐྱེལ་ལུ་གོ་ནི་དང་། ཨིན་ཅུང་ འཕྲུལ་ཚམ་ ལག་ལེན་འབབ་སྲི་ རྒྱུའི་གཤམ་ལས་བྱེམ་བཏོན་ནི་རྒྱུ་ཡང་ དེ་ནང་རྒྱུད་ཅིན།
- (22) སྤར་སྲོལ་ཞིང་རྒྱུའི་ལས་ལུ་གསལ་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་ཞིང་གི་ལུང་ལུ་འདི་དོན་ལུ་ ཞིང་རྒྱུ་འབྲེན་ནི་དང་ བཀའ་ སྲིལ་འབད་ནི་གི་སྤར་སྲོལ་ལས་ལུ་གསལ་རྒྱུ་ལུ་གོ།
- (23) རྒྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ 2017 ཅན་མ་ལུ་གོ།
- (24) རྒྱུའི་མཐུན་རྒྱུན་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་ཡོད་ས་ལས་ རྒྱ་བཀའ་ས་གོ་རྒྱུན་ རྒྱ་མཚོ་དྲུང་ བརྒྱུད་དུང་ ཡང་ན་རྒྱ་གཡུར་ དང་བཅས་པའི་འབྲུང་རྒྱ་ ཡང་ན་ ཞིང་རྒྱུ་ ཚོང་འབྲེལ་རྒྱུའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཚམ་རྒྱུ་ལུ་གོ།
- (25) རྒྱུའི་ཐོན་ལུང་ས་ ཟེར་མི་འདི་ སྤྲོན་རྒྱུད་ ཚོས་དོན་བརྩིས་པའི་ཁམས་དང་ འབྲེག་གཅོད་རྒྱུ་ མཚོ་ རྒྱུའི་ག་ རོང་རྒྱུ་ རྒྱས་འདམ་རྒྱུ་ ཚར་རྒྱུ་ སའི་རྒྱུན་གཤེར་ ཡང་ན་ས་འོག་གི་རྒྱུའི་འབྲུང་ལུང་ས་ཚམ་ཉམ་ལུ་གོ་མེད་ཅིན།
- (26) རྒྱུའི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི་ ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུའི་བབ་ས་ཁོངས་ལས་ བེད་སྲོད་འབད་ས་རྒྱུན་ འབྲུང་རྒྱ་བཀའ་ སྲིལ་གྱི་ཉེན་ལ་བརྟུག་ཞིབ་དང་ འཛིན་སྲོད་གི་ཐབས་ལམ་ཐོག་ལས་ འབྲུང་རྒྱ་བཀའ་སྲིལ་འདི་དུས་རྒྱུན་ཉེན་ སྲུང་ཡོད་པ་ལེས་བརྟུན་བཟོ་མི་པན་ཅུས་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལུ་གོ།
- (27) རྒྱུའི་ཐོན་ས་ཁོངས་ ཟེར་མི་འདི་ གཅོད་རྒྱུ་ཡང་ན་ དེའི་ཡན་ལག་འགྲོ་སའི་ ས་ཁོངས་ཅིག་དང་ འབྲུང་རྒྱ་ དང་ ཞིང་རྒྱུ་ རྒྱུ་དང་བཀའ་གཤམ་ རྒྱ་སྲོལ་ལས་འགྲུལ་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་དོན་རྒྱུ་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུའི་ བཀའ་སྲིལ་ སྤར་སྲོལ་འབད་མི་ལུ་དགོ།
- (28) རྒྱུའི་འདམ་རྒྱུ་ ཟེར་མི་འདི་ འདམ་ས་དང་ འདམ་རྒྱུ་ རྒྱུ་ཚགས་ཀྱི་ས་ རུལ་ས་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་ནམ་ བཅོས་མའི་རྒྱུ་ ཁམས་དང་འབྲེག་བརྩིས་པའི་དུས་གཏན་ནམ་ གནས་སྐབས་ཅིག་གི་འབྲེལ་རྒྱུ་འམ་རྒྱུག་རྒྱུ་ རྒྱ་ གསལ་རམ་རྒྱུ་ལུ་གོ།

List of abbreviations

BEA	Bhutan Electricity Authority
CSOs	Civil Society Organizations
DEC	Dzongkhagg Environment Committee
DWMC	Dzongkhag Water Management Committee
FWUA	Federation of Water Users' Association
MoAF	Ministry of Agriculture and Forests
MoE	Ministry of Education
MoEA	Ministry of Economic Affairs
MoH	Ministry of Health
MoHCA	Ministry of Home and Cultural Affairs
MoWHS	Ministry of Works and Human Settlement
NEC	National Environment Commission
NIWRMP	National Integrated Water Resource Management Plan
RBC	River Basin Committee
RBMP	River Basin Management Plan
RSPN	Royal Society for the Protection of Nature
WSP	Water Safety Plan
WUA	Water Users' Association

Glossary

<i>Chhu suump</i>	Water guard
-------------------	-------------

ཨིན་སྐད་ཀྱི་བསྟུ་ཡིག།

BEA	འབྲུག་སློབ་མེ་དབང་འཛིན།
CSOs	ཞི་བའི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས།
DEC	ཚོང་ལག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་།
DWMC	ཚོང་ལག་ཚུའི་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཚུང་།
FWUA	ཚུསྐྱོད་ཚོགས་པའི་འབྲེལ་ཚོགས།
MoAF	སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ལག།
MoE	ཤེས་རིག་ལྷན་ལག།
MoH	གསོ་བའི་ལྷན་ལག།
MoEA	བསྟན་ཀླུ་སྐྱོང་ལག།
MoWHS	ཞབས་ཏྲོག་ལྷན་ལག།
NEC	རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།
NIWRMP	རྒྱལ་ཡོངས་ཚུའི་ཐོན་ལུངས་གཅིག་བསྐྱེལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།
RBC	གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་ཚོགས་ཚུང་།
RBMP	གཙང་ཚུའི་ཚུག་ཞོང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི།
RSPN	རྒྱལ་གཞུང་དང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་སྡེ།
WSP	ཚུའི་ཉེན་སྲུང་འཆར་གཞི།
WUA	ཚུསྐྱོད་ཚོགས་པ།

<i>Drupchhu/Nyechhu</i>	Sacred/holy water
<i>Dungkhag</i>	Sub-District
<i>Dzongkhag</i>	District
<i>Dzongkhag Tshogdu</i>	District Council
<i>Gewog</i>	County
<i>Gewog Tshogde</i>	County Committee
<i>Gup</i>	Head of Gewog
<i>Kamzhing</i>	Dry land
<i>Lhengye Zhungsthog</i>	Council of Ministers/Cabinet
<i>Men Chhu</i>	Medicinal water
<i>Thromde</i>	Municipality
<i>Thromde Tshogde</i>	Municipal Committee
<i>Tsachhu</i>	Hot spring
<i>Yenlag Thromde</i>	Satellite Town